

MIE BERG SIMONSEN

Historien om en budsjettpost

En evaluering av statsbudsjettets kapittel 320, post 74
Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd



NORSK
KULTURRÅD

Copyright © 2005 by Norsk kulturråd
All rights reserved
Utgitt av Norsk kulturråd i kommisjon hos Fagbokforlaget

ISBN 82-7081-128-9

Grafisk produksjon: John Grieg AS, Bergen

Forfatterfoto: Jan Terje Helmlí
Sideombrekking: Laboremus Prepress AS

Spørsmål om denne boken kan rettes til:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
Tlf.: 55 38 88 00 – Faks: 55 38 88 01
E-post: fagbokforlaget@fagbokforlaget.no
www.fagbokforlaget.no

For mer informasjon om Norsk kulturråd og kulturrådets rapportserie:
www.kulturrad.no

Norsk kulturråds rapportserie omfatter skrifter som kan ha forsknings- og utredningsmessig interesse for Norsk kulturråd, for deler av norsk kultur- og samfunnsliv, og for forskere og utredere på kulturfeltet. Kulturrådet utgir i tillegg en notatserie med mer foreløpig og begrenset siktemål.

Rapportserien redigeres av Norsk kulturråds utredningsseksjon og utgis av Norsk kulturråd i samarbeid med Fagbokforlaget. De vurderinger og konklusjoner som kommer til uttrykk i rapportene, står for den enkelte forfatters regning – og avspeiler ikke nødvendigvis Kulturrådets oppfatninger.

Forord

Norsk kulturråds utredningsseksjon har som en av sine oppgaver å iverksette evalueringer av tiltak som får støtte av Norsk kulturråd. *Historien om en budsjettpost* er eksempel på en slik evaluering. Her som i mange lignende tilfeller har Kulturrådet gitt evalueringsoppdraget til eksterne forskningsmiljøer som står for gjennomføringen av evalueringsarbeidet. Utredningsutvalget, som er Kulturrådets faglige utvalg for forsknings- og utredningsaker, har en rådgivende funksjon, i tillegg til å fungere som redaksjon for Kulturrådets skriftserie. For utredningsutvalget har evalueringen av post 74 representert en anledning til å reflektere over roller og arbeidsdeling med hensyn til Norsk kulturråds oppgaver knyttet til forvaltningen av kulturmidler og Kulturrådets oppgaver som kunnskapsprodusent.

Historien om en budsjettpost er en historie som involverer mange interesser og aktører. Evalueringen vil uten tvil vekke diskusjon – mange steder og på mange nivåer. Ildsjeler og ansvarlige i de mange tiltak og prosjekter som evalueres, vil være opptatt av hvordan de kommer ut av evalueringen, og hvilke konsekvenser det vil få for deres virksomhet. På sentralt nivå aktualiserer evalueringen arbeids- og ansvarsdelingen mellom Norsk kulturråd, Kirke- og kulturdepartementet og Stortinget, men også relasjonen mellom forskning/evaluering og forvaltning.

Å evaluere innebærer ofte at forskeren også selv blir evaluert. Er man for ensidig? Er man uavhengig nok? Har man misforstått noe? Det er en forskningsetisk utfordring å gå inn i nærkontakt med feltet, og samtidig

holde på en uavhengighet av de interessene man skal evaluere. Holder man seg for mye på avstand, kan viktig informasjon gå tapt. Går man tett på, kreves det sterk integritet for ikke å bli preget av sympatier og antipatier. Ikke minst er dette aktuelle problemstillinger i forbindelse med forskning og evaluering innenfor kulturfeltet. Kulturfeltet er svakt både politisk og økonomisk, og det er ofte forventninger til at evalueringer skal være solidariske med feltet og aktørenes interessekamp. Kritiske konklusjoner kan av engasjerte aktører lett bli oppfattet som et svik mot kulturen.

Fra andre aktører, politikere og byråkrater med prioriteringsoppgaver, kan det motsatt gjøre seg gjeldende en forventning om at evalueringer skal munne ut i klare tilrådinger: A bør få økt støtte, mens B og C bør legges ned. Dette er et syn på evalueringer som minner om bedriftslederes forventninger til innleide konsulenter: De forventes å anbefale tøffe omprioriteringer, nedskjæringer og slanking som den interne ledelse selv kan finne det vanskelig å ta initiativ til. Det er lettere å legitimere upopulære tiltak med henvisning til en uhildet rapport enten den kommer fra forskerhold eller fra konsulenter.

I dette landskapet av kryssende interesser kan det være grunn til å klargjøre hvordan vi i utredningsutvalget ser på evalueringsvirksomheten i Norsk kulturråd. Først og fremst er evalueringer å betrakte som forskning. Det betyr at allmennvitenskapelige normer skal gjelde: om allsidighet i informasjonsinnhenting og argumentasjon, kritisk prøving av materiale og argumentasjon, saklighet i omtalen av ulike posisjoner, og at sammenhenger mellom premisser og konklusjoner skal være tydelige. Etter positivismekritikken er det vanskelig å hevde at det blir objektiv forskning når disse normene følges, objektiv i betydningen eneste mulige vitenskapelige framstilling. Forskning på mennesker og samfunn er fortolkninger. Flere fortolkninger er mulige, og de må prøves i åpen dialog med hverandre.

Dette fører til at en ryddig arbeidsdeling mellom ulike instanser må tilstrebes. Forskerens primære oppgave er å presentere et best mulig kunnskapsgrunnlag, slik at andre, eksempelvis politikere og forvaltningsmyndigheter, kan trekke konklusjonene. Noen ganger kan det imidlertid være dekning i forskningsmaterialet for at forskeren selv kan komme med konkrete forslag av mer politisk karakter. Fra forskerens side er det likevel (minst) to grunner til å være tilbakeholden med direkte råd. Den ene er at de handlingsrettede konklusjonene ofte hviler på verdipremisser som vanskelig kan begrunnes forskningsmessig. Et kulturtiltak kan ha svakheter for eksempel med hensyn til organisering, økonomistyring og publikumsoppslutning. For noen politikere kan det være et argument for å

fjerne støtten, for andre et argument for å trappe den opp. Konklusjonen avhenger ikke bare av kunnskapsgrunnlaget, men av hvor høyt man prioriterer tiltaket. Dette er til syvende og sist et verdispørsmål, og ikke et forskningsspørsmål.

Den andre grunnen til at forskere skal være forsiktede med bastante handlingsråd, er at virksomheter ofte evalueres ut fra interne målsettinger og i mindre grad vurderes i lys av andre relevante virksomheter på det gjeldende samfunnsområdet. Dette er også tilfellet når det gjelder den foreliggende evalueringen. Til tross for at denne rapporten omhandler evalueringer av 58 små og store kulturvirksomheter som til sammen utgjør post 74 på statsbudsjettet, er disse først og fremst evaluert i lys av sine egne mål. I liten grad har de enkelte tiltakene blitt vurdert i sammenheng med kulturvirksomheter som befinner seg på andre budsjettposter. Ethvert evaluert tiltak er med andre ord omgitt av andre ikke-evaluerte, og derfor må enhver evaluering settes inn i en bredere sammenheng av de politikere og byråkrater som har et helhetlig ansvar.

Norsk kulturråd – både råd og administrasjon – befinner seg i et skjæringsfelt mellom eksplisitte politiske vurderinger og faglige vurderinger som ofte har politiske implikasjoner. Dette er ikke stedet for å drøfte forholdet mellom Norsk kulturråd, departementet og Stortinget. Men det må slås fast at utredningsseksjonens evalueringer ikke uttrykker Kulturrådets syn. Kulturrådet og de andre faglig-politiske instansene må selsagt stå fritt til å bruke forskningen som et kunnskapsgrunnlag, og utredningsseksjonens forskere må på sin side stå fritt til å gi vurderinger og konklusjoner på fritt grunnlag, gjerne også påminnelser om konsekvenser som man ser lett kan overses. Noen ganger – også i denne rapporten – har forskerne ment at de har grunnlag for å komme med forslag til endringer og revurderinger. Men det skjer vel oftest når forskerne synes de har grunnlag i materialet for å gjøre det. Forskning er ideelt sett allsidige, uavhengige konsekvensanalyser. Og disse konsekvensanalysene skal ha tyngde i kraft av kvaliteten i det enkelte forskningsprosjekt, ikke i kraft av en generell forskerautoritet.

Med disse betraktningene ønskes leserne god tur i et spennende landskap. Om den interesserte leser får noen ideer, motforestillinger, argumenter og kunnskapselementer underveis, er hensikten med evalueringen oppnådd.

Pål Repstad

Professor i religionssosiologi, Høgskolen i Agder
Leder av Norsk kulturråds utredningsutvalg

Innhold

1 Innledning	9
Evalueringsens mandat	12
Opplegg og gjennomføring	13
2 Norsk kulturråd og den statlige kulturpolitikken	17
Norsk kulturråd og Norsk kulturfond:	
etablering, organisasjon og virkemåte	17
Viktige trekk ved utviklingen på kunst- og kulturområdet	21
Norsk kulturråds rolle i den statlige kulturforvaltning	25
3 Statsbudsjettets kapittel 320, post 74	
Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd	33
Fra delegerte forvaltningsoppgaver til post 74	
Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd	34
Norsk kulturråds forhold til de delegerte forvaltningsoppgaver	39
Summarisk forvaltningshistorie for de enkelte tiltak på post 74	42
Oppsummering	57
4 De enkelte tiltak på kapittel 320, post 74 i 2004	59
Hovedpunkter fra de enkelte evalueringsrapporter	60
Hovedpunkter om tiltak under Allmenne kulturformål	60

Hovedpunkter om tiltak under Billedkunst	64
Hovedpunkter om tiltak under Musikk	65
Hovedpunkter om tiltak under Scenekunst	77
Oppsummering	85
5 Forvaltningen av post 74	
Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd	87
Formelt grunnlag og saksgang for post 74	88
Post 74 i praksis	91
Samspill mellom post 50 og post 74?	94
Sammensetningen av post 74	97
Oppsummering	101
6 Norsk kulturråd: Byråkratisk forvalter eller dynamisk aktør?	103
Strategiske spørsmål	104
Forvaltningen av post 74 – motstridende hensyn?	106
Mulige løsninger for post 74?	107
Bør post 74 deles?	109
Justeringer eller reform?	111
Litteratur	113
Vedlegg 1	119
Vedlegg 2	123
Stikkord	133

Innledning

Denne rapporten handler om noe så prosaisk som *en budsjettpost*, den såkalte post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd. Post 74 er en av de ti–tolv postene som finnes på budsjettkapitlet 0320 Allmenne kulturformål, under programkategorien 08.20 Kulturformål, i stortingsproposisjon nr. 1 fra Kultur- og kirke departementet. Umiddelbart virker et slikt tema fjernt og uvedkommende for kunst- og kulturområdet, og enda mer for en analyse med kulturpolitiske ambisjoner og implikasjoner. Men en budsjettpost kan betraktes som et punkt der to områder med forskjellige betingelser og betrakningsmåter møtes; politikk / forvaltning og kunst / kultur. En budsjettpost er resultat av bevilgninger ut fra politikken og forvaltningens premisser, og den representerer ressurser som i dette tilfellet skal gå til kunst og kultur. Idealtypisk sett er politikk og forvaltning preget av formålsrasjonalitet, mens kunst og kultur virker og utvikles ut fra et annet, mer ubestemmelige grunnlag (Skjervheim 1976). En nærmere undersøkelse av en budsjettpost som post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd kan derfor gi viktig innsikt i den rolle statlige bevilgninger faktisk spiller, ikke bare i form av rede penger, men også som føringer og muligheter som legges for kunst- og kulturlivet. Dertil kommer at budsjettposter som dette i mange tilfeller betyr et være eller ikke-være for de kunst- og kulturinstitusjoner det gjelder.

Budsjettpostens karakter kan si mye om den *type statlige tilskudd* som bevilges. For eksempel har tilskudd fra en disposisjonspost eller en «ymse-

post» en annen karakter og status enn tilskudd fra en fast post på et fagkappittel (som Allmenne kulturformål eller Teater- og operaformål). Viktige forskjeller her er knyttet til *tidsdimensjonen*, til *kortsiktighet eller langsiktighet*. Selv om statlige tilskudd *formelt* bare kan bli gitt for ett år av gangen (fordi statsbudsjettet er avhengig av Stortingets årlige godkjenning), ligger det likevel forskjellige forutsetninger om varighet til grunn for bevilgninger. Det kan være alt fra tilskudd til kortvarige enkeltprosjekter, etableringstilskudd, tilskudd til videreutvikling, (del)finansiering av forsøksvirksomhet over et visst antall år, og til ordinære, årlige driftsbevilgninger. Og nettopp til tidsdimensjonen i statlige tilskudd knytter det seg en rekke aktuelle, og kompliserte, avveininger som har viktige kulturpolitiske konsekvenser. Både kunst og kulturliv er avhengig av en balanse mellom det urolige og det stabile; mellom nyskaping og kontinuitet. Mens kortsiktige tilskudd gir større muligheter for omprioriteringer og nysatsninger, bygger langsiktige tilskudd opp kontinuitet og stabilitet. Og på den andre siden: Mens kortsiktige tilskudd kan skape brudd og uforutsigbare vilkår, kan langsiktige tilskudd føre til forvitring og tilstivning.

Men grad av langsiktighet i statlige tilskudd er ikke det eneste viktige skillet mellom budsjettposter. Et annet går på selve *vurderingsprosessen*. Her er det to viktige dimensjoner: Hvem, det vil si *hvilke instanser*, skal foreta vurderinger om tilskudd, og dernest: På *hvilket grunnlag* skal slike beslutninger treffes? Også slike forhold ligger til en viss grad implisitt i den type budsjettpost det dreier seg om, og ikke sjelden henger disse to dimensjonene sammen. Det betyr at ulike instanser har ulikt grunnlag for å foreslå og/eller vurdere tilskudd. Stortingspolitikeres vurderingsgrunnlag er først og fremst (parti)politiske hensyn, departementet skal følge opp regjeringens politikk samt regler og rutiner for statlig forvaltning, mens en instans som Norsk kulturråd skal ha et kunst- og kulturfaglig grunnlag for sine beslutninger om tilskudd.

Vurderinger av hva som er den beste, eller mest tjenlige, tilskuddspolitikken, varierer naturlig nok med de roller og den plass kulturlivets forskjellige aktører har i forhold til finansieringsmuligheter og andre rammebetingelser. Det finnes derfor intet endelig svar på hva som til enhver tid er den beste balansen mellom de ulike hensynene, verken innenfor de enkelte tiltak og virksomheter, eller for den saks skyld i kulturpolitikken som helhet. Innenfor kulturlivet selv, blant store og små, mer og mindre institusjonaliserte virksomheter som strever med å holde aktivitetsnivået oppe, er gjerne det langsiktige tilskuddet ettertraktet, ikke minst fordi langsiktighet skaper mer forutsigbare rammebetingelser. Dette er ikke

noe nytt fenomen, det har lenge vært ettertraktet «å komme på statsbudsjettet». Nyere er det nok at både kulturpolitikere og kulturbyråkrater mer enn før er på jakt etter virkemidler og tilskuddsformer som gir stort, og større, rom for brudd og fleksibilitet, og er tilsvarende skeptiske til å binde opp kulturmidler i store og tunge institusjoner.

Det er slike spørsmål denne evalueringen av post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd dreier seg om. Da Norsk kulturråd ble opprettet i 1965, ble det rådets oppgave å forvalte statsbudsjettets kapittel 320, post 50 Norsk kulturfond. Og en konstruksjon som Kulturfondet ble etablert nettopp for å sikre at tilskudd til kunst og kultur ble gitt uavhengig av rene (parti)politiske eller andre hensyn som kunne komme til å dirigere kunstens og kulturens *innhold*. Tildelinger fra fondet skulle derimot være basert på kunst- og kulturfaglig grunnlag. På kulturområdet blir dette gjerne karakterisert som prinsippet om en armlengdes avstand (Mangset 2003). I praksis betyr dette at Stortinget bare bevilger *en årlig avsetning* til Norsk kulturfond, slik at Norsk kulturråd selv bestemmer hvordan fondsmidlene skal brukes, hvilke prosjekter som skal få tilskudd, hvor store tilskuddene skal være, og hva slags tilskudd som skal gis.¹ Og regelen har vært at tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond er gitt som tidsavgrensede tilskudd knyttet til enkeltprosjekter. I 2004 var Kulturfondet på vel 255 millioner kroner.

Fra midten av 1990-tallet fikk imidlertid Norsk kulturråd i oppdrag av Kulturdepartementet også å forvalte tilskudd som lå *utenfor* Norsk kulturfond. Disse tilskuddene gikk den gang under betegnelsen *delegerte forvaltningsoppgaver*.² De er gjennom årene blitt flere og er nå samlet under post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd. I 2004 ble det bevilget vel 111 mill. kr. over post 74.

Til forskjell fra tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond består altså post 74 av tiltak som rådet stort sett *ikke* selv har prioritert, og som i utgangspunktet har fått statlige driftstilskudd med en lang, eller i alle fall ubestemt, tidshorison. I praksis har de aller fleste tiltakene på post 74 gjennom årene heller ikke vært gjenstand for samme grad, eller type, kunst-

1 I samråd med Kultur- og kirke departementet bestemmes hovedfordelingen av midler til de ulike områdene, som billedkunst, litteratur, musikk, osv.

2 I begrepet *delegerte forvaltningsoppgaver* ligger at departementet har overlatt til Norsk kulturråd å forvalte oppgaver som tidligere ble ivarettatt av andre. Men strengt tatt er det uklart hva som egentlig er delegert, eller kanskje riktigere: Hva som ligger i begrepet forvaltning. Er det saksbehandling? Rådgivning? Oppfølging? Beslutningsmyndighet?

og kulturfaglige vurderinger som tilskuddene over post 50 Norsk kulturfond. Post 74 skal være gjenstand for en *styringsdialog* mellom Kulturrådet og Kultur- og kirkedepartementet i tilknytning til den årlige budsjettprosessen. Både departementet og Stortinget kan gi instruksjer om disponeringen av midlene på post 74 (Mestad 2002:12), og dette innebærer at Kulturrådets faglige vurderinger da settes til side. Disse forskjellene i forvaltningsgrunnlaget for henholdsvis post 50 og post 74, og de konsekvenser de kan tenkes å ha, var bakgrunnen for at Stortinget høsten 2000 ønsket en bredere gjennomgang av Norsk kulturråds rolle. En stortingsmelding om dette ble varslet av departementet, men denne planen ble senere skrinlagt (se kapittel 2).

Evalueringsmandat

Forholdet mellom post 50 Norsk kulturfond og post 74 Tiltak under Norsk kulturråd er tatt opp en rekke ganger av rådet selv³, og dette var bakgrunnen for at Kulturrådet i desember 2003 vedtok at post 74 skulle bli gjenstand for en evaluering. Evalueringen skulle gjennomføres ut fra to hovedproblemstillinger:

Den første handler om å skaffe fram kunnskap om tiltakene sett i lys av på den ene side tilskuddsmottakernes interne mål og resultater og på den andre side relevante kulturpolitiske og kunst- og kulturfaglige kontekster. For det andre vil det – på bakgrunn av evalueringsresultatene – være behov for en sammenfattende refleksjon over alternative modeller for hvordan rådet i framtiden skal kunne følge opp posten. Evalueringens ambisjon bør i begge tilfeller være å gi Kulturrådet et godt grunnlag for beslutninger om både enkelttiltakene og de langsiktige oppfølgingsprosedyrene (notat til R 7/03:3).

Formålet er altså å gi Kulturrådet et best mulig kunnskapsgrunnlag for framtidige beslutninger, både om enkelttiltak på post 74 og for den langsiktige, samlede oppfølging av posten, særlig i forhold til post 50. Hva har vært målet med post 74? Hvordan har den vært forvaltet? Hvilke alternative forvaltningsmåter kan tenkes, både med tanke på de mange tiltak som får tilskudd over denne budsjettposten, og på Norsk kulturråds rolle mer generelt? I tillegg til å belyse slike mer instrumentelle spørsmål er rapporten også et bidrag til drøftingen av mer overordnede kulturpoli-

3 Se for eksempel notat til seminar 16.03.99 om delegerede forvaltningsoppgaver og notater til R 3/01, R 7/02, R 1/03, R 3/03, R 3/04.

tiske problemstillinger knyttet til bruk av ulike tilskuddstyper, vurderingsgrunnlag og vurderingsinstanser på kulturområdet.

Opplegg og gjennomføring

Evalueringen av statsbudsjettets kapittel 320 post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd har vært et omfattende arbeid som har strukket seg over godt og vel halvannet år. Selv om det overordnede målet har vært å belyse forvaltningen av post 74 som sådan, er det jo slik at denne posten består av en rekke svært forskjellige enkelttiltak eller tilskuddsmottakere. Arbeidet har derfor vært inndelt i *to faser*.

Første fase startet i januar 2004, da åtte kulturforskere fikk i oppdrag av Norsk kulturråd å gjennomføre evalueringer av hvert enkelt av de til sammen 58 tiltakene som dette året fikk midler over post 74. Oppdrag ble gitt til seniorrådgiver Georg Arnestad ved Høgskulen i Sogn og Fjordane, professor Odd Are Berkaak ved Universitetet i Oslo, post. doc.-stipendiat Anne Danielsen ved Universitetet i Oslo, forsker Jørgen Langdalen i Oslo, forsker Mie Berg Simonsen i Oslo, forsker Oddrun Sæter ved Universitetet i Oslo, forsker og prof. II Jorunn Veiteberg i København / Kunsthøgskolen i Bergen og førsteamanuensis Hans Weisethaunet ved Universitetet i Bergen. Alle har arbeidet selvstendig og parallelt med sine respektive rapporter i perioden mai 2004 til juni 2005 (jf. listen over forskere og evaluerte tiltak i vedlegg 1).

Denne første fasen i evalueringsarbeidet ble innledet med møter med representanter for alle de 58 tiltakene der det ble orientert om mål og opplegg for evalueringen. For å sikre at de berørte tiltakene selv kom tilstrekkelig til orde, ble alle bedt om å levere egne evalueringer innen 1. mai 2004. Her ble hvert tiltak oppfordret til å tenke framtid og sammenhenger; både å se sin egen virksomhet i lys av mulige endringer og i forhold til det feltet de var en del av.⁴ Dette viste seg å gi et rikt materiale: Her ble viktige fakta så vel som interessante innblikk i en mangfoldig kulturvirkelighet, med mye verdifull innsats, presentert. Tiltakenes egne evalueringer ble da også et vesentlig grunnlag for selve evalueringsarbeidet, sammen med relevante dokumenter og intervjuer.

4 For å konkretisere våre ønsker til egnevalueringene ble det også delt ut en stikkordliste med punkter og temaer som kunne berøres. Men i dette lå det en vanskelig avveining mellom *styring* og *frihet*, for ønsket var jo i utgangspunktet å få tilskuddsmottakernes egne, subjektive beskrivelser.

Arbeidet med de 58 enkeltevalueringene ble fordelt mellom de åtte forskerne på bakgrunn av fagområder, kompetanse og den tid de enkelte hadde til rådighet. Vi har forsøkt å legge arbeidet og rapportene opp etter samme lest, blant annet gjennom to felles forskermøter og utveksling av erfaringer individuelt. Ikke desto mindre er det blitt til dels store variasjoner i opplegg og form. Noen rapporter er blitt korte, andre er lange, noen er detaljerte, andre er knappe, noen tiltak / tilskuddsmottakere er blitt evaluert i sammenheng med andre og inngår i større rapporter, og så videre. Slike forskjeller kan dels tilskrives de evaluerte tiltakenes svært ulike karakter og virkelighet, dels det faktum at det er åtte forskjellige forskere som står bak rapportene, dels det forhold at vi på forhånd ikke hadde erfaring med denne typen paraply-evaluering⁵, og endelig de relativt knappe ressurser som var til rådighet, både hva gjaldt tid og midler. Alle rapporter er kvalitetssikret, det vil si lest og kommentert, av professor Per Mangset ved Høgskolen i Telemark og/eller professor Pål Repstad ved Høgskolen i Agder, før de ble lagt ut på Norsk kulturråds nettsider fra februar 2005 (www.kulturrad.no). En del kommentarer er kommet på grunnlag av nettpubliseringsen, også fra tiltak som er evaluert, og disse er tatt med i det videre arbeidet så langt det har vært mulig (se også kapittel 4).

En av evalueringsrapportene, den som tar for seg Det Åpne Teater / DÅT, foreligger dessuten trykket (Det Åpne Teater 2005). Denne evalueringen har mer karakter av å være en ekspertutredning enn en forskerutredning, idet et panel på tre personer med bred erfaring fra ulike deler av kulturlivet står bak: Susan Fazakerley, København, IdaLou Larsen, Oslo og Tom Remlov, Oslo og med forsker Jørgen Langdalen, Oslo, som sekretær. Grunnen til denne særbehandlingen er at Kultur- og kirkedepartementet i 2003, med utgangspunkt i de planer og budsjettsoknader som da forelå, ba Norsk kulturråd om en særskilt evaluering av DÅT. Ettersom DÅT også forvaltes over post 74, ble det besluttet å kombinere evalueringen av DÅT med den generelle evalueringen av post 74.

Teoretisk kunne man tenkt seg at det ideelle opplegget for en evaluering som dette ville vært å få fram helt sammenliknbare beskrivelser og analyser av hvert av de 58 tiltakene. Post 74 omfatter imidlertid *svært ulike tiltak*; det dreier seg om organisasjoner, festivaler, kunstprosjekter, nettverk, scenekunstgrupper, formidlingstiltak, og så videre. De er organisert forskjellig og befinner seg på ulike områder, noen er små, noen er

5 Så vidt vi vet, har én enkelt evaluering av dette omfang ikke tidligere vært gjennomført i Norge.

store, noen har tilskudd på noen få hundretusen kroner, mens andre har milliontilskudd. Helt sammenliknbare beskrivelser ville derfor måtte bli så generelle at de ikke ville gi tilstrekkelig innsikt. Den vanligste metoden for å få fram et slikt materiale er ellers standardiserte spørreskjemaer med faste rubrikker, eventuelt faste svaralternativer. Et problem i vår sammenheng ville være at utarbeidelsen av et slikt skjema forutsetter et godt kjennskap til tiltakene på forhånd, og det var nettopp denne kunnskapen vi trengte evalueringene for å få. En erfaring med standardiserte spørreskjemasvar er dessuten at de nok kan gi et sammenliknbart, men ikke nødvendigvis interessant materiale. Virkeligheten er såpass mangfoldig at det strengt sammenliknbare bare har mulighet til å berøre overflaten. Beveger man seg under eller bak den, vil man måtte komme til forhold som både kan og bør tolkes forskjellig, avhengig av den kontekst de er en del av.

Evalueringsarbeidets *andre fase* har bestått i en samlet analyse og vurdering av kapittel 320, post 74. Ved siden av materiale og konklusjoner fra de 58 evalueringsrapportene bygger denne sluttrapporten på samtaler med personer i og utenfor Norsk kulturråd, diverse dokumenter i Kulturrådets arkiver samt på stortingsmeldinger, stortingsproposisjoner og -debatter, alt sammen for å få et så godt innblikk som mulig i hvordan forvaltningen av kapittel 320, post 74 har utviklet seg, og hvordan den foregår i dag. Dette arbeidet har pågått siden senhøsten 2004, men mest konsentrert fra januar til og med april 2005, og så igjen i august / september 2005. Forsker Mie Berg Simonsen har hatt hovedansvaret for denne siste fasen i evalueringsarbeidet. Hun har også ført sluttrapporten i pennen, med professor Per Mangset som god støttespiller. Han har deltatt i arbeidets startfase, vært med på forskermøter og intervjuer, kommet med innspill gjennom hele prosessen og dessuten lest alle utkast med kritisk blikk og rød penn.

Som helhet må evalueringsopplegget for post 74 betraktes som *et eksperiment*. Det har gitt mye innsikt og nyttige erfaringer, men også en del frustrasjon. Frustrasjonen består dels i at evalueringen av de enkelte tiltak stort sett ikke har kunnet bli så omfattende som man kunne ønsket, og denne frustrasjonen deles nok av både forskere og mange tiltak på post 74. Den andre frustrasjonen er tilsynelatende paradoksal, fordi den bunner i at dette materialet både har vært for stort og for lite. Det har vært en utfordring å skaffe seg en brukbar oversikt over samtlige 58 tiltak, slik de inngår og kan plasseres i ulike sammenhenger i tilknytning til post 74, så vel som andre budsjettposter. Samtidig har savnet av et mer systematisk

overblikk over de kulturfelter som de forskjellige tiltakene er en del av, vært merkbart. Ideelt sett burde altså evalueringen vært gjennomført ut fra et enda bredere perspektiv enn det mandatet fra Norsk kulturråd la opp til.

I denne sluttrapporten får de enkelte evalueringene av tiltakene på post 74 sparsomt med oppmerksomhet. Men de har selvsagt vært et uvurderlig grunnlag for det arbeidet som her legges fram, og det kjennes maktpåliggende å minne om at alle rapporter er tilgjengelige på Kulturrådets nettsider (www.kulturrad.no). Der finnes det mye informasjon og mange synspunkter som både tiltakene selv og andre interesserte kan gjøre seg nytte av, enten de er enige i de konklusjoner som trekkes, eller ikke.

Disponeringen av denne rapporten er slik:

Ettersom statsbudsjettets kapittel 320, post 74 Tiltak under Norsk kulturråd er del av en større forvaltningsmessig og kulturpolitisk sammenheng, er en kortfattet framstilling av denne sammenhengen tema for kapittel 2. Kapittel 3 er konsentrert om en beskrivelse av selve kapittel 320, post 74. Her skisseres bakgrunnen for de delegerte forvaltningsoppgavene, og dernest utviklingen av post 74. Til slutt i dette kapitlet finnes en summarisk oversikt i form av «forvaltningshistorier» for hvert av de 58 tiltakene som var på post 74 i 2004. I kapittel 4 presenteres så alle tiltakene gjennom kortfattede omtaler basert på evalueringsrapportene. Den egentlige forvaltningen av post 74, slik den har vært og slik den i henhold til denne evalueringen kan bli, drøftes så i kapittel 5. Ettersom Norsk kulturråd har forvaltningsansvar for både post 74 og post 50 Norsk kulturfond, er en sammenlikning mellom disse to postene viktig. I rapportens siste kapittel blir blikket forsøksvis løftet opp fra de mange detaljer som en analyse som dette nødvendigvis må inneholde. Her drøftes kort Norsk kulturråd i lys av kulturpolitikkenes grunnleggende dilemma samt mulige endringer i og av post 74.

KAPITTEL 2

Norsk kulturråd og den statlige kulturpolitikken

Forvaltningen av kapittel 320 post 74 Tiltak under Norsk kulturråd representerer på flere vis en ny type oppgave og rolle for Kulturrådet, og derfor er det viktig først å få på plass den rollen Kulturrådet tradisjonelt har hatt, slik den kan leses ut av etableringen av og virksomheten i Norsk kulturråd i de 40 år det har vært i funksjon. Deretter blir enkelte viktige trekk ved utviklingen på kunst- og kulturfeltet trukket fram. Dette er trekk som har betydning for den rolle Norsk kulturråd har i dag, og også for den plass Kulturrådet har fått, eller bør ha, i den statlige kulturforvaltningen.

Norsk kulturråd og Norsk kulturfond: etablering, organisasjon og virkemåte

Da Norsk kulturråd startet sin virksomhet i 1965, var det som følge av et dristig og omstridt politisk initiativ (Fjeldstad 2002, Gjerde 1985, Øye 1980) anført av statsråd Helge Sivertsen, som da hadde ledet Kirke- og undervisningsdepartementet fra 1960 i en arbeiderpartiregjering under Einar Gerhardsen. Drivkraften var hensynet til norsk litteratur, en bekymring for en synkende litterær produksjon i norsk språkdrakt etter 1945, mens resultatet ble et Kulturråd med langt bredere oppgaver. Det

ble etablert et kulturfond med egne vedtekter⁶, og forvaltningen av dette ble det nye rådets hovedoppgave. Fondsmidlene skulle brukes til

... å stimulere skapende åndsliv i litteratur og kunst, verne vår norske kulturarv og virke for at flest mulig skal få del i kulturgodene (St.prp. nr. 130, 1964–65:1).

Dessuten skulle midlene brukes til å bedre rammebetingelsene for norsk skjønnlitteratur gjennom en egen innkjøpsordning. Ellers har Norsk kulturråd fra starten vært en rådgivningsinstans for departementet, både i saker som gjelder rådet selv, og i andre kulturpolitiske spørsmål (Fjeldstad 2002:25). Rådets hovedoppgaver har i alle år vært de samme, og vedtektene for bruken av Norsk kulturfond er heller ikke endret i løpet av de 40 årene Norsk kulturråd har vært i virksomhet.⁷

Norsk kulturråd har 13 medlemmer som er oppnevnt for fire år av gangen,⁸ og det ligger en egen forskrift til grunn for tilskuddene rådet gir fra Kulturfondet.⁹ Det er også en egen instruks for Norsk kulturråds direktør og dessuten regelverk for de ulike tilskuddsordninger som Kulturrådet forvalter. Men samtidig som mål og retningslinjer for arbeidet i Kulturrådet er formalisert på denne måten, finnes det også andre forutsetninger for rådets tilskudd til prosjekter og tiltak som er mer innforståtte og uuttalte, men likevel tydelige ut fra de debatter om opprettelsen av Kulturrådet som fant sted i Stortinget i 1964. Det gjelder for eksempel det faktum at tilskudd fra fondet særlig skulle gå til den profesjonelle kunsten, og likeledes at fondsmidler skulle brukes til forsøk og tidsavgrensede tiltak, og ikke til drift av etablerte institusjoner (Fjeldstad 2002). Dette siste er senere nedfelt i forskriftene: «Det gis ikke støtte til ordinær drift av institusjoner og organisasjoner.»¹⁰

6 «Norsk kulturfonds midler forvaltes av Finansdepartementet, og disponeres ved kongelig resolusjon etter tilråding fra Kirke- og undervisningsdepartementet, og i samsvar med retningslinjer som Stortinget har fastsatt» (§ 3 i vedtektene i st.prp. nr. 130, 1964–65). Vedtektene er senere supplert med forskrift om tilskudd fra Norsk kulturfond, fastsatt av Kulturdepartementet 29. januar 1999 i medhold av Stortingets budsjettvedtak for 1999.

7 Bortsett fra som konsekvens av endringer i departementsstrukturen, se Mestad 2002:5.

8 Fire medlemmer blir oppnevnt av Stortinget og ni av Kongen etter tilråding fra Kultur- og kirkedepartementet, og to av disse etter forslag fra KS (Kommunenes Sentralforbund).

9 Fastsatt ved kgl. resolusjon 27.08.65 og endret senest 20.11.87, se Mestad 2002:3.

10 Forskrift om tilskudd fra Norsk kulturfond, fastsatt av Kulturdepartementet 29. januar 1999 i medhold av Stortingets budsjettvedtak for 1999, § 3.

Norsk kulturråd har hatt en viktig rolle som forsøks- og utviklingsorgan på kunstområdet og i kulturvernet, og det er ofte – og i mange sammenhenger – sagt at Kulturrådets fremste oppgave skal være å støtte «det nye og det skapende». Dette har i første rekke vært forstått som prosjekter innenfor det nye og ukjente i ulike kunstuttrykk eller på forskjellige kunstarenaer. Men også tiltak og forsøk som ikke har fått plass på de etablerte kunst- og kulturinstitusjonenes budsjetter – så som ekstraordinære tiltak og prosjekter som setter institusjoner i stand til ivareta nye oppgaver, eller ta seg av gamle oppgaver på en ny måte – har ligget innenfor Kulturrådets område. Det er da også en mengde ulike aktiviteter og forskjelligartede virksomheter som er kommet i gang takket være tilskudd fra Norsk kulturråd, så som festivaler, utstillinger, fotoregistreringer, figurteater, bokillustrasjoner, nærmiljøprosjekter, verneplaner og samiske kulturtiltak, foruten institusjoner som for eksempel Rikskonsertene og kommunale musikkskoler.¹¹ Dessuten har rådet gjennom årene gått inn for spesielle satsningsområder, og av disse er barn og ungdom blitt et regulært arbeidsområde på linje med billedkunst, litteratur, musikk og allmenne kulturtiltak.

I praksis er Norsk kulturråd en forvaltningsenhet som består av flere deler eller funksjoner (Mestad 2002). For det første er det selve rådet, som med sine 13 medlemmer er det øverste kollegiale organ. For det andre har vi Kulturrådets administrasjon med direktøren i spissen, som står for den løpende saksbehandling, og for det tredje er det rådets mange fag- og underutvalg. Antallet utvalg er øket betraktelig i løpet av Kulturrådets levetid. I dag har rådet syv fagutvalg i alt,¹² ett for hvert av de faste arbeidsområdene, og dessuten 24 andre utvalg. Alle utvalg behandler søknader og gir råd om tildelinger på et kunst- og kulturfaglig grunnlag.

Man kan således si at de kunst- og kulturfaglige vurderinger i Norsk kulturråd er lokalisert til tre nivåer. Det er for det første Kulturrådet selv og den faglige kompetansen som medlemmene i rådet har. For det andre representerer medlemmene i de mange utvalgene en bred kompetanse og mye aktuell erfaring fra de respektive områdene, ettersom de ofte er

11 Mange prosjekter og tiltak under Kulturrådet er beskrevet i for eksempel Berthelsen (1997). Årsmeldinger fra Norsk kulturråd inneholder dessuten lister over hver eneste tildeling hvert eneste år.

12 Det er faglig utvalg for litteratur og allmenne tidsskrifter, for billedkunst og kunsthåndverk, for musikk, for scenekunst, for kulturvern og for barne- og ungdomskultur, for uten et formidlingsutvalg (fra 2005).

kunstnere selv eller på andre måter arbeider direkte med relevante fagområder, og for det tredje har saksbehandlerne i Kulturrådets administrasjon kunst- og kulturfaglig ekspertise.

Tildelinger og beslutninger basert på *kunst- og kulturfaglige vurderinger* er altså et viktig trekk ved Norsk kulturråds virksomhet, det kan vel nærmest sies å utgjøre en bærebjelke i det norske kulturrådssystemet. Grovt sett kan man si at faglige vurderinger er basert på to elementer: Det ene er *kunnskap og erfaring*, og det andre er *skjønn*. Det første elementet, kunnskap og erfaring, gjør at det andre, nemlig det faglige skjønnnet, kan bygge på mer enn subjektiv smak. Selv om det kan være ulike meninger om hvilke prosjekter og tiltak som bør ha tilskudd og støtte, skal den faglige vurderingen, eller sakkyndigheten om man vil, sikre tildelinger mot vilkårlighet og den rene synsing på den ene siden, og mot politisk dirigering og statlig sensur av kunst på den andre. Poenget har vært å sikre Kulturrådet en selvstendig rolle, og ikke gjøre det til et organ for «statlige kulturstøtteordninger med sterke politiske og administrative føringer fra departement og Storting» (Mangset 2003:39), men derimot som en instans som baserer sine tildelinger på prinsippet om armlengdes avstand. For å utøve det faglige skjønnnet på et så godt grunnlag som mulig blir mange beslutninger som forutsetter kvalitetsvurderinger, overlatt til fagutvalg, vurderingsutvalg, innkjøpskomiteer og konsulenter. Dette er fagpersoner fra forskjellige kunst- og kulturområder som rådet oppnevner ut fra hensyn til allsidighet og kompetanse (Fjeldstad 2002:13). Saksbehandlere ansatt i Kulturrådets administrasjon tar ikke slike beslutninger, deres faglige vurderinger kan derimot ligge til grunn i saksforberedelsene. Enkelte av Kulturrådets utvalg har interesserepresentasjon, det vil si medlemmer oppnevnt av organisasjoner¹³, men stort sett blir utvalgsmedlemmer oppnevnt av Kulturrådet selv, eventuelt etter forslag fra organisasjoner.

Kulturrådets administrasjon er vokst betraktelig fra 1965 til i dag. Den gang ble administrasjonen betegnet *sekretariat* og besto av syv stillinger, inkludert direktøren (St.meld. nr. 91, 1965–66), mens den i dag teller cirka 50 ansatte og er delt opp i syv fagseksjoner¹⁴, med saksbehandlere som forbereder alle innstillinger om tilskudd, både fra post 50 og fra post 74, før de drøftes i fagutvalg og/eller legges fram for vedtak i rådet. Bemanningsøkningen utgjøres imidlertid ikke av Norsk kulturråds admi-

13 På litteraturområdet har underutvalgene organisasjonsrepresentasjon.

14 Litteratur, billedkunst, musikk, scenekunst, kulturvern, kulturbygg, barn og unge. I tillegg gis det tilskudd til allmenne kulturtiltak, deriblant flerkulturelle.

nistrasjon alene, ettersom sekretariatsfunksjoner for henholdsvis Fond for lyd og bilde¹⁵ og Statens kunstnerstipend¹⁶ ble innlemmet i ansvarsområdet til direktøren for Norsk kulturråd i henholdsvis 1999 og 2000.¹⁷

Norsk kulturfond – som det altså er Kulturrådets hovedoppgave å forvalte – er en årlig avsetning på statsbudsjettet (kapittel 320, post 50) som Stortinget hvert år bevilger, men uten at stortingsrepresentantene tar stilling til hva eller hvilke tiltak som skal få tilskudd fra Kulturfondet. De årlige bevilgningene til Norsk kulturfond er omtrent femdoblet fra 1980, fra 52 millioner kroner i 1980 til vel 255 millioner kroner i 2005. Denne økningen innebærer at en anelig større mengde saker går gjennom Norsk kulturråd i dag i forhold til i Kulturrådets første tid. Det er blitt langt flere søknader som skal behandles, prosjekter som skal utvikles, og ordninger som skal følges opp. Derfor har Kulturrådet også måttet delegerede vedtaksmyndighet til fagutvalgene i enkeltsaker innenfor de vedtatte budsjett-rammene (Delegasjonsreglementet 1996).

Størrelsen på Kulturfondet har imidlertid ikke holdt tritt med økningen av det samlede statlige kulturbudsjettet. Kulturfondets midler «utgjorde i den første fireårsperioden, 1965–68, om lag 25 prosent av alt Staten bevilget til kunst- og kulturvernformål. I 1972 var andelen sunket til 13, i 1975 til 10 og i 1983 til 7 prosent» (Beyer 1985:12). Fra 1980 og til 2003 har fondsmidlenes andel av kulturbudsjettet gått ned fra 7,5 prosent og til 5,4 prosent (Norsk kulturråd 2003). Ikke desto mindre er Norsk kulturråd en viktig og mektig aktør i norsk kulturpolitikk også i dag.

Viktige trekk ved utviklingen på kunst- og kulturområdet

Kulturens status som egen sektor i statsforvaltningen er langt tydeligere i dag enn da Norsk kulturråd ble etablert i 1965. Kulturpolitikken som ble innledet på 1970-tallet med Norges første egentlige kulturmelding, byg-

15 Fond for lyd og bilde ledes av et styre på syv medlemmer og har seks fagutvalg. I 2005 disponerer Fondet 19,5 mill. kr. Fondet har to stillinger innenfor Kulturrådets administrasjon (2004). I tillegg kommer andel av fellestjenester som regnskap, arkiv, ledelse.

16 Statens kunstnerstipend ledes av et utvalg på fem medlemmer. Det er 24 stipendkomiteer i virksomhet, og i 2005 forvaltes cirka 189,5 mill. kr. Statens kunstnerstipend har fem stillinger innenfor Kulturrådets administrasjon (2004). I tillegg kommer andel av fellestjenester som regnskap, arkiv, ledelse.

17 Se organisasjonskart på www.kulturrad.no samt st.prp. nr. 1, 1999–2000:34.

get på et utvidet kulturbegrep, der både egenaktivitet og lokale kulturaktiviteter også kom til å stå sentralt. Ungdoms- og idrettsarbeid ble i større grad trukket inn som en del av kultursektoren, og på en tydeligere måte enn tidligere. Samtidig ble ansvaret for en del av kulturpolitikken overført til kommuner og fylkeskommuner. Disse linjene i den statlige kulturpolitikken ble ført videre gjennom 1990-tallet:

Desentralisering, demokratisering og egenaktivitet ble stikkord for den kulturpolitiske kulturoffensiv som fulgte (St.meld. nr. 61, 1991–92:26).

Kultur som politisk og forvaltningsmessig begrep er også blitt synliggjort gjennom nye departementsinndelinger, slik at Norsk kulturråd i dag hører inn under det departement som heter Kultur- og kirke departementet, mens det i 1965 var et organ under Kirke- og undervisningsdepartementet¹⁸. Gradvis er kultur blitt mer av et politisk sektorbegrep. Kultur knyttes tydeligere enn før til en bestemt del av forvaltningen, i perioder til et helt eget departement, og det årlige statsbudsjettet inneholder nå et eget kulturbudsjett. Fra 1970-tallet er det blitt praksis at regjeringen med cirka 10 års mellomrom legger fram kulturmeldinger for Stortinget. Fram til i dag er i alt seks kulturmeldinger presentert Stortinget.¹⁹

Fra 1970-årene og fremover er kultur behandlet både som et mål i seg selv og som et middel til å nå andre mål, som for eksempel et kvalitativt bedre samfunn (Simonsen 1999). Kultur blir dels fremhevet som noe etterstrebbesverdig i seg selv; man vil ta vare på norsk kultur, utvikle norske kulturuttrykk, gi norske kunstnere inntektsmuligheter og liknende, blant annet ved å gi kunst- og kulturvirksomhet gunstige rammebetingelser. Samtidig skal kunst og kultur, og dermed også den politikk som retter seg mot disse områdene, bidra til å nå allmenne og overordnede sam-

18 Fra 1982 ble Kirke- og undervisningsdepartementet delt, idet kultur og vitenskap ble skilt ut i et eget Kultur- og vitenskapsdepartement. I 1990 ble det et Kyrkje- og kulturdepartement og et Utdannings- og forskningsdepartement, i 1991 et Kirke-, utdannings- og forskningsdepartement og et eget Kulturdepartement og fra 2002 igjen et Utdannings- og forskningsdepartement og et Kultur- og kirke departement.

19 St.meld. nr. 8, 1973–74, Om organisering og finansiering av kulturarbeid (lagt fram av regjeringen Korvald), St.meld. nr. 52, 1973–74, Ny kulturpolitikk (lagt fram av regjeringen Bratteli), St.meld. nr. 23, 1981–82, Kulturpolitikk for 1980-åra (lagt fram av regjeringen Brundtland), St.meld. nr. 27, 1983–84, Nye oppgaver i kulturpolitikken (lagt fram av regjeringen Willoch), St.meld. nr. 61, 1991–92, Kultur i tiden (lagt fram av regjeringen Brundtland), St.meld. nr. 48, 2002–2003, samt Kulturpolitikk fram mot 2014 (lagt fram av regjeringen Bondevik).

funnsnsmål, som for eksempel lokal og nasjonal identitet, forebygging av sosiale problemer, eller bidra til kreativitet og nyskaping innen alle samfunnsområder.

I den første kulturmeldingen på 2000-tallet kan det spores en ørliten dreining i det kulturpolitiske hovedperspektiv. Også her blir det lagt sterk vekt på organisering, demokratisering og tilgjengelighet når det gjelder kunst og kultur, men det synes også å være et noe sterkere fokus på kunsten og kulturen selv, enn det som kanskje har vært tilfellet i tidligere meldinger:

Eit hovudbodskap er å halda fram den profesjonelle kunsten og den fagleg forankra kulturinnsatsen som eit verde i seg sjølv. Dessutan vert kvalitet streka under som eit avgjerande kriterium for at eit kulturtiltak skal verta prioritert i den statlege kulturpolitikken.

Det er viktig å leggja til rette for mangfaldet innanfor kulturlivet. Eit breitt spektrum av skapande, utøvande, dokumenterande og formidlande innsatsar fra alle delar av kulturfeltet er ei verdfull motvekt mot den einsretta krafta ulike kommersielle krefter i samfunnet kan representera (St.meld. nr. 48, 2002–2003:7).

Sitatet speiler noe av den faktiske endring i kunstens rammevilkår som har funnet sted de siste 20–25 år. Disse endringene knyttes i meldingen til stikkord som globalisering, kommersialisering og individualisering. Også på det norske kunst- og kulturfeltet gir slike endringstendenser seg forskjellige utslag som det i dag er vanskelig å overskue, og som antakelig består av sammensatte prosesser der det ikke er lett å skille mellom årsaker og virkninger (Aslaksen 2004 b). Ett av de mest merkbare trekkene er et *økt og økende press på så vel markeder som på oppmerksomhet og offentlige finansieringskilder og midler.*

Dette presset bunner blant annet i en sterk vekst i den norske kunstnerbefolkningen. Langt flere (unge) mennesker tar i dag en kunst- eller en kunstnerrelatert utdanning, delvis som følge av øket levestandard (flere foreldre har råd til å støtte barna økonomisk, presset mot «det matnyttige» er langt mindre) og delvis fordi de norske institusjonene ikke lenger har monopol på kunstutdanninger (Mangset 2004 a, kapittel 6). Mange utdanner seg i dag i utlandet, ved institusjoner godkjent av Statens lånekasse. Det tidligere skarpe skillet mellom profesjonelle aktører og amatører synes også mer utvisket enn tidligere (Aslaksen 2004 a), noe som blant annet fører til at et bredere spekter av virksomheter søker og gjør krav på offentlige midler. I samme retning virker nye grenseoverskridende og såkalte hybride kunstformer, for en stor del muliggjort av ny

teknologi og som antakelig bidrar til å gjøre det som kan kalles kunst, til tilgjengelige uttrykk for flere og større grupper. Også på denne måten vokser antall kunstnere og prosjekter som kan være aktuelle for offentlige tilskudd. For eksempel heter det om billedkunstområdet i den siste kulturmeldingen:

Samstundes som etablert produksjons- og utstillingspraksis vert vidareført, tek kunsten i dag gjerne form av hendingar og iscenesetjingar. I ein slik situasjon er det trong for finansieringsordningar som kan tilpassa seg endringane i kunstnarleg praksis og ta høgde for ny forståing av tilhøvet mellom kunstproduksjon og kunstformidling (St.meld. nr. 48, 2002–2003:159).

Det er ikke bare presset på finansieringskilder og midler som har økt; det er også en større kamp om formidlingskanaler og oppmerksomhet / publikum. Om man tenker seg kunst og kultur innenfor en næringskjede, betyr en økning i kunstnerbefolkningen i første rekke at «producentleddet» øker, og med det formodentlig et økende antall verk, forestillinger, konserter, opptredener, tekster m.v., noe som skaper ubalanse i forhold til de øvrige ledd. Muligheter for å få eksponert, utgitt eller vist den kunst som lages, øker presset på (nye) formidlingskanaler for å nå et publikum, et marked (Arnestad 2002). Forsøk på å rette opp denne typen ubalanse er da også tydelige i den senere tids kulturpolitisk satsning, der for eksempel prioritering av festivaler og andre, nye formidlingsarenaer har vært et markant trekk (Bjørkås 2004 b).

Antall *frilanskunstnere*, både på de skapende og utøvende kunstfeltene, har øket radikalt. I Norsk Skuespillerforbund var for eksempel 34 prosent av medlemmene frilansere i 1994, mens hele 63 prosent var frilansskuespillere knappe ti år senere (Mangset 2004 b). Dette har skapt nye bevegelser og behov; for finansiering og refinansiering, for organisering og reorganisering, eller med ett stikkord: for *fleksibilitet*. Med dette følger en utpreget skepsis til såkalte faste institusjoner med forutsigbare, «faste» årlige bevilgninger, med en fast tilsatt arbeidsstokk og eventuelt også egne hus / lokaler. Det prosjektbaserte kunstlivet har grepet om seg. Nye typer administrative enheter / ordninger i form av kortsiktig prosjektorganisering og nettverksvirksomhet etableres og reetableres. De drives ved hjelp av en utpreget blandingsøkonomi basert på statlige / regionale tilskudd, markedsinntekter og frivillig arbeid (Langdalen 2005 d, e). Skepsisen mot de faste institusjonene finnes i mange leire, både innen forvaltningen og blant (særlig yngre) kunstnere. Kultur- og kirkedepartementet signaliserte for eksempel i siste kulturmelding en klar tilbakehol-

denhet til å etablere nye institusjoner eller innlemme flere institusjoner i ordninger med avtalefestet samfinansiering (det vil si fast finansieringsnøkkel mellom stat og region), man ville heller legge til rette for større dynamikk på kunst- og kulturområdet (St.meld. nr. 48, 2002–2003:139). Dynamikk – forstått som mulighet for (hurtige) tilpasninger til nye betingelser – gir rom for fleksibilitet overfor endringer i omgivelsene rundt, i forhold til kunstens endrede vesen, nye samfunnsmessige rammebetingelser og for den saks skyld også endringer i forvaltningen selv. Dette er i tråd med den reformtrend som går under betegnelsen New Public Management, og som har gjort seg gjeldende innenfor offentlig forvaltning de siste 10–15 år. New Public Management «må forstås som en manifestasjon av et generelt økende gjennomslag av nyliberalistisk tankegods i offentlig sektor», der fornyelse og effektivisering skal oppnås ved hjelp av verktøy som målstyring og resultatkontroll (Røyseng 2003:59).

Slike nye trekk ved kunst- og kulturområdene har selvsagt konsekvenser for Norsk kulturråds virksomhet. Endringer i kunstuttrykk og -former skaper nye krav til sakkyndighet og faglig skjønn, og vanskelighetene med å innfri slike krav kan vokse proporsjonalt med at tradisjonelle skiller mellom kunst og ikke-kunst, mellom det gode og det dårlige, det høye og det lave, blir mindre tydelige eller viskes ut (Bjørkås 2004 a, Røssaak 2005). Og som den viktigste finansieringskilde for det «frie», ikke-institusjonaliserte kunstlivet er Norsk kulturråd en institusjon med betydelig makt i norsk kunst- og kulturliv. Kulturrådet merker presset fra en økende kunstnerbefolkning og et voksende antall prosjekter i form av større søknadsmengde og mindre tildelingsprosent / lavere gjennomsnittlige tilskudd. I en slik situasjon blir Kulturrådets rolle mer avgjørende for flere. Et vesentlig spørsmål blir derfor hvordan Norsk kulturråd skal møte denne utfordringen, og om forvaltningen av post 74 gjør noen forskjell i så måte.

Norsk kulturråds rolle i den statlige kulturforvaltning

Norsk kulturråds medlemmer er altså oppnevnt dels av Stortinget og dels av regjeringen / departementet. Det er et statlig råd med ansvar for å gi tilskudd til kunst og kulturvern over hele landet. Likevel var Kulturrådet fra starten ment å være en annen type aktør enn den øvrige kulturforvaltningen. Rådet skulle være fleksibelt og ubyråkratisk i sin behandling av søknader og i sin tilskuddspolitik. Det skulle være åpent for nye initiativ og ta ting på sparket på en annen måte enn for eksempel departementet hadde anledning til. Norsk kulturråd skulle stå med minst ett ben i kunst-

og kulturlivet selv, og på den måten være et råd for dette området like mye som for staten.

I en viss forstand bar Norsk kulturråd preg av å være Stortingets råd da det ble etablert. Debatten om Norsk kulturfond, og Norsk kulturråd som fondets forvalter, var sterk og engasjert. Stortinget gjorde detaljerte vedtak om retningslinjer og virkemåter som tok sikte på å sikre Kulturrådet en rolle som en selvstendig kunst- og kulturfaglig instans. Fram til 1976 ble årsmeldinger for Kulturfondet, og derunder Kulturrådet, lagt fram som egne stortingsmeldinger. I dag gir Norsk kulturråd ut egne årsmeldinger, og både rådet og fondet inngår som integrerte deler av Kultur- og kirkedepartementets budsjettforslag til Stortinget, som en del av departementets samlede måldrøftinger og virkemiddelbruk i kulturpolitikken. Og den relativt nye post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd forsterker jo inntrykket av at Kulturrådet i dag er en tydeligere del av den statlige (politiske) kulturforvaltningen enn tidligere.

Norsk kulturråds rolle er drøftet, i større eller mindre detalj, i de fleste av departementets kulturmeldinger der overordnede mål, aktuelle endrings- og utviklingsgrep samt mulige kulturpolitiske virkemidler er blitt diskutert, blant annet i forhold til arbeidsdeling og ansvarsforhold innenfor den sentrale kulturforvaltningen. I den første kulturmeldingen på 1970-tallet, knappe ti år etter at Kulturrådet var etablert, står det:

I det store og heile har Norsk kulturfond fungert slik føresetnaden var ... I det praktiske arbeidet har det – som rimeleg er – meldt seg somme spørsmål som gjeld avgrensinga av arbeidsområdet og koordineringa med statens kulturbudsjett ellers (St.meld. nr. 8, 1973–74:82).

Og tilleggsmeldingen fastslår:

Norsk kulturråd bør tene som det allmenne rådgivningsorganet på det tradisjonelle kulturområdet ved sida av dei andre oppgåvene i samband med kulturell forsøksverksemd og tilskott til eingongstiltak. Samtidig vil departementet leggje vekt på god koordinering mellom Norsk kulturråd og dei andre sakkunnege råda (St.meld. nr. 52, 1973–74:57).

I 1976, like etter at disse første kulturmeldingene hadde vært gjennom Stortinget, ble den framtidige organiseringen av kulturavdelingen i Kirke- og undervisningsdepartementet diskutert. Et forslag i den forbindelse var å overføre sekretariatet for enkelte statlige råd til Kulturrådet. På den andre siden ville rådet gjerne få overført noen av sine faste oppgaver – blant annet innkjøpsordningene for norsk skjønnlitteratur – til andre

instanser, slik tanken hadde vært fra starten (Fjeldstad 2001:27ff). Ingen-ting av dette ble realisert. Men i den første kulturmeldingen på 1980-tallet varslet departementet en mulig omorganisering av Norsk kulturråd på grunnlag av forslag fra et organisasjonsutvalg om

... endra arbeidsmåter der det synest formålstenleg, og eventuelt også gjere framlegg om endringar i dei vedtekter, retningslinjer og reglement som gjeld for Norsk kultur-fond og Norsk kulturråd (St.meld. nr. 23, 1981–82:58).

Dette synes først og fremst å ha resultert i omlegging av en del interne rutiner i Norsk kulturråd, blant annet med hensyn til delegering og fullmakter, og ikke i noen endret arbeids- eller ansvarsdeling i forhold til departementet (Norsk kulturråd 1984:12). Heller ikke vedtekter eller retningslinjer for arbeidet i Kulturrådet ble endret som følge av utvalgets forslag, og tilleggsmeldingen på 1980-tallet drøftet overhodet ikke Norsk kulturråds rolle (St.meld. nr. 27, 1983–84).

Den neste kulturmeldingen, som ble lagt fram i 1992, introduserte en mer konsekvent funksjonsdeling mellom staten og regionene når det gjaldt finansiering av og ansvar for en rekke kulturinstitusjoner og -opp-gaver. Denne meldingen la opp til en gjennomdrøfting av hele det statlige virkemiddel- og styringsapparat på kulturområdet:

Departementet står overfor en del nye og viktige oppgaver som følge av de endringer som det legges opp til i denne meldingen. Det gjelder endringer i ansvarsdelingen og utvikling av et nettverk av institusjoner på kulturområdet, analyser og evaluering omkring ressursbruk og styringsformer, en mer systematisk bruk av forsøks- og prosjektmidler og en sterkere innsats på forskningsfeltet (St.meld. nr. 61, 1991–92:62).

Meldingen slo fast at Norsk kulturråd også i fremtiden ville spille en sentral rolle på kunst- og kulturområdet, men varslet at oppgavene måtte vurderes i forhold til det samlede statlige styringsapparat under Kulturde-partementet:

På sentralt nivå er det ikke i nevneverdig grad etablert organisasjoner utenfor departementet som kan ta hånd om forvaltningsoppgaver. Forvaltningsoppgavene er i stor grad lagt til departementet. Mulighetene for desentralisering og delegering for å kunne ta opp nye oppgaver på statlig nivå må vurderes (St.meld. nr. 61, 1991–92:68).²⁰

20 For øvrig sier rykter at det i blåkopien – dvs. den siste versjonen som skulle gå i tryk-ken – til denne meldingen var forslag om å legge ned Norsk kulturråd, se også Mang-set 2003.

Selv om retningslinjer og prinsipper for slik delegering ikke ble drøftet nærmere, førte meldingen til et forslag om å delegere forvaltningen av en rekke av departementets oppgaver, i form av årlige tilskudd til ulike tiltak, til Norsk kulturråd. Bortsett fra at ansvaret for støtten til de frie teatergruppene kom til Norsk kulturråd, ble ikke dette forslaget realisert i første omgang. Grunnen var blant annet at Kulturrådet den gang var sterkt imot, noe vi skal komme tilbake til nedenfor. I 1993–94 kom det så et nytt forslag fra Kulturdepartementet om å delegere faste oppgaver til Norsk kulturråd, igjen som ledd i en intern omorganisering i departementet (Fjeldstad 1991:29). Gjennom statsbudsjettet for 1995 ble så en rekke tiltak faktisk også overført. Delegeringen ble ført videre i 2000, da forvaltningsansvaret for tiltak som fra 1995 hadde vært delegert til Rikskonsertene og Riksteatret, ble overført til Norsk kulturråd. I årene etter 2000 er også enkelte tiltak fra departementets post 78 overført til post 74 i Norsk kulturråd. Post 78 har tittelen «Ymse faste tiltak» og finnes på de forskjellige fagkapitler på Kultur- og kirkedepartementets budsjett (delegeringsprosessen drøftes nærmere i kapittel 3).

I forbindelse med forslag til delegering av tiltak i 2000 etterlyste Stortinget en bredere og mer prinsipiell drøfting av Norsk kulturråds rolle i den statlige kulturpolitikken, men denne ble som nevnt innledningsvis aldri utarbeidet. Mellom 2000 og 2003, da den siste kulturmeldingen ble lagt fram og Norsk kulturråd drøftet (St.meld. nr. 48, 2002–2003), kom imidlertid post 50 Norsk kulturfond under press. Først ble fondet redusert med fire millioner kroner i det reviderte statsbudsjettet for 2000. Dette ga Kulturrådet selv en utførlig kommentar til, en kommentar som også gir et instruktivt innblikk både i rådets arbeidsmåte og i dets selvoppfatning:

Norsk kulturråd tar til orientering de overordnede politiske og økonomiske vurderingene som ligger til grunn for regjeringens revisjon av nasjonalbudsjettet. Det er imidlertid første gang i de mer enn tredve år Norsk kulturråd har arbeidet, at en regjering har valgt å skjære ned en bevilgning som er gitt til Kulturfondet i budsjettåret.

Norsk kulturråd vil sterkt fremheve at dette har negative virkninger for rådets arbeid. Planleggingen av rådets virksomhet skjer for budsjettperioden. Regjeringen ber om medvirkning av rådet til å planlegge bruken av de bevilgede midler. Dette gjøres først og fremst av rådet, men også fagutvalg, innkjøpskomiteer m.v. trekkes inn i dette arbeidet. Behovene innen det vide området Kulturrådet har ansvar for, fører selvsagt til at prioriteringene ofte blir vanskelige og kontroversielle. Når regjeringen i perioden griper inn i denne prioriterte utnyttelsen av knappe ressurser, får dette åpenbare konsekvenser som fører til at man underveis må foreta endringer

som ikke nødvendigvis vil være i overensstemmelse med det helhetssyn den opprinnelige fordeling tok som utgangspunkt. Dette oppleves av rådet – og også av det store antall kunstnere og andre faglig kompetente personer hvis vurderinger rådet bygger sine vedtak på – som en nedvurdering av den betydning man legger på det omfattende og tidkrevende arbeidet med prioriteringer innenfor allerede knappe rammer representerer.

Enda viktigere er at en slik omprøving i budsjettperioden skaper usikkerhet for de mange kunstnere og andre kulturarbeidere som er avhengige av Kulturrådets bevilgninger, og som derfor har klart negative konsekvenser for statlig kulturpolitikk. Ikke minst vil det for søkere som har valgt å fremme sine søknader i siste halvdel av året, oppleves som vilkårlig og sterkt negativt at de økonomiske rammene i mellomtiden er endret (Norsk kulturråd 2000:38).

Denne protesten gir et tydelig inntrykk av at Norsk kulturråd oppfattet sin rolle som en selvstendig aktør i forhold til Stortinget / departementet, med klare forpliktelser overfor kunst- og kulturlivet. Men protesten gikk bare på reduksjonen av post 50 Norsk kulturfond, og omfattet ikke forhold knyttet til post 74. Høsten 2001 grep så Stortinget direkte inn i Kulturrådets fordeling av tilskuddene til fri scenekunst over post 50:

Først prøvde den sosialdemokratiske kulturministeren – skuespilleren og teatersjefen Ellen Horn – å instruere scenekunstutvalget direkte om å prioritere Oslo Danse Ensemble i det kommende budsjettet. Kulturrådet protesterte. På grunn av regjeringsskiftet fikk vi en ny kulturminister – den antatt mer kulturfremmede lederen for Kristelig Folkeparti – Valgerd Svarstad Haugland. Men hun avsto å instruere Kulturrådet på denne måten og framsto som en forsiktig forsvarer av armlengdesprinsippet (Mangset 2003:42).

Da kulturminister Svarstad Haugland ikke ville instruere Norsk kulturråd om tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond, reduserte stortingskomiteens flertall Kulturfondet med 1 million kroner, førte disse midlene over på det ordinære budsjettet og bevilget dem så til Oslo Danse Ensemble. I debatten som fulgte, ble det pekt på at denne fremgangsmåten brøt med det prinsipp som Stortinget selv hadde gått inn for, nemlig ikke å gripe inn i kunst- og kulturfaglige vurderinger med noe som kunne likne sensur eller politisk dirigering av kunsten (Mangset 2003:43).

Og endelig var det, på departementets budsjettforslag for 2002, konkrete føringer for enkeltsøknader til Norsk kulturfond. Det gjaldt

Nordlysfestivalen i Tromsø, Grenland Fritetater, ei flytting av tilsegn om tilskot til Opera Vest, frå fri scenekunst post 50 til statsbudsjettes post 73, og ei vidareføring av tilskot til Oslo Danse Ensemble som låg inne med ei løyving på 1 mill for 2001.

Kulturrådet reagerte både på føringane i einskildsaker og på ei betydeleg binding av midlar, og ba departementet om å ha tillit til at rådet også i framtida ville behandle søknader på beste måte. I tråd med dette trekte den nye regjeringa dei fleste føringane attende, men i budsjettforliket i Stortingets kulturkomite i desember kom fleire av sakene opp att.

Kulturrådet uttrykkjer bekymring for verknadene av dette og dei vanskane det skaper for aktørane i kulturlivet (Norsk kulturråd 2002:29).

På denne bakgrunn er det antakelig ikke overraskende at det i drøftingen av Norsk kulturråd i den siste kulturmeldingen legges stor vekt på spørsmål om instruksjon og styring. Kulturrådets generelle rolle innenfor den statlige kulturpolitikken blir ikke belyst i særlig grad. Derimot drøfter meldingen Norsk kulturråd som et organisatorisk virkemiddel, der kjernen i diskusjonen er spørsmålet om Stortingets og departementets mulige og/eller ønskelige instruksjonsmuligheter overfor Norsk kulturråd, både i forhold til post 50, Norsk kulturfond, og post 74, Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd.

Det er mer overraskende at ikke Stortinget benyttet meldingen som en anledning til å få diskutert rådets framtidige plass, en diskusjon som jo Stortinget selv hadde etterlyst i 2000. Men Norsk kulturråd ble knapt nevnt under Stortingets behandling. Komiteens innstilling refererte bare den omtale av rådet som fantes i meldingen (innst. S. nr. 155, 2003–2004), og i debatten ble ingen andre momenter eller sider ved Norsk kulturråds virksomhet tatt opp (Stortingsforhandl., 2003–2004:2 388 ff.)²¹.

Den siste kulturmeldingens drøfting av Norsk kulturråd bygger blant annet på en egen juridisk utredning om styringsgrunnlaget for Norsk kulturråd (Mestad 2002). Når det gjelder det framtidige grunnlaget for Kulturrådets virksomhet, konkluderer meldingen slik:

- Gjeldande styringsgrunnlag er samansett og prega av å ha vakse fram over tid. Det er lite dekkjande for den samla verksemda i Kulturrådet. Omfanget av instruksjonsrett for overordna organ er uklart utforma. Styringsgrunnlaget bør difor reviderast.
- Framtidig regelverk bør delast i to: Ein grunnleggjande del om organisering, oppgåver og styringsstruktur, som bør vedtakast som lov, og ein underordna del om dei einskilte tilskotsordningane m.m., som framleis bør vera i forskrift.

21 Bortsett fra at FrPs Karin S. Woldseth foreslo å avvike Norsk kulturråd, se Stortingsforhandl., 2003–2004, b. 7:2394.

- Overføring av forvaltningsansvaret for ein del faste tiltak frå departementet til Norsk kulturråd kan gjennomførast utan at ein svekkjer dei gode sidene ved verksemda i Kulturrådet.
- Norsk kulturråd bør vidareførast som eit samla landsdekkjande fagorgan (St.meld. nr. 48, 2002–2003:229).

En revisjon av styringsgrunnlaget og et nytt regelverk, mer «dekkjande for den samla verksemda i Kulturrådet», som meldingen foreslår, er – så langt – ikke lagt fram. Så selv om kulturpolitikkenes utfordringer er endret, og dermed også Norsk kulturråds faktiske rolle og virksomhet, blant annet gjennom delegerte forvaltningsoppgaver, er konklusjonen likevel at Kulturrådets stilling og hovedoppgaver i navnet, på *det formelle plan*, i hovedsak har vært uforandret gjennom de 40 år Norsk kulturråd har vært i virksomhet. Ikke desto mindre synes balansepunktet for Kulturrådet, i skjæringspunktet mellom Storting og forvaltning, å være endret på en paradoksalt måte. I dag inngår Kulturrådet som et tydeligere virkemiddel i *regjeringens / departementets* kulturpolitikk enn tidligere, mens Stortinget synes å ha et fjernere forhold til rådet. Men samtidig er det også slik at Stortinget i større grad enn før er tilbøyelig til å instruere i enkeltsaker på kulturområdet. Noen ganger har dette skjedd i form av direkte pålegg til Kulturrådet, men like ofte består det i generelle instruksjoner til departementet, som så velger å delegere oppgaven til Norsk kulturråd. Post 74 er nettopp et uttrykk for dette. En konsekvens av denne utviklingen synes blant annet å være at Norsk kulturråds rolle framstår som *mindre tydelig* enn den var i starten, og nettopp dette er viktig for de mange av kulturlivets aktører som er avhengige av statlige tilskudd i en eller annen form.

Statsbudsjettets kapittel 320, post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd

I dette kapitlet skal vi se nærmere på utviklingen fra de første forvaltningsoppgavene ble delegert til Norsk kulturråd fra Kulturdepartementet i 1995 og fram mot post 74, slik denne posten fremsto i evalueringsåret 2004. Til slutt følger en summarisk forvaltningsoversikt for de 58 tiltakene, en tabell full av detaljer beregnet på de lesere som måtte være spesielt interesserte i forvaltningshistorie. Tabellen viser hvor de ulike tiltak på post 74 tidligere var plassert på statsbudsjettet.

Spørsmålet som denne rapporten skal belyse, er først og fremst hvordan Norsk kulturråd kan forholde seg til forvaltningen av post 74. Det er særlig fire forhold som skiller tilskuddene fra post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd fra tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond:

- Tiltak på post 74 er i all hovedsak delegert fra departementet og/eller vedtatt direkte av Stortinget, ut fra andre forutsetninger og på et annet grunnlag enn det som ligger til grunn for tilskudd over post 50.
- De årlige budsjettsøknader for tiltak på post 74 behandles ikke i rådets ulike fag- og underutvalg på samme måte som tilskudd over post 50.

- Prioriteringer innenfor post 74 blir bestemt gjennom «en styringsdialog» med Kultur- og kirkedepartementet og/eller gjennom Stortingets direkte instruksjer.
- Tiltak under post 74 er såkalte faste tiltak som i utgangspunktet ikke har noen tidsbegrensning, mens tilskudd fra post 50 skal være kortsiktige.²²

Disse forskjellene mellom tilskudd over post 74 og post 50 – samt den betydning de i praksis kan ha – skal vi komme tilbake til etter hvert. Det samme gjelder forholdet mellom post 50 og post 74 på den ene siden, og post 78 på den andre. Det er mange 78-poster på Kultur og kirkedepartementets budsjett, men post 74 er altså lagt under Norsk kulturråd, mens 78-postene stadig forvaltes av departementet selv. 78-poster har tittelen «Ymse faste tiltak» og finnes på departementsbudsjettets ulike fagkapitler.

Fra delegerte forvaltningsoppgaver til post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd

Fra 1995 og til 2004 har de delegerte forvaltningsoppgaver, eller post 74, vokst fra 20 til 58 tiltak, og fra vel 26,6 millioner kroner²³ til vel 111 millioner kroner (tabell 2, vedlegg 2). I antall tiltak er altså posten nærmere *tredoblet* og i bevilgninger godt og vel *firedoblet* på disse 10 årene.²⁴

Forholdet mellom post 50 og post 74 er også endret: I 1995 bevilget Stortinget omtrent 132 millioner kroner til post 50 Norsk kulturfond og altså 26,6 millioner kroner til post 74. Det betyr at post 74-midlene dette første forvaltningsåret tilsvarte cirka 20 prosent av kulturfondsmidlene. I 2004 var Kulturfondet på vel 255 millioner kroner og post 74 på vel 111 millioner kroner, hvilket innebærer at midlene over post 74 da tilsvarte cirka 43 prosent av kulturfondsmidlene i 2004. Sagt på en annen måte: Av de samlede midlene som Norsk kulturråd hadde ansvar for i 1995 (post 50 + post 74 = vel 158 millioner kroner), utgjorde delegerte forvaltningsoppgaver nærmere 17 prosent. I 2004 sto post 74 for nesten dobbelt så mye,

22 Paragraf 3 i forskrift om tilskudd fra Norsk kulturfond sier at det ikke skal gis støtte til ordinær drift av institusjoner og organisasjoner. Fastsatt av Kulturdepartementet 29. januar 1999 i medhold av Stortingets budsjettvedtak for 1999.

23 Inklusive 18,3 mill. kr. til frie sceniske grupper, en bevilgning som senere er overført til post 50.

24 I 2005 har post 74 fått fem nye tiltak.

nemlig 30 prosent av de midler som gikk gjennom Norsk kulturråd (post 50 + post 74 = 366 millioner kroner). En langt større andel av de samlede midlene som Norsk kulturråd i dag forvalter, går altså til post 74-tiltak.

Utvidelsen av Norsk kulturråds ansvarsområde fra utelukkende å forvalte post 50, via enkelte delegerede forvaltningsoppgaver og fram til de 58 tiltak som i 2004 utgjorde post 74, er resultat av en prosess i flere faser, eller muligens flere parallelle prosesser. Som tidligere nevnt synes den å ha hatt sin konkrete begynnelse på slutten av 1980-tallet. I forbindelse med arbeidet med kulturmeldingen som ble lagt fram i 1992, begynte Kulturdepartementet å vurdere overføring av forvaltningsoppgaver til ulike instanser utenfor selve departementet. Men det var altså først gjennom Kulturdepartementets budsjettproposisjon for 1995/96 at delegeringen ble et faktum:

Dei nye arbeidsoppgåvene for departementet som følge av kulturmeldinga har gjort det nødvendig å overføre ein del andre arbeidsoppgåver til underliggjande organ. Særleg gjeld dette arbeid med søknader og oppfølging overfor organisasjonar og mindre institusjonar som mottok statlege drifts- eller prosjekttilskott. Slike oppgåver er frå og med budsjettåret 1995 delegert til Norsk kulturråd, Norsk museumsutvikling, Rikskonsertane, Riksteatret m.fl. Ytterlegare overføring av oppgåver vil finne stad frå 1996. Departementet legg vekt på å halde nær kontakt med dei organa som har fått ansvar for slike oppgåver (St.prp. nr. 1, 1995–96:25).

I Stortinget utdypet statsråd Åse Kleveland begrunnelsen for delegeringen slik:

Vi skal samhandle på en helt annen måte enn tidligere med 18 riksdekkende statsinstitusjoner, nesten 60 nasjonale, regions- / landsdels- og knutepunktinstitusjoner, fylkeskommuner og en rekke kommuner. Og det sier seg selv at dersom vi skal ha en mulighet til å oppfylle Stortingets intensjoner på en kvalifisert måte, må vi foreta en grundig prioritering av hvilke oppgaver som bør utføres i departementet, og hvilke oppgaver som like godt – kanskje til og med bedre – kan gjøres av andre (Stortingsforhandl., 1994–95, b. 7:1165).

Bakgrunnen for delegeringen i 1995 synes altså først og fremst å ha vært knyttet til Kulturdepartementet selv. I tråd med nye forvaltningsidealer (New Public Management) skulle departementet utvikles i retning av en mer overgripende kulturpolitisk instans, med færre løpende forvaltningsoppgaver, noe som igjen førte til behov for rasjonalisering og effektivisering. De tilgjengelige dokumenter sier imidlertid lite om hvilke prinsipper eller retningslinjer som lå til grunn for det utvalg av tiltak som faktisk

ble delegert, og heller ikke noe om begrunnelser for å beholde de øvrige løpende forvaltningsoppgaver i departementet.

Overføring av flere nye oppgaver fra 1996, slik proposisjonen for 1995–96 varslet, fant ikke sted, i det minste ikke i forhold til Norsk kulturråd. Hit kom den neste delegeringen først fra 2000. Begrunnelsen var nå at «en mer helhetlig forvaltning kunne oppnås ved i større grad å samle tilskuddsansvar og oppgaver i Norsk kulturråd». Formålet ble konkretisert i fire omfattende punkter:

- *En mer enhetlig faglig behandling.* Likeartede tiltak vil bli behandlet ut fra felles kriterier og på grunnlag av en sammensatt kompetanse. Dette vil bedre sikre likebehandling ut fra faglige vurderinger.
- *Bedre sammenheng og helhetsperspektiv i de kulturpolitiske prioriteringene.* Likeartede tiltak vil bli vurdert i sammenheng ut fra et helhetlig perspektiv. Dette vil styrke det offentlige muligheter til å legge til rette for mangfold og fornyelse, som er forutsetning for et levende kulturliv.
- *Mer samlet formidlingspolitikk.* Norsk kulturråd vil få et bedre grunnlag når det gjelder oppgaven å formidle kulturgodene til så mange som mulig. Dette vil ikke minst gjelde vurdering av tiltak i sammenheng med nettverks- og kompetanseutvikling innenfor formidlingsarenaer / -institusjoner og i arrangørleddet.
- *Administrativ forenkling og effektivisering i den statlige kulturforvaltningen.* En mer samlet tilskuddsforvaltning vil bety en mer rasjonell arbeidsdeling innenfor statlig kulturforvaltning. I tillegg til at Rikskonsertene og Riksteatret får klargjort sine funksjoner, vil overføringen av oppgaver bidra til å gi Kulturdepartementet en mer gjennomgående overordnet rolle i samsvar med den forvaltningspolitiske utvikling generelt (St.prp. nr. 1, 1999–2000:33).

I stortingsproposisjonen for 1999–2000 ble altså argumentet om en mer faglig og helhetlig forvaltning i forhold til kulturpolitikkenes overordnede mål løftet fram som begrunnelse for delegeringen, mens hensynet til departementets egen rolle og effektivisering ble tonet ned. Og det var Norsk kulturråd som skulle iverksette denne faglige og helhetlige forvaltning, så å si på vegne av Kulturdepartementet.

Premissene for delegeringen var slik:

Når tiltak og midler legges til post 74, vil Kulturdepartementet kunne angi mer spesielle og detaljerte forutsetninger for bevilgningen. Styringsdialogen vil finne sted gjennom budsjettprosessen. Det vil si at Kulturrådet fremmer budsjettøknad for tiltak som allerede er lagt til, eller som er aktuelle for, denne posten. Departementets tildelelsesbrev vil spesifisere rammer for bevilgningen. Dette vil kunne innebære større eller mindre grad av handlefrihet for rådet, alt fra disponeringen av en pott til tiltak innenfor et visst område til at departementet fastsetter summer og forutsetninger for

tilskudd til enkelttiltak. Ordningen vil gi mulighet for stor variasjon i departementets styringsgrad (St.prp. nr. 1, 1999–2000:34).

Proposisjonen framholdt at de delegerte forvaltningsoppgaver, og den faktiske søknadsbehandlingen i den forbindelse, ikke innebar noen endring av ansvarsforholdet mellom Norsk kulturråd som et kollegialt organ, og dets administrasjon, selv om det overordnede ansvaret for post 74-tiltak var lagt til departementet på en annen måte enn det som gjelder for tiltak under post 50, Norsk kulturfond:

Kulturrådet vil ha det samlede ansvar iht. de fullmakter som departementet fastsetter, mens Kulturrådet bestemmer hvor beslutningsmyndigheten innen Kulturrådet skal ligge (St.prp. nr. 1, 1999–2000:33).

Fra departementets side var forslaget for 2000 omfattende: For det første ble avsetningen til post 50, Norsk kulturfond foreslått øket for å dekke 16 spesifikke tiltak «med klart kunstnerisk preg, og hvor driftsaspektet har prosjektkarakter / tidsavgrensning», noe som betydde at disse skulle forvaltes etter de samme regler som gjaldt for fondet. Dessuten ble 63 nye tiltak foreslått overført til Norsk kulturråd, som delegerte forvaltningsoppgaver utenfor post 50, Norsk kulturfond, i tillegg til de 12 tiltakene som fra 1995 hadde utgjort «de delegerte forvaltningsoppgaver». Av disse skulle noen komme fra Rikskonsertene, noen fra Riksteatret og resten fra post 78 på ulike kapitler i departementets budsjett (St.pr. nr. 1, 1999–2000:131).²⁵

Dette forslaget gikk ikke gjennom i Stortinget, som i første omgang bare ville overføre de tiltak som departementet fra 1995 hadde delegert til Rikskonsertene og Riksteatret. Disse to institusjonene, som selv var aktører på sine respektive felt, kunne havne i problematiske dobbeltroller i forhold til tiltak / ordninger de gjennom delegeringen skulle forvalte. Norsk kulturråd kunne derfor lettere fungere som en faglig kvalifisert, men partsuavhengig, instans. Men delegering av forvaltningsoppgaver fra departementet til Kulturrådet var derimot en annen type sak i Stortingets øyne. Den hadde med den interne ansvars- og arbeidsdeling innenfor det statlige forvaltningsapparat å gjøre. Stortingskomiteens flertall gikk i og for seg ikke imot delegering av flere oppgaver fra departementet til Norsk kulturråd, men det ville utsette avgjørelsen «i påvente av Stortingets

25 Det er vanskelig å angi nøyaktige antall tiltak fra hhv. Rikskonsertene, Riksteatret og post 78, ettersom listen ikke angir hvor de forskjellige ble forvaltet.

behandling av Kulturrådets framtidige rolle» i løpet av vårsesjonen 2000 (Budsjettinnst. S. nr. 2, 1999–2000:73).²⁶ Denne behandlingen ble det imidlertid ikke noe av. Det ble regjeringsskifte i mars 2000. Departementets nye ledelse trengte mer tid for å forberede saken om Kulturrådets framtidige rolle enn det halve året mellom budsjettdebatten i desember 1999 og avslutningen av Stortingets vårsesjon i juni 2000. Forslaget om overføring av oppgaver fra departementet ble derfor trukket tilbake.²⁷ En tid var det som nevnt planer om å utarbeide en egen stortingsmelding om Norsk kulturråd, inntil departementet besluttet at en drøfting av Kulturrådets rolle skulle inngå i den nye kulturmeldingen, som altså ble lagt fram i 2003 (se kapittel 2).

Men tiltakene som hadde vært forvaltet av Rikskonsertene og Riksteatret, ble overført i 2000. Fra dette året ble også de delegerte forvaltningsoppgaver til et eget avsnitt i Kulturdepartementets budsjettproposisjon under tittelen «Tilskudd til faste tiltak under Norsk kulturråd», og en tilsvarende, ny post 74 opprettet innenfor Kapittel 320 Allmenne kulturformål i statsbudsjettet. I proposisjonen året etter ble tittelen endret til «Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, kan overføres». Betegnelsen *faste tiltak* gikk altså ut, samtidig som det ble gjort klart at midler kan overføres fra det ene budsjettår til det andre.

Fra 2001 til 2004 er ytterligere 28 tiltak kommet på post 74, dels overført fra kapittel 323 og 324, post 78, og dels som nye (faste) tiltak (tabell 2, vedlegg 2). I 2003 kom Stiftelsen Horisont / Mela til post 74, sammen med ordningen med tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner, som til da hadde vært forvaltet av Norsk musikkråd.²⁸ Av de

26 Bakgrunnen for flertallets standpunkt var denne uttalelsen fra komiteen i samme innstilling: «Komiteen har merket seg at departementet legger opp til at det i løpet av 2000 skal foretas en ny gjennomgang av ressursbehovet knyttet til overføring av oppgaver til Kulturrådet. Komiteen viser til at inneværende rådsperiode utløper ved årsskiftet 2000–2001 og ber departementet i denne sammenheng foreta en nærmere analyse av Kulturrådets framtidige rolle, herunder bl.a. rådets sammensetning og organisering, virksomhetsområder og tildelingskriterier. Komiteen ber departementet komme tilbake til Stortinget med resultatet av en slik gjennomgang med sikte på behandling i vårsesjonen 2000.» Budsjettinnst. S. nr. 2, 1999–2000:73. Se også stortingsforhandl., 1999–2000:1 236.

27 Referert i Innst. S. nr. 220, 1999–2000:65.

28 Norsk musikkråd hadde forvaltet denne ordningen fra tidlig på 1990-tallet, men da de to største musikkorganisasjonene, Norsk Musikkorpsforbund og Norges Korforbund, meldte seg ut av Musikkrådet i 2001, ble ikke Norsk musikkråd ansett som tilstrekkelig upartisk, og forvaltningen av ordningen ble overført til Norsk kulturråd.

åtte tiltak som kom i 2004, var fire nye tiltak. Disse ble etablert som følge av budsjettavtalen i Stortinget mellom AP, Høyre og KrF.²⁹

Norsk kulturråds forhold til de delegerede forvaltningsoppgaver

Både i Norsk kulturråd selv og innad i Kulturrådets administrasjon har det gjennom årene vært ulike meninger om Kulturrådets utvikling og plass i den statlige kulturpolitikk og -forvaltning. Disse diskusjonene har særlig dreiet seg om Norsk kulturråd så langt som mulig skulle holde på sin opprinnelige identitet og rolle som en aktør for det nye, det vil si et råd for nye initiativ og tidsavgrensede prøveprosjekter på kunst- og kulturområdet, eller om Kulturrådet også skulle bli et organ med løpende forvaltningsoppgaver. Da ville rådet kunne utvikles også i retning av et direktorat, og dermed ville det bli spørsmål om hvordan to roller som dette eventuelt skulle kunne forenes.

I 1989, da den interne diskusjonen om omorganisering av Kulturdepartementet i forkant av kulturmeldingen i 1992 var startet, ble det oppnevnt et nytt kulturråd. Dette rådet var sterkt imot at ansvar for tiltak og ordninger som Kulturdepartementet forvaltet, skulle delegeres til Norsk kulturråd:

Ut fra Kulturdepartementets behov for å bli avlastet oppgaver av forvaltningsmessig art, kom det våren 1989 et utspill om å overføre forvaltningen av departementets faste støtteordning for frie sceniske grupper til Norsk kulturråd. Rådet gikk imot en slik overføring og pekte på at en overføring av støtteordningen for frie sceniske grupper til Kulturrådet betydde at arbeidsdelingen departement / Kulturråd ble snudd på hodet. Nå ble det Kulturrådet som skulle videreføre og ta det løpende forvaltningsansvaret for en ordning som departementet hadde etablert. På tross av rådets innvendinger ble overføringen av støtteordningen for frie sceniske grupper tatt med i budsjettproposisjonen for 1990, som deretter ble vedtatt av Stortinget (Norsk kulturråd 1989:3).

Tilskuddsordningen for frie sceniske grupper ble imidlertid delegert videre i 1992, da Riksteatret fikk ansvaret for den.³⁰ Både i 1990, 1991 og 1992 gikk Kulturrådet imot at oppgaver skulle delegeres fra Kulturde-

29 Trondheimsolistene, Bergen senter for elektronisk kunst / BEK, Lofoten Internasjonale Kunstfestival og Noregs Ungdomslag – folkedanssatsningen, budsjettinnst. S. nr. 2, 2003–2004:89.

30 Men så kom den tilbake til Norsk kulturråd fra 1995 og midlene lagt inn i post 50 fra 1996. En stilling som scenekunstkonsulent ble opprettet, og en ny støtteordning innført fra 1998. Se Norsk kulturråds årsmeldinger for 1995, 1996, 1997, 1998.

partementet. Rådet gikk tvert imot inn for at rollen som et forsøks- og utviklingsråd skulle styrkes:

I 1991 tok Kulturrådet fatt på en kursendring – vekk fra rollen som forvalter av faste støtteordninger og over mot rollen som kulturlivets forsøks- og utviklingsråd. Og Kirke- og undervisningskomiteen støttet dette da den høsten 1991 erklærte at Kulturrådet bør styrke sin innsats som forsøks- og utviklingsråd og derfor ikke bør administrere faste støtteordninger (Norsk kulturråd 1991:6).

I denne kursendringen ble det også lagt fornyede bestrebelser på å overføre såkalte faste ordninger til andre instanser. Den gang prøveordningen med innkjøp av ny norsk skjønnlitteratur ble innført, hadde det vært en forutsetning at rådet skulle arbeide for at ansvaret ble tatt over av andre, dersom ordningen fungerte etter hensikten. En slik løsning hadde det ikke vært mulig å finne. Derimot var for eksempel innkjøpsordningen for norske kvalitetsfonogram blitt overført til Norsk musikkinformasjon fra 1990, etter en femårs prøveperiode med midler fra Norsk kulturråd (Norsk kulturråd 1989:3).

Men fra 1993 – et år med nytt råd, ny rådsleder og ny direktør³¹ – kom det endringer, både innad i Kulturrådets administrasjon og i spørsmål om å ta over arbeidsoppgaver. I 1994 ble administrasjonen inndelt i 11 sidestilte arbeidsområder med hvert sitt fagutvalg, der leder og nestleder også var medlemmer av rådet. Målet var færre saker opp i et samlet råd, og flere saker realitetsbehandlet og avgjort i fagutvalgene. Slik ville rådet bedre kunne konsentrere seg om mer prinsipielle og langsiktige spørsmål i sine plenumsmøter. Og ifølge Kulturrådets nye direktør var sjansen til å finne en løsning på de delegerte forvaltningsoppgaver vesentlig bedre enn tidligere,³² et synspunkt som fra Kulturrådets side syntes å bygge på den forutsetning at så mye som mulig, eller kanskje til og med alle delegerte tiltak, etter hvert skulle inn i post 50, Norsk kulturfond.³³

31 Jon Bing overtok som rådsleder etter Oddvar S. Kvam, mens Lidvin M. Osland ble tilsatt som vikar for kulturrådsdirektør Halvdan Skard.

32 Lidvin Osland formulerte seg slik i årsmeldingen: «Skal Kulturrådet bli et direktorat? Får vi nok personer til å håndtere eventuelle nye oppgaver? Hvordan kan administrasjonen i Kulturrådet tjene to herrer samtidig – Kulturdepartementet og de 13 regjerings- og stortingsoppnevnte medlemmer av rådet? Tilsvarende spørsmål ble avvist av et samlet Kulturråd i 1990. Sjansen til å finne en løsning i løpet av 1994 er trolig vesentlig bedre – men alt avhenger av innholdet i de forhandlinger som trolig skjer våren og sommeren 1994.» Norsk kulturråd, årsmelding 1993:10.

33 Jf. notat fra direktøren til rådet, R 5/94, u.off. § 5.1.

Dette kan ha sammenheng med at det også i Kulturrådets tildelingspolitikk på 1990-tallet kan spores en tendens i retning av å se kulturiltak som et middel til å nå andre mål, slik dette ga seg utslag i ulike programmer som «Kultur og helse», «Kultur og næring» og lignende.

Den type markeringer og standpunkter som finnes i Kulturrådets årsmeldinger rundt 1990, uteblir utover på 90-tallet. Fra 1995, da de første delegerte oppgaver kom fra Kulturdepartementet til Norsk kulturråd, har rådets årsmeldinger bare et eget avsnitt som heter «Delegerte forvaltningsoppgaver», uten noen nærmere kommentar. Fram til 1999 består avsnittet av en liste over de tiltak dette omfattet, uten noen nærmere omtale av tiltakene eller posten som sådan. I 1999, i forkant av den delegeringen som Kulturdepartementet foreslo fra 2000, diskuterte rådet forhold knyttet til en ytterligere delegering og pekte på at det anså arbeidet med post 50, Norsk kulturfond, som sin primære oppgave. Rådet ville ikke motsette seg flere delegerte forvaltningsoppgaver og anførte ingen prinsipielle spørsmål knyttet til post 74, for eksempel sammenhengen mellom de delegerte oppgavene og Kulturfondet. Men rådet etterlyste ressurser til å ivareta slike nye oppgaver og ønsket en debatt om oppgave- og ansvarsdeling på kulturområdet, for så vidt helt i tråd med stortingskomiteens ønsker (Norsk kulturråd 1999:38). I den siste kulturmeldingen er imidlertid Norsk kulturråd først og fremst drøftet, som tidligere nevnt, i lys av styrings- og instruksjonsspørsmål, mens debatten om en rasjonell og langsiktig ansvars- og arbeidsdeling mellom Kultur- og kirkedepartementet og Norsk kulturråd, i forhold til de mange endringer som har foregått på kunst- og kulturfeltet de siste 10–20 årene, er lite framme.

Og fra 2000 kom det da også flere delegerte forvaltningsoppgaver, nå fra Rikskonsertene og Riksteatret, uten at dette ble diskutert nærmere i rådets årsmeldinger eller andre dokumenter. Men i Kulturrådets årsmelding for 2001 ble musikktiltak på post 74 diskutert i forhold til musikktilskudd og -ordninger innenfor post 50. Samme år ble tiltakene under post 74 samlet og listet opp i tilknytning til de respektive fagområdene, i stedet for å stå som et eget, atskilt kapittel. Kanskje kan dette tas som et uttrykk for en forsøksvis gradvis, stille tilpasning mellom post 74 og post 50, i tråd med de mål om «en mer enhetlig faglig behandling» og «bedre sammenheng og helhetsperspektiv i de kulturpolitiske prioriteringene» som departementets proposisjon fra 1999–2000 skisserte. De få tiltak og ordninger som faktisk er flyttet fra post 74 til post 50, kan være uttrykk for det samme (se kapittel 5). Likevel står det fast at post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, og post 50 Norsk kulturfond, forvaltes på

forskjellig grunnlag og ut fra ulike forutsetninger, og uten at mulige (positive og/eller negative) konsekvenser av dette synes å være drøftet nærmere så langt, verken innenfor Norsk kulturråd eller Kultur- og kirke departementet. Den siste kulturmeldingen nøyer seg med å slå fast at overføring av forvaltningsansvaret for en del faste tiltak fra departementet til Norsk kulturråd kan gjennomføres uten at «dei gode sidene ved verksamda» i Kulturrådet svekkes (St.meld. nr. 48, 2002–2003:229). Det må vel forstås slik at man i Kultur- og kirke departementet ser for seg at post 74 skal fortsette å vokse i årene framover.

Summarisk forvaltningshistorie for de enkelte tiltak på post 74

For å kunne drøfte oppfølgingen og den langsiktige forvaltningen av post 74 best mulig, er et innblikk i de enkelte tiltaks forvaltningshistorie viktig: Når ble de etablert? Når kom de inn på kulturbudsjettet? Har de hatt tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond? Når kom de til post 74?³⁴ De summariske oversiktene nedenfor prøver å gi et bilde av tiltakenes fartstid på statsbudsjettet; for eksempel om etablering falt sammen med statlige tilskudd og/eller tilskudd fra Norsk kulturråd, og – ikke minst – hva slags forbindelse det har vært til henholdsvis post 50 Norsk kulturfond og relevante poster på departementets budsjett. Det må imidlertid presiseres at denne oversikten *ikke* pretenderer å gi utfyllende opplysninger om statlige, enn si andre, tilskudd til disse tiltakene. Som de fleste virksomheter på kulturområdet bygger også tiltakene på post 74 sin virksomhet på en utpreget blandingsøkonomi, basert på (offentlige) tilskudd, frivillighet og markedsinntekter (billettinntekter, sponsormidler og lignende). Finansieringsgrunnlaget kan ofte liknes med et lappeteppe, med bidrag fra mange ulike kilder som det ikke er lett å skaffe en utfyllende og pålitelig oversikt over.

De 58 tiltakene på post 74 i 2004 dekker et bredt spekter av virksomheter, med likheter og forskjeller på tvers av de fagområder de er gruppert under i Norsk kulturråds oversikter. Likevel følger vi, for gjenkjennsens

34 Vi har ikke fullstendige opplysninger for alle tiltak, og noen ganger varierer opplysningene. Der de er motstridende, har vi holdt oss til informasjonen fra Norsk kulturråds årsmeldinger og stortingsproposisjoner for de respektive år. En rekke tiltak har også finansieringskilder *i tillegg til* post 74 (for eksempel Fond for lyd og bilde, andre departementsbudsjetter enn KKD, osv.). Det har ikke vært mulig å utarbeide en oversikt over dette, ut fra den tid som har vært til rådighet.

og enkelhetens skyld, den gruppering og rekkefølge som er vanlig i Kulturrådets sakspapirer. Det betyr en oversikt, i tabells form, for hvert av fagområdene Allmenne kulturformål, Billedkunst, Musikk og Scenekunst. I neste kapittel presenteres hovedpunkter om de enkelte tiltakenes profil og virksomhet, slik de kan leses ut av evalueringsrapportene.

Av de 11 tiltakene under Allmenne kulturformål er det to (Kulturkirken Jacob, Noregs Ungdomslag, folkedanssatsningen) som er kommet rett inn på kapittel 320, post 74 som en følge av vedtak i Stortinget. De øvrige tiltakene har en til dels lang historie på statsbudsjettet. Det eldste, nemlig kulturtiltak på Svalbard, ble etablert i begynnelsen av 1970-tallet, og seks kom til Norsk kulturråd i den første delegeringsfasen i 1995, fra Kulturdepartementets Ymse-post 79. Det innebærer at disse tiltakene ikke på noe tidspunkt hadde vært prioritert av Norsk kulturråd, i den forstand at de hadde hatt tilskudd over post 50 Norsk kulturråd. Fem tiltak har derimot hatt kortere eller lengre finansiering over post 50 i et eller annet tidsrom forut for plasseringen på post 74 (se også kapittel 5).

Av de fire tiltakene under billedkunst hadde ett, Atelier Nord, et langt liv på statsbudsjettet bak seg før det ble en delegert forvaltningsoppgave under Norsk kulturråd. Alle har hatt en eller annen form for finansiering over post 50 Norsk kulturfond, og bare ett, Atelier Nord, har hatt driftsstøtte over Kulturdepartementets budsjett. To tiltak er ferske på kulturbudsjettet, idet de kom inn første gang gjennom post 74 i evalueringsåret 2004, og det ene av dem, Bergen senter for elektronisk kunst / BEK, etter vedtak i Stortinget (se for øvrig kapittel 5).

De 27 musikktiltakene på post 74 har en uensartet forvaltningsmessig bakgrunn. Fire tiltak (Norges Ungdomskor, Norsk Ungdomssymfoniorkestre, NoTAM, Norsk Folkemusikk- og Danselag) kom til Kulturrådet i den første delegeringsfasen i 1995. Elleve tiltak kom i 2000, overført fra Rikskonsertene, og har tidligere hatt flere ulike plasseringer på kulturbudsjettet. Av de 12 tiltakene som er tilført post 74 etter 2000, er fire kommet som resultat av budsjettvedtak i Stortinget (Hell Blues Festival, Europas Blues Senter, Trondheimsolistene, Valdres Sommersymfoni). Omkring halvparten av musikktiltakene på post 74 mottar også prosjektmidler eller tilskudd fra ulike ordninger innenfor post 50.

Relativt mange av tiltakene på scenekunstmrådet har vært på statsbudsjettet i en del år før de havnet på post 74. To av de 16 tiltakene ble delegert til Norsk kulturråd i 1995, mens fem kom på post 74 i 2000, overført fra Riksteatret. Nok ett tiltak ble delegert i 2000, Det Åpne Teater / DÅT, som var blitt overført til kapittel 324 post 78 i 1988 etter å ha

vært prøveprosjekt med tilskudd over post 50 Norsk kulturfond. Ytterligere to scenekunsttiltak har startet som prøveprosjekt under Kulturrådet og deretter gått videre til post 78 Ymse faste tiltak på departementets budsjettkapittel 324. Fire tiltak i tillegg til DÅT er overført direkte fra post 78 til post 74; ett i 1996 (Danse- og teatersentrum) og tre etter 2000 (Nordic Black, Scenehuset og Peer Gynt Stemnet). Grenland Friteater kom på post 74 etter pålegg fra departementet, mens Nord-Trøndelag Teater fikk sitt første tilskudd over kulturbudsjettet i 1986 etter vedtak i Stortinget.

Mange av tiltakene på scenekunstheltet får også, eller har fått, tilskudd over post 50, stort sett fra tilskuddsordningen for fri scenekunst. Også her finnes mange tiltak som har en broket forvaltningsbakgrunn, med flere ulike plasseringer på statsbudsjettet. Alle de regionale teateriltakene (Buskerud Teater, Nord-Trøndelag Teater, Norsk Revyfaglig Senter og Østfold Teater) har vært på statsbudsjettet i fire til ni år før de kom på post 74.

Tabell 1: Forvaltningsoversikt for tiltak under ALLMENNE KULTURFORMÅL, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd.

Tiltak	Første år på kultur-budsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn. oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Center for Afrikansk Kulturformidling / CAK	1992	1995	Sprang ut av miljøet på Club 7 (1963–87), startet i 1977. Fra 1992 tilskudd fra kap. 320 post 79 Ymse tiltak, KKD.
Kulturtiltak på Svalbard	1971	1995	Tilskudd innført i forb. med etableringen av Svalbardrådet 1971. På 1980-tallet på kap. 376, post 79, Kultur- og vitenskapsdept.
Nordland Akademi for Kunst og Kultur	1991	1995	Startet i 1985 som Melbu nærmiljøprosjekt, delvis finansiert over post 50 Norsk kulturfond. Fra 1991 tilskudd fra kap. 320, post 79.
Norges Døveforbund, kulturarbeid	1994	1995	Fra 1994 gikk tilskuddet over kap. 320, post 79 Ymse-posten, Kulturdept.
Norske Kyrkjeakademi / NKA	1983	1995	Startet i 1956. Fra 1983 tilskudd over kap. 320, post 79 Ymse-posten, KUD.
Ungdommens kulturmønstring / UKM	1993	1995	Startet i 1977 som et nordisk samarbeid. Fra 1987–91: prøveprosjekt med tilskudd over post 50 Norsk kulturfond. 1991–92: tilskudd gjennom Rikskonserntene. 1993 tilskudd over kap. 320, post 79 Ymse-posten, Kulturdept.
Du Store Verden!	2002	2002	Stiftet i 1995. Fram til 2002 en mangfoldig finansiering, bl.a. fra post 50 Norsk kulturfond, prosjektmidler fra Mosaikkprogrammet.

Tabell 1: Forvaltningsoversikt for tiltak under ALLMENNE KULTURFORMÅL, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd. (forts.)

Tiltak	Første år på kultur-budsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn. oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Internasjonalt kultursenter og museum / IKM	1997	2002	Gradvis etablering, første fulltidsansatte i 1992. Fra 1992-95: prøveprosjekt med tilskudd over post 50 Norsk kulturfond. Tidligere tilskudd fra andre departementsbudsjetter, nå fra Oslo kommune og fra ABM-utvikling i forbindelse med museumskonsolideringsprosessen.
Kulturkirken Jacob	2000	2002	Åpnet som kulturkirke i 2000. 2000: Tilskudd til utstillingslokale fra kap. 320, post 73 Kulturbygg. 2002 til post 74 etter vedtak i Stortinget.
Stiftelsen Horisont / Mela	2000	2003	Etablert i 2000 etter initiativ fra Norsk Form, Norad, Norge 2000 AS og Norsk kulturråd. Tidligere tilskudd over post 50, Norsk kulturfond, delvis sprunget ut av Mosaikkprogrammet.
Noregs Ungdomslag – folkedanssatsningen	2004	2004	Noregs Ungdomslag etablert på slutten av 1800-tallet, og har i dag statlige driftstilskudd over Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets / BUFAs budsjett. Tilskuddet til folkedans kom inn på post 74 gjennom budsjettforlik i Stortinget.

Tabell 2: Forvaltningsoversikt for tiltak under MUSIKK, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd.

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn. oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner	1992	2002	I 1992 ble de statlige tilskudd til en del musikkorganisasjoner, fra departementets Yrse-post og gjennom Norsk musikkråd, samlet under en tilskuddsordning, forvaltet av Norsk musikkråd. I 2002 ble ordningen overført til Norsk kulturråd.
Tilskudd til lokale konsertinitiativ / LOK-ordningen	1995	2000	1995: Tilskudd initiert og forvaltet av Rikskonsertene. LOK er en ordning, og ikke et enkelttiltak.
Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse / DSIM og Prinsesse Astrids musikkpris / PAM	1996	2000	1953 PAM utdelt første gang. 1988 DSIM arrangert første gang. Fra 1996 tilskudd gjennom Rikskonsertene. Fra 2000 er de to konkurransene forvaltet i sammenheng og oppføres som ett tiltak på post 74.
Jeunesse Musicales Norge (tidl. Musikk og ungdom)	1993 ^a	2000	Startet i 1970 som en del av Landslaget Musikk i skolen. 1993 etablert som egen stiftelse, med tilskudd fra Kulturdept. 1996 ble forvaltningsansvaret delegert til Rikskonsertene.
Musikkverkstedordningen / MVO	1991	2000	I 1991 vedtok Stortinget en prøveordning. I 1995 ble ordningen permanent og forvaltet av Norsk musikkråd på vegne av Kulturdept. I 1999 ble forvaltningsansvaret lagt til Rikskonsertene.

Tabell 2: Forvaltningsoversikt for tiltak under MUSIKK, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd. (forts.)

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn.oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Norges Ungdomskor	Tidlig på 1990-tallet	1995	Etablert i 1987. Siden begynnelsen av 1990-tallet tilskudd over kap. 323, post 79, Kulturdept.
NorgesNettet	1995	2000	Fra 1995 tilskudd gjennom Samlet Norsk Rock / Rikskonsertene og Musikkverkstedordn. / Norsk musikkråd. I 1999 tilskudd bare gjennom Rikskonsertene
Norsk Folkemusikk- og Danselag	1988	1995	Etablert i 1987. Fra 1988 tilskudd fra kap. 381, post 79 Kulturdept. Fra 1989–1994 tilskudd fra kap. 323, post 79 Kulturdept.
Norsk Jazzarkiv	1982	2000	Etablert i 1981. I 1981 etableringsstøtte fra post 50 Norsk kulturfond og Kulturdeptet. Fra 1982 tilskudd over kap. 323, post 79 Ymse faste tiltak, Kulturdeptet. Fra 1996 tilskudd gjennom Rikskonsertene.
Vestnorsk jazzsenter	1998	2002	Åpnet i 1997. Fra 1998 tilskudd over kap. 323, post 78 Kulturdept. I 1999 også tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond (Ensemblestøtteordningen).

Tabell 2: Forvaltningsoversikt for tiltak under MUSIKK, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd. (forts.)

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn.oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Midtnorsk jazzsenter	1998	2002	Stiftet i 1997. I 1997 arrangørutviklingsmidler over post 50 Norsk kulturfond. Fra 1998 tilskudd over kap. 323, post 78 Kulturdept. I 1998 og 2000 også prosjektstøtte over post 50 Norsk kulturfond.
Østnorsk jazzsenter, inkl. spillestedet «Blå»	1998	2002	Etablert i 1997. Fra 1998 tilskudd over kap. 323, post 78 Kulturdept. Fra 1998 også mindre tilskudd som prosjektstøtte over post 50 Norsk kulturfond.
Sørnorsk jazzsenter	2002	2002	Etablert i 1998. Kom inn på kulturbudsjettet og post 74 som del av «jazzpakken» i 2002.
Nordlysfestivalen	1999	2002	Startet i 1988. Tilskudd kanalisert gjennom Rikskonsertene til 2000. Fra 2001 tilskudd over post 50 Norsk kulturfond (Festivalstøtteordningen). 2002–2004: Tidsavgrenset tilskudd for å utvikle samarbeid med reiselvsnæringen over post 74.
Samspill	2002	2002	Startet i 1998. Har hatt tilskudd over post 50, bl.a. Mosaikkprogrammet.
Stiftelsen Cosmopolite	2001	2001	Stiftelsen etablert i 1998, spillestedet startet opp allerede i 1992. Har også tilskudd fra post 50, Norsk kulturfond.

Tabell 2: Forvaltningsoversikt for tiltak under MUSIKK, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd. (forts.)

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn.oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Musikkinformasjonssenteret / MIC (tidligere Norsk musikkinformasjon)	1982	2000	Etablert i 1979. Fra 1979–81 etableringsstøtte over post 50 Norsk kulturfond og komponistforeningen. Fra 1982 tilskudd over kap. 323, post 79 Ymse faste tilfak, Kulturdept. Fra 1996 tilskudd gjennom Rikskonsertene.
Norsk Ungdomssymfoniorkester / NUSO	Tidlig på 1990-tallet	1995	Etablert i 1991 under navnet Norsk Musikkskoleorkester. Tilskudd over kap. 323, post 79 Kulturdept.
NoTAM / Norsk nettverk for teknologi, akustikk og musikk	1993	1995	Etablert i 1993 som prosjekt under Universitetet i Oslo. 1993–96 årlig driftsstøtte fra Kulturdeptet (kap. 323, post 79) + støtte fra KUF og UiO. 1993–96 investeringsmidler fra post 50 Norsk kulturfond. 1998 oppdrag fra Kulturdept. om å bygge opp Kunstnett Norge. 2001 reorganisert som stiftelse. Uoversiktlig forvaltnings- / finansieringshist., det store driftstilskuddet over post 74 kom fra 2001.
Ny Musikk	1961	2000	Opprettet 1938 Fra 1961 tilskudd over Kirke- og undervisningsdepts budsjett. Fra 1996 tilskudd gjennom Rikskonsertene. Ensemblestøtte over post 50 Norsk kulturfond (til Cikada).

Tabell 2: Forvaltningsoversikt for tiltak under MUSIKK, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd. (forts.)

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn.oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Ole Bull Akademiet / OBA	1977	2000	Grunnlagt i 1976. Fra 1977 tilskudd fra kap. 323, post 79 Ymse tiltak, Kirke- og kulturdepartementet. Fra 1996 tilskudd gjennom Rikskonsertene.
Ungdommens Musikkmesterskap (tidl. Ungdommens Pianomesterskap)	Uklart	2000	Startet i 1965, arrangeres i dag av Norske Musikk læreres Landsforbund (NMLL) og Norsk Kulturskoleråd. Formodentlig tilskudd over kap 323, post 79 Kulturdept. I 1995 ble forvaltningsansvaret delegert fra dept. til Rikskonsertene.
Norsk Visearkiv	1982	2000	Etablert i 1981. 1982 etableringsstøtte fra post 50 Norsk kulturfond. Fra 1982 tilskudd over kap. 323, post 79, Kulturdepartementet. Fra 1996 tilskudd gjennom Rikskonsertene.
Hell Blues Festival	2001	2001	Startet i 1992. På post 74 etter vedtak i Stortinget (initiativ fra AP i stortingskomiteen i 2000).
Europas Blues Senter (tidligere Blueshus Notodden)	2003	2003	Opprettet i 1998. Statlig tilskudd etter vedtak i Stortinget. 2002 tilskudd over kap. 323 post 78 (Ymse faste tiltak) KKD.

Tabell 2: Forvaltningsoversikt for tiltak under MUSIKK, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd. (forts.)

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn.oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Valdres Sommersymfoni	2004	2004	Startet opp i 1994. Gjennom årene varierende tilskudd over post 50. Norsk kulturfond (LOK-ordningen / Tilskudd til lokale konserntiltak – som også er på post 74). På post 74 etter pålegg fra KKD.
Trondheimsolistene	1995	2004	1988: Startet som studentorkester. 1995: Tilskudd over kap. 323, post 79 Kulturdept. 1996–99: Tilskudd gitt gjennom Rikskonserterne. Fra 1999 tilskudd over post 50 Norsk kulturfond (Ensemblestøtteordningen). På post 74 etter vedtak i Stortinget.

a Det har ikke vært mulig å få oversikt over nøyaktig hva slags tilskudd dette har vært.

Tabell 3: Forvaltningsoversikt for tiltak under BILLEDKUNST, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd.

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn. oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Atelier Nord	1973	1997	Etablert 1965. Fra 1973 driftsstøtte over kap. 322, post 79, KUD. 1993–1996 investeringsstøtte over post 50 Norsk kulturfond, til etablering av verksted for kunst og video. Også diverse tilskudd over post 50 fra 1997.
Stiftelsen 3,14 / Hordaland internasjonale fylkesgalleri	Fra tidlig på 1990-tallet ^a	2004	Etablert i 1987 som Stiftelsen 3,14 for internasjonal kulturutveksling. I 1993 utvidet til Hordaland internasjonale fylkesgalleri. Fra 1987 div. tilskudd gjennom Norad / DU. Fra tidlig på 1990-tallet faste tilskudd fra Kultur- og kirkedept. Fra 1991 prosjektsøtte over post 50, Norsk kulturfond. På post 74 etter pålegg fra KKD.
Bergen senter for elektronisk kunst / BEK	2004	2004	Etablert i 2000 som treårig prøveprosjekt med tilskudd over post 50 Norsk kulturfond. Prøveprosjektet utvidet til 4 år. I 2004 også prosjekttilskudd fra post 50. På post 74 etter vedtak i Stortinget.
Lofoten International Art Festival / LIAF	2004	2004	Den første festivalen i 1991. Fra 1999 prosjektsøtte i varierende omfang over post 50 Norsk kulturfond. På post 74 etter vedtak i Stortinget.

a Det har ikke vært mulig å få oversikt over nøyaktig hva slags tilskudd dette har vært.

Tabell 4: Forvaltningsoversikt for tiltak under SCENEKUNST, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd.

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn.oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Nordic Black Theatre, inkludert utviklingsprosjekt for ungdom	1998	2002	Etablert i 1992. Fra 1992-97 prøveprosjekt med tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond. Fra 1998 tilskudd over kap. 324, post 78 Ymse faste tiltak. Fra 1999 ulike tilskudd over post 50 Norsk kulturfond.
Grenland Friteater, inkl. Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival	2002	2002	Etablert i 1982. Fra 1982 tilskudd fra tilskuddsordn. for fri scenekunst, som fra 1994 har ligget under post 50 Norsk kulturfond. I 2002 tilskudd på 500 000 kr. over post 74 etter pålegg fra dept., samt andre tilskudd over post 50 Norsk kulturfond på ca. 1,5 mill. kr. I 2003 tilskudd på 515 000 kr. over post 74 samt tilskudd over post 50 på 900 000 kr. I 2004 tilskudd på 1,494 mill. kr. over post 74, men ikke tilskudd over post 50. ^a
Markedet for Scenekunst, Sandefjord	2001	2001	Etablert i 1996.
Buskerud Teater	1995	2000	Etablert i 1995 som en stiftelse. Fra 1995 tilskudd over post 324, post 79 Kulturdept. og/eller gjennom Rikskonsertene.
Danse- og teatersentrum / DTS	1983	1996	Startet 1977 under navnet Teatersentrum. Fra 1983 tilskudd over kap. 324, post 79 Kulturdeptet.

Tabell 4: Forvaltningsoversikt for tiltak under SCENEKUNST, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd. (forts.)

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn.oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Det Åpne Teater / DÅT	1988	2000	Startet i 1985. Fra 1985–87 tilskudd som treårig prøveprosjekt over post 50 Norsk kulturfond. Fra 1988 tilskudd over kap. 324, post 78 Kulturdept.
Figurteatret i Nordland / FIN (tidl. Nordland Dukketeaterverksted)	1994	2000	Fra 1991–93 prøveprosjekt med tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond. Fra 1994 tilskudd over kap. 324, post 79. Fra 1998 tilskudd gjennom Riksteatret.
Landsforbundet Teatrets Venner	1993	2000	Etablert i 1992. Fra 1993 tilskudd over kap. 324, post 74 Kulturdept. Fra 1995 tilskudd gjennom Riksteatret.
Nord-Trøndelag Teater	1986	2000	Etablert som Nord-Trøndelag Teaterverksted i 1983. Fra 1983 tilskudd over post 50 Norsk kulturfond. Fra 1986 tilskudd over kap. 324, post 78 Ymse tiltak (etter initiativ fra stortingskomiteen). Fra 1996 tilskudd gjennom Riksteatret.
ASSITEJ Norge, Norsk Barne- og Ungdomsteaterforum	1982	1995	Fra 1982 tilskudd over kap. 324, post 74 Kirke- og undervisningsdept. Fra tidlig på 1990-tallet tilskudd gjennom Riksteatret.
ASSITEJ's barne- og ungdomsfestival	1992	2002	Tilskudd gitt i sammenheng med tilskudd til Assitej Norge, men fra 2002 som øremerket bevilgning.

Tabell 4: Forvaltningsoversikt for tiltak under SCENEKUNST, etter året for tiltakenes debut på statsbudsjettet og det første år med tilskudd som delegert forvaltningsoppgave / post 74 under Norsk kulturråd. (forts.)

Tiltak	Første år på kulturbudsj. (utenom post 50)	Første år som delegert forvaltn.oppg. / på kap. 320, post 74	Etableringsår, andre forvaltningsfakta
Norsk Revyfraglig Senter	1991	1995	Etablert som stiftelse i 1990. Fra 1991 tilskudd over kap 324 post 79 Kulturdeptet.
Østfold Teater	1991	2000	Etablert i 1991 som Østfold Teaterverksted. Fra 1991 tilskudd over kap. 324, post 78, Kulturdept. Fra 1995 tilskudd gjennom Riksteatret.
Scenehuset i Oslo, v / Senter for dansekunst.	2001	2002	Fra 1994 tilskudd over kap. 324, post 78 Kulturdeptet.
Stellaris Dans Teater AS		2004	1980: Etablert som Hammerfest Ballettverksted. Fra 1989 prosjektmidler over post 50 Norsk kulturråd i varierende omfang (bl.a. 1993–95 treårig driftsstøtte, 1998–99 toårig prosjektsøtte).
Peer Gynt Stemnet	1999	2004	Det første Peer Gynt Stemnet etter krigen ble arrangert i 1967. Fra 1999 tilskudd over kap. 324, post 78 Kulturdept. Også prosjektmidler fra post 50.

a Avslaget skeptiske reaksjoner, og etter kulturministerens initiativ fikk Grenland Fri Teater et tilskudd på 3 mill. kr. over post 74 i 2005.

Oppsummering

Etter den store delegeringsbølgen i 2000, da forvaltningsansvaret for 23 tiltak ble overført til Norsk kulturråd fra Rikskonsertene og Riksteatret, er ytterligere 28 tiltak kommet på post 74 (se tabell 2 i vedlegg 2). Syv av disse er delegert fra kapittel 323 og 324, post 78 på departementets budsjett,³⁵ og minst like mange er nye tiltak som departementet har plassert på post 74.³⁶

Ti tiltak er kommet på post 74 etter 2000, som følge av vedtak i Stortinget og/eller pålegg fra Kultur- og kirke departementet (Stiftelsen 3,14 / Hordaland internasjonale fylkesgalleri, Bergen senter for elektronisk kunst / BEK³⁷, Lofoten International Art Festival / LIAF, Kulturkirken Jacob, Noregs Ungdomslag – folkedanssatsningen, Hell Blues Festival, Europas Blues Senter, Trondheimsolistene, Valdres Sommersymfoni, Grenland Friteater). I tillegg er altså en rekke tiltak overført fra departementets post 78 etter 2000 (som de regionale jazzsentrene, de regionale teater tiltakene).

For øvrig er det ikke lett å gi noen sammenfattende og samtidig oversiktlig karakteristikk av forvaltningshistorien til de 58 tiltakene på kapittel 320, post 74. Men nettopp uoversiktligheten kan være et viktig trekk, som uttrykk for usikkerhet og en viss famling i den kulturpolitiske forvaltningen: Hvem skal egentlig ha ansvar for hva? Tiltakenes sammensatte og skiftende forvaltningsbakgrunn, med til dels flere flyttinger av forvaltningsansvar, kan gi inntrykk av at den faktiske delegeringen like mye er resultat av tilfældigheter som av en gjennomtenkt, langsiktig kulturpolitisk strategi. Dette kan gjelde selve forvaltningen, og det kan også gjelde tenkningen omkring de hensikter og mål som har ligget til grunn for forvaltningsdelegeringen. Når man vet at det delegeringsforslaget fra Kulturdepartementet som ble utsatt i Stortinget høsten 1999, antakelig var del av en mer helhetlig plan, er dette inntrykk av tilfældighet som forvaltningshistoriene gir, kanskje ikke så overraskende. Men en slik helhetlig plan, der arbeidsdelingen mellom Kultur- og kirke departementet og

35 Tre regionale jazzsentre foruten Nordic Black Theatre, Stellaris, Per Gynt-stemnet og Stiftelsen 3,14.

36 Vi har ikke tilstrekkelig oversikt over detaljene i tiltakenes forvaltningshistorier til å angi det eksakte antall.

37 Bergen senter for elektronisk kunst / BEK sto som prioritert tiltak på Kulturrådet budsjettsøknad for post 74 til KKD for 2004, det kom ikke med i departementets budsjettforslag til Stortinget, men fikk likevel tilskudd gjennom stortingsbehandlingen.

Norsk kulturråd begrunnes, kan vanskelig leses ut av forslaget i St.prp. nr. 1, 1999–2000. En slik plan går heller ikke fram av den praksis som er utviklet, og prinsippene som skal ligge til grunn for arbeidsdelingen, er ikke drøftet tilstrekkelig i den siste kulturmeldingen.

De enkelte tiltak på kapittel 320, post 74 i 2004

Dette kapitlet er viet evalueringene av de 58 tiltakene på post 74. Evalueringsrapportene er omfattende, og et enkelt kapittel som dette kan ikke på noen som helst måte yte de enkelte tiltak eller rapporter rettferdighet. Bare hovedpunkter fra rapportene blir gjengitt, nærmest i stikkords form, for å gi leseren en oversikt over tiltakenes egenart og profil. Dette kan være nyttig for å følge diskusjonen rundt de generelle, prinsipielle forhold knyttet til forvaltningen av post 74 som kommer i kapitlet etter. For mer inngående kunnskap om de enkelte tiltak vil det imidlertid være nødvendig å konsultere selve rapportene, som altså i sin helhet er publisert på Norsk kulturråds hjemmesider (www.kulturrad.no).³⁸

38 Flere av tiltakene på post 74 har også levert kommentarer til evalueringsrapportene: Assitej Norge, Det Åpne Teater / DÅT, Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse, Du store verden!, Europas Blues Senter, Internasjonalt kultursenter og museum / IKM, Landsforbundet Teatrets Venner, Musikkverkstedordningen, Midtnorsk jazzsenter, Norgesnett, Norsk Jazzforum, Østnorsk jazzsenter, Scenehuset i Oslo samt fra enkelte organisasjoner under ordningen Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner (Foreningen Musikk fra livets begynnelse, Landslaget for spelemenn, Norsk Musikkorpsforbund). Disse kommentarene er ikke lagt ut på nettsidene, men distribuert til fagseksjonene i Norsk kulturråd.

Hovedpunkter fra de enkelte evalueringsrapporter

Noen tiltak er evaluert i sammenheng med andre og på tvers av Kulturrådets gruppering, slik oversikten over forskere og evalueringsoppdrag i vedlegg 1 viser. Som kommentert i innledningen har det altså ikke vært til å unngå at rapportene er blitt ulike når det gjelder konklusjonenes detaljeringsnivå og fokus. For eksempel har noen forskere måttet begrense seg til en vurdering av tiltaket som sådan, mens andre forsøksvis har sett tilskuddene også i forhold til andre relevante tiltak og virksomhetsområder, både på post 50 og i forhold til andre deler av statsbudsjettet.

Som i forvaltningsoversiktene i kapittel 3 vil også presentasjonen av hovedpunkter fra de 58 evalueringsrapportene i dette kapitlet følge Kulturrådets egen gruppering og rekkefølge av post 74-tiltakene innenfor fagområdene allmenne kulturformål, billedkunst, musikk og scenekunst.

Hovedpunkter om tiltak under Allmenne kulturformål

Elleve tiltak på post 74 faller innenfor Allmenne kulturformål:

Center for Afrikansk

Kulturformidling / CAK

Tilskudd 2004: kr 1 041 000

Sprang ut av Club 7-miljøet i Oslo (1963–87). Kurs i afrodans startet i 1977, senere utvidet til en rekke ulike kurs om / i afrikansk kultur (dans, musikk m.v.), konsertvirksomhet m.v.

Samarbeid bør avklares i forhold til beslektede og dels konkurrerende virksomheter, og et sterkere nettverk rundt organisasjonen bygges ut. (Berkaak 2005)

Kulturtiltak på Svalbard

Tilskudd 2004: kr 130 000

Tilskuddet går til kultur- og velferdstiltak for befolkningen i Longyearbyen, i tillegg til tilsvarende midler over Svalbardbudsjettet (totalt kr 617 000).

Tilskuddet bør ut av post 74, overføres til det generelle Svalbard-budsjettet og øremerkes Longyearbyen lokalstyre. (Simonsen 2005 d)

**Nordland Akademi
for Kunst og Kultur**

Tilskudd 2004: kr 982 000

Et nettverk og en møteplass for kunst, kulturaktiviteter, vitenskap og lokalsamfunnsutvikling.

Lokalisert i Melbu, Nordland.

Samlede driftkostnader cirka 2 millioner kroner.

Organisasjonen er utviklet til å bli dynamisk og fleksibel, og koordinering og prosjektansvar står sentralt. Det er behov for å ta grep for å sikre rekruttering av nye generasjoner. (Sæter 2004)

Norges Døveforbund, kulturarbeid

Tilskudd 2004: kr 664 000

Tilskudd til kulturarbeid for og blant døve.

Tiltaket ligger som virksomhet betraktet utenfor Norsk kulturråds virkeområde og bør vurderes i forhold til statsbudsjettets nye kapittel 315 Frivillighetsformål. (Simonsen 2005 l)

Norske Kyrkjeakademi / NKA

Tilskudd 2004: kr 1 442 000

Et nasjonalt fellesorgan og et økumenisk og uavhengig nettverk av lokale akademier, lokalisert i Oslo.

Samlede driftskostnader på cirka 2,2 millioner kroner.

NKA ligger som virksomhet betraktet utenfor Norsk kulturråds virkeområde og bør vurderes i forhold til statsbudsjettets nye kapittel 315 Frivillighetsformål. (Simonsen 2005 i)

Ungdommens

kulturmønstring / UKM

Tilskudd 2004: kr 3 126 000

Massemønstringer av kulturinteressert ungdom som skal stimulere og synliggjøre ungdommens kulturelle aktivitet, lokalt, regionalt og nasjonalt.

Samlede driftskostnader cirka 3,5 millioner kroner.

UKM har vært et viktig og enestående kulturtiltak rettet mot barn og ungdom. I dag bør tilknytningspunkter til Frifond-midler og Trafo.no-satsningen utredes og eventuelt videreutvikles. Tilskudd fra andre kilder bør i tillegg vurderes (som Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet / BUFA). Bør kanskje også vurderes i forhold til statsbudsjettets nye kapittel 315 Frivillighetsformål. (Simonsen 2005 o)

Du Store Verden!

Tilskudd 2004: kr 1 025 000

Et nettverk av arrangører, organisasjoner, institusjoner, artistgrupper og ressurspersoner fra kultur- og organisasjonslivet som formidler internasjonal kvalitetskunst fra Asia, Afrika og Latin-Amerika inn til Norge og ut i norske lokalsamfunn.

Lokalisert i Oslo.

Driftskostnader cirka 1,7 millioner kroner.

Bør avklare strategi i tilknytning til organisasjonens tosidige ambisjon om å formidle høy kvalitetskunst og å drive folkelig, holdningsskapende arbeid. (Berkaak 2005)

Internasjonalt kultursenter

og museum / IKM

Tilskudd 2004: kr 3 195 000

Museum og kultursenter i Oslo med det mål å formidle kunnskap om innvandring som sosial hendelse i Norge. Er med i omstruktureringen av museumssektoren under ABM-utvikling.

Samlet driftsbudsjett cirka 5,7 millioner kroner.

Utvidet samarbeid med andre flerkulturelle tiltak bør vurderes. (Berkaak 2005)

Kulturkirken Jacob

Tilskudd 2004: kr 1 025 000

Er en avdeling av Kirkelig kulturverksted. Kirken eies av Kirkelig fellesråd. Målet er å skape a) et konsert- og utstillingslokale som møteplass for regionale, nasjonale og internasjonale kulturmønstringer, og b) utforske og reflektere møtet mellom kirkene og norsk kultur på den ene siden, og internasjonale kulturimpulser på den andre.

Samlede driftsutgifter (2003) cirka 2,57 millioner kroner.

Driften bør gjøres mer kostnadseffektiv, og prosjektfinansieringen bør styrkes. (Danielsen 2005 b)

Stiftelsen Horisont / Mela

Tilskudd 2004: kr 410 000

En selvstendig kulturstiftelse som benytter «kulturutveksling som metode for å synliggjøre minoriteters kunst og kultur». Arrangerte festivalen Mela i Oslo i 2002, 2004 og 2005 med hovedvekt på pakistansk kultur.

Den regionale kompetanseprofilen for formidling av asiatisk kultur bør styrkes, i samarbeid med andre flerkulturelle tiltak. (Berkaak 2005)

Noregs Ungdomslag – folkedanssatsning

Tilskudd i 2004: kr 300 000

Tilskuddet skal gå til en rekke konkrete tiltak for å spre kunnskap om og kjennskap til norsk folkedans.

NUs samlede driftskostnader ligger mellom 6 og 7 millioner kroner.

Det er et spørsmål om hva tilskuddet bør sees i forhold til: et ungdomsrettet kulturtiltak, en amatørbasert egenaktivitet, et tiltak innenfor det frivillige organisasjonslivet eller som et skritt mot en profesjonalisert folkedans?

Innenfor Norsk kulturråd bør tilskuddet eventuelt vurderes som et prøveprosjekt under post 50 Norsk kulturfond. (Simonsen 2005 g)

Tiltakene under Allmenne kulturformål utgjør naturlig nok en sammensatt gruppe. Et par av dem har en velferdspolitisk profil, noen er siktet mot formidling, noen har karakter av å være folkeopplysningsorganisasjoner og lignende. I evalueringene ligger det ulike forslag som kan følges opp i den videre forvaltningen, og noen av disse vil bli kommentert i kapittel 5. Fire flerkulturelle tiltak er gruppert under Allmenne kulturformål, mens andre flerkulturelle tiltak på post 74 sorterer under Musikk og Scenekunst. Evalueringen etterlyser samarbeid på tvers og i forhold til relevante norske nettverk og organisasjoner, først

og fremst for at de flerkulturelle tiltakene skal kunne plassere seg i et større kulturpolitisk landskap. Disse flerkulturelle tiltakene er for øvrig av nokså ulik karakter, og flere får også ulike prosjekttilskudd over post 50. En grunn til at de er samlet på post 74, kan antakelig leses ut av St.prp. nr. 1 for 2001–2002, der det under post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd ligger føringer nettopp for tiltak som skal fremme kulturelt mangfold. Posten ble den gang foreslått øket med 2 millioner kroner for å:

... gjøre det mulig for Kulturrådet å øke støtten til eksisterende tiltak og å gi tilskudd til enkelte nye tiltak på dette området. I tillegg er tilskudd til Internasjonalt kultursenter og museum overført fra kapittel 328, post 78 og tilskuddet til Nordic Black Theatre fra kapittel 324, post 78. Center for Afrikansk kulturformidling, Du Store Verden! og Samspill skal gis tilskudd over posten ... Alle tilskudd til formål som spesifikt tar sikte på å fremme kulturelt mangfold under Kulturdepartementets budsjett, blir med dette samlet under Norsk kulturråd (St.prp. nr. 1, 2001–2002:59).

Hovedpunkter om tiltak under Billedkunst

Det er fire tiltak på post 74 under Billedkunst:

Atelier Nord

Tilskudd 2004: kr 2 165 000

Et laboratorium for elektronisk kunst i Oslo, drevet av og for kunstnere. Virksomheten er i dag deinstitusjonalisert, med lavere faste driftsutgifter og mindre stab, og større vekt på å produsere kunstnerinitierte prosjekter.

Samlede driftskostnader på vel 3 millioner kroner.

Tiltaket bør «få økonomiske rammevilkår som gjer langsiktig verksemd mogeleg, til dømes med avtalar som dekkjer fleire år». (Veiteberg 2004 a)

Stiftelsen 3,14 / Hordaland

internasjonale fylkesgalleri

Tilskudd 2004: kr 178 000

Galleri med internasjonal kunst- og kulturformidling, med dialog som mål: «for kvar utstilling dei sender ut av Norge, skal det koma eit prosjekt tilbake til Norge frå det same landet».

Samlede driftskostnader cirka 1,4 millioner kroner.

Tiltaket har en særegen profil mht internasjonal kunstutveksling, og har behov for øket tilskudd for å sikre kapasitet og kontinuitet. (Veiteberg 2004 b)

Bergen senter for

elektronisk kunst / BEK

Tilskudd 2004: kr 1 200 000

Et nasjonalt kompetanse- og ressurscenter for tverrfaglig og tverrestetisk arbeid i kryssfeltet mellom kunst og nye teknologi.

Samlede driftskostnader på cirka 1,8 millioner kroner.

Tiltaket bør få «økonomiske rammevilkår som gjer langsiktig verksemd mogeleg, til dømes med avtalar som dekkjer fleire år». (Veiteberg 2004 a)

Lofoten International

Art Festival / LIAF

Tilskudd 2004: kr 300 000

En biennale i Svolvær, Vågan kommune, med mål å være den viktigste arena for samtidskunst i Nord-Norge, vise kunst i det offentlige rom, utvide de tradisjonelle utstillingsarenaer, ha en internasjonal profil og skape utstillinger med stor spennvidde og høy kvalitet.

Samlede driftkostnader cirka 4,6 millioner kroner.

Tilskuddet bør videreføres til et LIAF organisert som eget prosjekt / egen stiftelse, fristilt fra den kommunale forvaltning. (Sæter 2004)

Det er stor geografisk spredning på de billedkunstittak som får tilskudd over post 74.

To av tiltakene er ressursentra eller verksteder for billedkunst, mens de to øvrige er formidlingstittak. For LIAFs del anbefales en omorganisering av virksomheten.

Hovedpunkter om tiltak under Musikk

Dette er det mest omfattende fagområdet innenfor post 74, med hele 27 tiltak som spenner fra ensembler, konkurranser, organisasjoner og spillesteder, og til omfattende tilskuddsordninger:

Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner

Tilskudd 2004: kr 14 935 000

Dette er en *ordning*, til forskjell fra de fleste tiltakene på post 74. Ordningen omfatter 27 musikkorganisasjoner, som får driftstilskudd etter visse kriterier.

Kriteriene for tilskudd bør drøftes på nytt. Kanskje bør det skilles mellom frivillige musikkorganisasjoner i mer tradisjonell forstand og faglig, profesjonelt baserte organisasjoner. De første bør da kunne sees i forhold til det nye kapittel 315 Frivillighetsformål, mens de øvrige bør sees i forhold til liknende tilskudd til organisasjoner på kapittel 320, post 74 og kapittel 323, post 78. (Simonsen 2005 m)

Tilskudd til lokale konsertinitiativ / LOK-ordningen

Tilskudd 2004: kr 5 986 000

Dette er en *ordning*, til forskjell fra de fleste tiltakene på post 74. Tilskudd blir gitt etter søknad, fra 2 000 kr til 50 000 kr, i 2004 til 657 konserter / konsertserier.

Målet er at ordningen skal komplettere andre satsninger for formidling av levende musikk under post 50 Norsk kulturfond, det bør derfor vurderes om den bør flyttes dit. (Simonsen 2005 n)

Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranser / DSIM og Prinsesse Astrids

Musikkpris / PAM

Tilskudd 2004: kr 1 859 000

PAM er en konkurranse for unge norske musikere under Trondheim Symfoniorkester, mens DSIM er en Oslo-basert stiftelse som arrangerer konkurranser for unge sangere fra inn- og utland. Begge går av stabelen annet hvert år, og forutsetningen har vært at de skulle alternere. PAM er imidlertid kommet ut av tur, og det synes ikke å være lagt noe grunnlag for et samarbeid som skulle tilsi å beholde den forvaltningsmessige sammenbindingen som finnes i dag. (Simonsen 2005 b)

Jeunesses Musicales Norge
(tidl. Musikk og ungdom)

Tilskudd 2004: kr 524 000

Som nasjonal avdeling av organisasjonen Jeunesses Musicales Internationales skal JMNorge rekruttere norske deltakere til Verdensorkestret og Verdens Ungdomskor, og være medarrangør for musikkfestivaler og sommerskoler i inn- og utland. Arbeider i dag tett med Norsk musikkråd og rådets internasjonale nettverk.

Tilskuddet bør vurderes flyttet til kapittel 323, post 78, der tilskuddet til Norsk musikkråd ligger. (Simonsen 2005 c)

Musikkverkstedordningen / MVO

Tilskudd 2004: kr 11 867 000

Dette er en *ordning*, til forskjell fra de fleste tiltakene på post 74.

MVO skal støtte virksomheter som styrker og utvikler aktivitet, utøvelse og kvalitet innenfor rock, jazz, folkemusikk og verdensmusikk. MVO er rettet mot ungdom, og alle organiserte, ikke-kommersielle musikkmiljøer kan søke. Det årlige antall søkere har ligget mellom 850 og 1 000. Har berøringspunkter med Tarp-ordningen (Turne-, transport og arrangørstøtte) og Frifond-midler til musikk.

Det er behov for mer konkret og systematisk kunnskap om søkermiljøer og tildelinger innenfor og mellom slike ulike ordninger. MVOs profil framover bør diskuteres i lys av dette. (Simonsen 2005 f)

Norges Ungdomskor

Tilskudd 2004: kr 308 000

Representasjonskoret til Norges barne- og ungdomskorforbund / NOBU. Samler hvert år unge sangere fra hele landet til en kort, intensiv øvelsesuke med påfølgende turné og deltakelse i internasjonale konkurranser.

Så godt som i sin helhet finansiert ved tilskuddet fra post 74.

Har stor betydning for kormiljøet, og de årlige samlingene fungerer. Det bør vurderes å utvide prosjektperioden / korets samlinger noe, eventuelt ved at tilskuddet kanaliseres gjennom NOBU. (Weisethaunet 2004 c)

NorgesNettet

Tilskudd 2004: kr 5 859 000

Utstyrsstøtte til et nettverk av kommersielle og/eller profesjonelle spillesteder for rytmisk musikk over hele landet, i form av profesjonelt lys- og lydutstyr, for å bidra til stabilitet og høy kvalitet og sikre lokal musikkaktivitet med tilhørende lokal og regional kompetanse.

Samlede driftskostnader cirka 7,7 millioner kroner.

En veldrevet organisasjon som er i ferd med å rendyrke sin rolle som teknisk utstyrsleverandør og turnétilrettelegger. Denne profilen bør vurderes i forhold nedslagsfeltene for andre ordninger (Musikkverkstedordningen / MVO, Tilskudd til lokale konsertinitiativ / LOK og Turné- og arrangørstøtten / TARP), og i forhold til utviklingen på utstyrsfronten så vel som andre rammebetingelser for spillesteder rundt i landet. (Simonsen 2005 h)

Norsk Folkemusikk- og Danselag / NFD

Tilskudd 2004: kr 1 595 000

En medlemsorganisasjon med det formål «å halde oppe dei ubrotne folkemusikk- og bygdedanstradisjonane i Noreg, og å fremja norsk folkemusikk og bygdedans som fullverdige kunstformer».

Samlede driftsutgifter vel 2,2 millioner kroner.

Deler av NFDs prosjektrettede aktiviteter bør gå over i årlige driftstilskudd. Tilskudd til organisasjoner og tiltak innenfor folkemusikk og folkedansfeltet bør forvaltes i sammenheng. (Arnestad 2005 b)

Norsk Jazzarkiv

Tilskudd 2004: kr 770 000

Har ansvar for grunnleggende arkivfunksjoner på jazzområdet; innsamling, katalogisering og bevaring av materiale fra norsk jazzhistorie samt formidlingsarbeid, bl.a. den nettbaserte tjenesten Jazzbasen, i samarbeid med Nasjonalbiblioteket.

Tiltaket bør fortsatt være egen stiftelse som samarbeider med Nasjonalbiblioteket om arkivfunksjoner. Arbeidet med dokumentasjon og formidling bør styrkes.

Som utpreget fast tiltak bør det vurderes flyttet til kapittel 323, post 78. (Langdalen 2005 a)

Vestnorsk jazzsenter **Tilskudd 2004: kr 1 478 000**

En stiftelse som skal være «en ressursbase for jazzmiljøet på Vestlandet» med fire arbeidsområder: internasjonalt arbeid, en regional hovedscene i Bergen, arrangørnettverk i regionen samt drive et regionalt ensemble.

Samlede driftskostnader cirka 4,7 millioner kroner.

Tilskudd bør økes for å dekke opp økte administrative utgifter ved en betydelig høyere aktivitet de senere årene. (Danielsen 2005 a)

Midtnorsk jazzsenter **Tilskudd 2004: kr 1 478 000**

En stiftelse som skal fremme kulturtilbudet innen jazzmusikk i Trondheim og de tre midtnorske fylkene (Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag), ved å arrangere konserter og turneer, utvikle både det profesjonelle og det fritidsorienterte utøvmiljøet samt være et kompetansesenter og et service-, samarbeids- og kontaktorgan for jazzmiljøet i Midt-Norge.

Samlede driftskostnader cirka 4,4 millioner kroner.

Tilskudd bør trappes opp i tråd med anbefalinger fra utredningen «Improvisasjon sett i system» (1996). (Danielsen 2005 a)

Østnorsk jazzsenter, inkl.

0,5 mill. kr til spillestedet «Blå» **Tilskudd 2004: kr 2 005 000**

En medlemsorganisasjon som på ideelt grunnlag skal «formidle jazz og beslektede musikkformer primært i form av konserter, samt spre kunnskap om og øke forståelsen og interessen for denne type musikk i fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold og Telemark». Er samlokalisert med jazzklubben «Blå» i Oslo.

Samlede driftsutgifter cirka 2,45 millioner kroner.

Tilskudd bør trappes opp i tråd med anbefalinger fra utredningen «Improvisasjon sett i system» (1996). (Danielsen 2005 a)

Sørnorsk jazzsenter

Tilskudd 2004: kr 528 000

En stiftelse med det formål «å arrangere konserter som er forankret i jazz og beslektede musikkformer ... ivareta Norsk Jazzforums regionoppgaver i region 5 «... fremme, og delta, i utvikling av musikere / miljø som arbeider med jazz og beslektede musikkformer ...».

Samlede driftsutgifter vel 700 000 kr.

Tilskudd bør trappes opp i tråd med anbefalinger fra utredningen «Improvisasjon sett i system» (1996). (Danielsen 2005 a)

Nordlysfestivalen

Tilskudd 2004: kr 700 000

En festival for klassisk musikk arrangert i Tromsø siden 1988. Har en annen profil enn Festspillene i Nord-Norge, samarbeider med reiselivet og også med lokale artister på en annen måte.

Samlede driftsutgifter cirka 4,5 millioner kroner.

I 2005 er ikke festivalen lenger på post 74. Tilskuddet over post 74 ble gitt for «å utvikle samarbeid med lokalt næringsliv og reiselivsnæring» og var i utgangspunktet begrenset til 3 år. (Weisethaunet 2004 d)

Samspill

Tilskudd 2004: kr 527 000

En interesse- og formidlingsorganisasjon for verdensmusikk og verdensmusikere. Lokalisert i Oslo. Driftsbudsjett cirka 1 millioner kroner.

Virksomheten bør konsentreres mer rundt skoloring av musikere med minoritetsbakgrunn og å skape koblinger til det øvrige musikklivet, samt arbeide for mer formalisert samarbeid med beslektet virksomhet. (Berkaak 2005)

Stiftelsen Cosmopolite

Tilskudd 2004: kr 898 000

En privat, kommersielt drevet scene i Oslo for formidling og opplevelse av internasjonal rytmisk musikk.

Samlet driftsbudsjett cirka 3,6 millioner kroner.

Driften bør gjøres mindre personavhengig. Nettverk og samarbeid med liknende virksomheter bør utvikles. (Berkaak 2005)

**Musikkinformasjonscenteret /
MIC (tidligere Norsk musikk-
informasjon)**

Tilskudd 2004: kr 7 981 000

Omorganisert i 2001 i en stiftelse med formål å «informere om og profilere kvalitetene i det profesjonelle musikklivet (komponister, utøvere og andre aktører), uavhengig av sjangertilhørighet og kunstnerisk / estetisk ståsted». Seks virksomhetsområder: produksjon og formidling av informasjon om alle sider av norsk musikkliv, promotering av utvalgte sider av norsk musikkliv, utgivelse av nettstedsskriftet Ballade.no, publisering av skriftlig musikk, arkivfunksjoner samt forvaltning av kulturpolitiske ordninger på oppdrag fra offentlige myndigheter.

Deler av arkivvirksomheten bør overlates Nasjonalbiblioteket og virksomheten konsentreres om aktivt informasjons- og promoteringsarbeid for norsk musikk i hele sin bredde. Det bør skilles tydeligere mellom MIC og Ballade.no. Som utpreget fast tiltak, med en varig nasjonal funksjon, hører MIC mer naturlig hjemme på kapittel 323, post 78 KKD. (Langdalen 2005 a)

**Norsk Ungdomssymfoniorkester /
NUSO**

Tilskudd 2004: kr 295 000

Eies og drives i dag av Norsk Skoleorkesterforbund / NSOF. To årlige samlinger med 100 unge musikere, plukket ut etter prøvespill, skal gi barn og unge et nasjonalt orkestertilbud på høyt kunstnerisk nivå... Skiftende eierskaps- og samarbeidsprofil gjennom årene, og det finnes enkelte andre prosjekter i omtrent samme nisje.

Samlede driftskostnader cirka 650 000 kroner.

Tilskuddet bør sees i sammenheng med eller slås sammen med tilskuddet til NSOF. (Weisethaunet 2004c)

**NoTAM / Norsk nettverk for
teknologi, akustikk og musikk**

Tilskudd 2004: kr 2 387 000

Skal stimulere til forskning og videreutvikling av teoretisk og praktisk kunnskap om bruk av teknologi innen komposisjon, produksjon, pedagogisk virksomhet og formidling av lyd og musikk. Lokalisert i Oslo.

Samlede driftskostnader cirka 3,8 millioner kroner.

Tiltaket bør «få økonomiske rammevilkår som gjør langsiktig verksemd mogeleg, til dømes med avtalar som dekkjer fleire år». (Veiteberg 2004 a)

Ny Musikk

Tilskudd 2004: kr 2 965 000

En medlemsorganisasjon med det formål «å fremme den radikale, eksperimentelle og sjangeroverskridende musikken, i hele Norge». Har ulike seksjoner med forskjellige arbeidsoppgaver: ni lokalavdelinger, Ny Musikk komponistgruppe, musikkensemblet Cikada og en konsertproduksjonsenhet. I praksis er Ny Musikk både en medlemsorganisasjon og en interesseorganisasjon for samtidsmusikk, og en kunstnerisk organisasjon som produserer konserter og har et eget musikkensemble.

Samlede driftsutgifter cirka 5 millioner kroner.

Ny Musikk's todelte profil og ulike virksomhetsområder bør diskuteres i forhold til det øvrige statlige virkemiddelapparat på musikkområdet på post 50 Norsk kulturfond. (Langdalen 2005 c)

Ole Bull Akademiet / OBA

Tilskudd 2004: kr 2 535 000

Stiftelsen skal formidle kunnskap og gi opplæring i folkemusikk på høyskoler og universitet, gi utdanning på universitetsnivå til folkemusikkutøvere i samarbeid med Griegakademiet, være et møtested mellom folkemusikk og andre musikksjangre og formidle kunnskap om norsk folkemusikk til interesserte fra andre land. Kursvirksomhet og fast undervisningssamarbeid med Griegakademiet, Universitetet i Bergen, som gir studiepoeng og Bachelor-grad. Har en sentral posisjon i utdanning i folkemusikk og til dels også folkedans.

Samlede driftskostnader cirka 6,3 millioner kroner.

Som en institusjon med en klar utdanningsprofil bør det vurderes om OBA bør få hele sitt statlige tilskudd over UFDs budsjett. Et fortsatt tilskudd over kulturbudsjettet bør eventuelt gå over kapittel 323, post 78, der tilskuddet til Rådet for folkemusikk og folkedans ligger. (Simonsen 2005 j)

Ungdommens Musikkmeesterskap

(tidl. Ungdommens

Pianomesterskap)

Tilskudd 2004: kr 75 000

Årlig musikkonkurranse for unge som har skiftet form og innhold flere ganger, og gradvis åpnet for flere instrumentgrupper. De senere årene har Norsk Kulturskoleråd vært en aktiv samarbeidspartner med Norske musikk læreres Landsforbund / NMIL i å arrangere og fornye konkurransen.

Drives utelukkende på grunnlag av tilskuddet over post 74.

Det bør vurderes om tilskudd bør kanaliseres gjennom organisasjonene. (Weisethaunet 2004 c)

Norsk Visearkiv

Tilskudd 2004: kr 1 218 000

Driver innsamling, katalogisering og bevaring av historisk materialet innenfor områder viser, som tolkes vidt, både historisk og sjangermessig. Ut fra arbeidsdeling med andre arkiver legges vekten mer på det å være formidler og tradisjonsforvalter, for på den måten å bidra til å utvikle visesangkulturen.

Tiltaket bør fortsatt være egen stiftelse som samarbeider med Nasjonalbiblioteket om arkivfunksjoner. Arbeidet med dokumentasjon og formidling bør styrkes. Som utpreget fast tiltak hører det mer naturlig hjemme i kapittel 323, post 78 KKD. (Langdalen 2005 a)

Hell Bluesfestival

Tilskudd 2004: kr 527 000

Årlig rock- og bluesfestival i Stjørdal kommune som har vokst fra en liten, lokal festival til en betydelig mønstring av norske og internasjonale artister. Mye frivillig innsats, knappe økonomiske rammer, svingninger mellom overskudd og underskudd.

Omsetning på cirka 3,4 millioner kroner i 2003, hvorav billettinntekter utgjorde cirka 1,4 millioner kroner.

Bakgrunnen for tilskuddet over post 74 var å utvikle forbindelser mellom kultur og næring.

Tilskudd bør vurderes videreført over post 50 Norsk kulturfond (Festivalstøtteordningen), forutsatt at dette aspektet da kan tas i betraktning. (Weisethaunet 2004 b)

Europas Blues Senter

(tidligere Blueshus Notodden)

Tilskudd 2004: kr 1 025 000

Stiftelsen arbeider med dokumentasjon av denne musikkformen og skal også «markedsføre bluesbyen Notodden, fremme interessen for blues nasjonalt og internasjonalt og styrke Notodden-regionens attraktivitet som reiselivsmål», i samarbeid med Notodden Bluesfestival.

Tilskuddet over post 74 utgjør det alt vesentlige av inntektene.

Tilskudd bør gis for et begrenset antall år, i forhold til ferdigstillelsen av Bok- og Blueshuset, slik forutsetningen var ved første gangs bevilgning. (Langdalen 2005 a)

Valdres Sommersymfoni

Tilskudd 2004: kr 409 000

Arrangeres i sammenheng med Valdres Musikkfestuke som en kombinasjon av musikkopplæring for barn og unge (intensivkurs) og musikkfestival.

Utmerker seg som et tiltak som har funnet sin egen nisje i kategorien musikkopplæringstilbud for barn og unge med høyt kunstnerisk nivå, og har fått mye ut av tilskudd som er gitt, selv om det ikke passer helt innenfor de ordninger som finnes. (Weisethaunet 2004 c)

Trondheimsolistene

Tilskudd 2004: kr 400 000

Et frittstående kammerorkester med unge trondheimsmusikere, organisert som en stiftelse, samarbeid med mange internasjonalt kjente musikere, plateinnspillinger, vidtfavnende repertoar.

Driftskostnader cirka 3,8 millioner kroner.

Orkestret kvalifiserer til høyere tilskudd, fortrinnsvis innenfor Ensemblestøtteordningen på post 50 Norsk kulturfond, på linje med tilsvarende ensembler. (Weisethaunet 2004 a)

Musikkfeltet innenfor post 74 er, som vi har sett, omfattende, med 27 forskjelligeartede tiltak.

Fire *regionale jazzsentre* får tilskudd over post 74, mens Nordnorsk jazzsenter sorterer under den nordnorske kulturavtalen og omfattes følgelig ikke av denne evalueringen. Ettersom jazzsentrene skal inngå som deler i et landsdekkende nasjonalt nettverk, bør også Nordnorsk jazzsenter evalueres på linje med de øvrige, før den langsiktige forvaltningen av de regionale jazzsentrene blir endelig diskutert.³⁹

Musikktiltakene på post 74 omfatter flere *organisasjoner* av noe forskjellig karakter (Norsk Folkemusikk- og Danselag, Musikkinformasjonssenteret / MIC og Ny Musikk, foruten organisasjonene under Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner). I en fortsatt forvaltning av tilskudd til drift av organisasjoner bør disse sees i sammenheng, og kanskje også i forhold til sjangerfeltet de er en del av (folkemusikk, jazz o.l.). For MIC og Ny Musikk foreslår evalueringene enkelte endringer i profil og arbeidsoppgaver, og for Ny Musikk vedkommende at organisasjonens ulike virkeområder vurderes i forhold til det musikkpolitiske virkemiddelapparat som finnes på post 50. Det er behov for å gjennomgå kriteriene for driftstilskudd til de landsomfattende musikkorganisasjonene ut fra organisasjonenes profil og egenart. Man bør i den forbindelse vurdere å skille mellom organisasjoner med en overveiende frivillighetsprofil og organisasjoner med en utpreget profesjonell, faglig basis.

Konkurranser har tradisjonelt ligget utenfor Norsk kulturråds virkeområde. Likevel er det flere *musikkkonkurranser* på post 74 (Dronning Sonja Internasjonale Musikkkonkurranse / DSIM), Prinsesse Astrid Musikkpris / PAM, Norsk Ungdomssymfoniorkester og Ungdommens pianomesterskap). De har svært ulik profil og målgrupper. Bare DSIM er et uavhengig tiltak, PAM er tilknyttet Trondheim Symfoniorkester, mens de to siste drives av eller i tilknytning til musikkorganisasjoner. Likevel synes det å være grunnlag for å se dem i sammenheng, noe som kan tale for en fortsatt forvaltning under Norsk kulturråd. DSIM bør fortsatt ha status som et fast tiltak, det vil si med forutsigbare rammer på relativt lang sikt, mens PAM synes å ha en mer ustabil eksistens, i den forstand at den

39 Nordnorsk jazzsenter er for tiden under evaluering av dr. art. Anne Danielsen, etter oppdrag fra Norsk Jazzforum. Mandatet er «å gjøre en tilsvarende evaluering som det er blitt gjort for de fire andre sentrene i landet». Rapporten skal foreligge høsten 2005.

ikke har vært arrangert like regelmessig. En mulighet er derfor at tilskuddet til PAM heller kan få status som prosjekt under post 50. Selv om de to øvrige konkurransene, Norsk Ungdomssymfoniorkester og Ungdommens pianomesterskap, i prinsippet er egne tiltak, er de likevel knyttet til musikkorganisasjoner som får tilskudd over post 74 (Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner). Det kan være grunn til å se dem i nærmere sammenheng med disse, eventuelt også la disse konkurransene få tilskudd som prosjekter under post 50.

På post 74 er det videre flere omfattende *tilskuddsordninger*. Fra begynnelsen av 1990-tallet har *musikkpolitikk* generelt og Norsk kulturråds rolle spesielt ofte vært gjenstand for spesiell oppmerksomhet og omtale, så vel i Stortingets budsjettinnstillinger og debatter som i departementets proposisjoner, og det har også kommet flere utredninger og evalueringer (Statskonsult 1998, Nesheim 2001, Langdalen 2002). I denne evalueringen er Musikkverkstedordningen og NorgesNettet forsøksvis diskutert innenfor en større sammenheng, og det er pekt på behov for mer konkret, empirisk kunnskap om ordningenes nedslagsfelt og effekter enn det som har vært mulig å fremskaffe innenfor arbeidet med å evaluere hele post 74. Behovet for ny empirisk kunnskap springer blant annet ut av at dette feltet er i stadig endring, og at ordningene selv sannsynligvis har bidratt til å endre viktige rammebetingelser, forhåpentlig i tilsiktet retning, etter at de har vært i virksomhet over en tid. Samtidig er feltet tilført – direkte eller indirekte – betydelig mer midler gjennom Frifond de senere årene, noe man kan anta også kan virke inn på eksisterende ordninger. Det har dessuten foregått en betydelig teknisk utvikling i løpet av den tiden ordningene har eksistert, noe som har påvirket så vel pris som mobilitet for teknisk utstyr.

Flere tiltak på musikkfeltet på post 74 er *spillesteder og/eller arrangørvirksomhet*, noe ulikt profilert i forhold til drift og musikkjangre. Det gjelder Stiftelsen Cosmopolite, Kulturkirken Jacob, NorgesNettet, og spillestedet «Blå» under Østnorsk jazzsenter. Dessuten er også LOK-ordningen (Tilskudd til lokale konsertinitiativ), som foreslås flyttet fra post 74 til post 50, rettet inn mot denne delen av musikkfeltets formidlingskjede. Det vil antakelig være fruktbart å se slike tiltak i forhold til hverandre for å komme fram til en sammenhengende og målrettet ordning for tilskudd til spillesteder, både ut fra dagens behov og i forhold til andre ordninger, som Festivalstøtten. Det ligger nær å foreslå at musikkfeltet innenfor Norsk kulturråds ansvarsområde, med sine mange ordninger, tiltak og virkemidler, blir gjenstand for en egen behandling og en samlet drøfting, på grunnlag av anbefalinger i denne evalueringen så vel som i

andre utredninger på musikkområdet de senere årene (Nesheim 2001, Langdalen 2002, Gripsrud 2002). Her bør særlig de ulike sammenhenger mellom tiltak på post 74 og tilskudd over post 50 bli belyst. I første omgang bør administrasjonen i Norsk kulturråd stå for en slik gjennomgang. Fagseksjonen sitter inne med stor oversikt og fagkunnskap om ulike deler av norsk musikkliv, og en slik gjennomgang kan eventuelt inngå som grunnlag for en mer uavhengig analyse.

Hovedpunkter om tiltak under Scenekunst

Det er 16 tiltak på post 74 under Scenekunst:

Nordic Black Theatre, inkludert

utviklingsprosjekt for ungdom

Tilskudd 2004: kr 3 685 000

Stiftelsen skal «gjennom profesjonell teatervirksomhet styrke det kulturelle samarbeid mellom kunstnere på tvers av landegrenser, ... være et forum for alternativt drama, danseteater og dramametodologi med særlig vekt på nord / sør». Det skal også «utvikle den transkulturelle scenekunsten med et eget kunstnerisk uttrykk». Driver i tillegg en teaterskole som et utviklingsprosjekt for ungdom med minoritetsbakgrunn.

Samlede driftkostnader i underkant av 8 millioner kroner.

Fortsatt tilskudd bør gi forutsigbarhet for et begrenset antall år av gangen og med sterkere konsentrasjon om den unike rollen som transkulturell arena. Det er en utfordring å utforme et grunnlag som kan gjøre at NBT kan overleve som organisasjon, uavhengig av grunnleggerne. (Langdalen 2005 e)

Grenland Friteater, inkl. Porsgrunn Internasjonale

Tilskudd 2004: kr 1 128 000

Teaterfestival

Tilskudd 2004: kr 326 000

En fri teatergruppe som arbeider innenfor et helhetlig kunstnerisk / politisk / sosialt perspektiv, ut fra ideelle og langsiktige mål: «In the vision of theatre laboratories, the performance becomes not only an artistic accomplishment, but also a catalyst element with which to be present and act within the different components of a social context, with attitudes that vary from political to social, to didactic, artistic or therapeutic engagement.»

Samlede driftskostnader cirka 6,6 millioner kroner.

Framtidig grunnlag for tilskudd bør være «forventninger om et visst resultat i form av forestillinger eller andre aktiviteter». Teatret bør «beholde den prosjekt- og nettverksbaserte virksomhetsformen ... så vel som den kollektive kunstneriske lederskapsmodellen». (Langdalen 2005 f)

Markedet for Scenekunst,

Sandefjord

Tilskudd 2004: kr 164 000

En årlig samling av produsenter av scenekunstforestillinger for barn og unge, der nye produksjoner presenteres for arrangører fra hele landet. Er et kommunalt foretak.

Samlede driftskostnader på cirka 850 000 kr.

Markedet for Scenekunst har solid lokal forankring samtidig som det spiller en viktig nasjonal rolle i den «næringskjeden» som gjelder scenekunst for barn og unge. Det vurderes som tvilsomt om en utvidelse etter de planer Sandefjord kommune har skissert, vil kunne bli like vellykket som tiltaket er i dag. (Langdalen 2004 g)

Buskerud Teater

Tilskudd 2004: kr 675 000

Er «et organ for økonomisk og teaterfaglig samordning og videreutvikling av teatervirksomheten innen Buskerud fylke. Teatervirksomheten skal legges til rette slik at teateramatørene skal drive aktiviteter på alle nivå og i alle aldersgrupper. Regionale teaterverksted skal være grunnsteinen i Buskerud Teater». Fungerer i dag som en paraplyorganisasjon for Hallingdal, Midt fylket, Nedre Buskerud og Numedal Teaterverksteder.

Samlede statlige, fylkeskommunale og kommunale bevilgninger i underkant av 1,9 millioner kroner.

Den regionale amatørteatervirksomhetens plass i den statlige kulturpolitikken bør avklares. (Arnestad 2005 a)

Danse- og teatersentrum / DTS

Tilskudd 2004: kr 1 836 000

En «partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon og et kompetanse- og informasjonssenter for fri, profesjonell scenekunst i Norge, herunder ulike profesjonelle aktører definert som sceniske grupper, produsenter og prosjektkonstellasjoner». DTS har 71 medlemmer. De fleste mottar tilskudd over post 50 Norsk kulturfond (Fri scenekunst / scenekunst og ny teknologi), enkelte også over kapittel 320, post 74 og kapittel 343, post 73, 75 og 78. DTS eier aksjeselskapet Black Box Theatre og driver formidlingsnettverket Norsk Scenekunstbruk, som får tilskudd over kapittel 324, post 78.

Det rollemangfold som senteret i dag har, bør løses opp. Formidlingstjenesten bør legges til Norsk Scenekunstbruk som en egen stiftelse, og Danse- og teatersentrum bør sammen med Norsk teater- og orkesterforening gå sammen i et frittstående informasjonssenter for scenekunst, etter modell av Musikkinformasjonssenteret. (Langdalen 2005 b)

Det Åpne Teater / DÅT

Tilskudd 2004: kr 3 502 000

Målet var å skape et «verkstedteater» hvor ny dramatik «kunne utvikles i et faglig fellesskap og gjennom et nært samarbeid mellom teatrets ulike faggrupper, innenfor rammen av en institusjon som gjorde det mulig å følge nye dramatiske tekster fra den første idé til ferdig manuskript, og til visning for publikum».

Samarbeidet med andre scenekunstmiljøer har vært varierende, og etter hvert er ønsket om å bli en produserende scene for samtidsdramatik kommet til å stå sentralt.

Samlede driftsutgifter i underkant av 7 millioner kroner.

DÅT bør konsentrere virksomheten til å være et laboratorium og utviklingssenter for ny dramatik / scenetekst i tettest mulig samarbeid med produserende teatervirksomheter. En slik snuoperasjon må inngå som et ledd i en helhetlig nasjonal strategi for området dramatik / scenetekst. (Det Åpne Teater 2005)

Figurteatret i Nordland / FIN (tidl.

Nordland Dukketeaterverksted)

Tilskudd 2004: kr 4 298 000

Opprettet som en permanent teaterinstitusjon i 1994, underlagt kulturavdelingen i Nordland fylkeskommune (finansieringsnøkkel 75 prosent statlige midler, 25 prosent regionale / kommunale).

Det overordnede mål er å utvikle figurteaterkunsten som kunstnerisk og kommunikativ teatersjanger i Norge, og dette er konkretisert i en rekke spesifikke delmål i den fylkeskommunale kulturplanen.

Samlede driftsutgifter cirka 5,4 millioner kroner.

Mål og oppgaver bør revurderes for å gi FIN større muligheter for egenproduksjoner og utvikling. FIN bør løsrives fra fylkeskommunen, samtidig som fylkeskommunen bør gå inn med større tilskudd. (Sæter 2004)

Landsforbundet Teatrets Venner

Tilskudd 2004: kr 279 000

En landsomfattende medlemsorganisasjon med det mål «å styrke interessen for den gode scenekunst og å få et mer likeverdig teatertilbud i hele landet ... (og) å skape et miljø for teaterinteresserte i nærmiljøet og bidra til at publikum møter opp når forestillingene er der».

Samlede driftsutgifter cirka 360 000 kroner.

Fortsatt tilskudd bør gjøres avhengig av at konkrete mål nås. Uansett bør denne typen tilskudd vurderes i lys av det nye kapittel 315 Frivillighetsformål. (Simonsen 2005 e)

Nord-Trøndelag Teater

Tilskudd 2004: kr 2 158 000

Etablert som teaterverksted i 1983. Omorganisert i 1999, samproduksjoner med andre aktører på kulturfeltet i fylket, et repertoar «med regional forankring, ny norsk dramatikk og forestillinger for barn og unge», mindre bistand til amatørteatret i fylket. Fra midten av 1990-årene ambisjon om å få regionteaterstatus, noe stortingskomiteen gikk inn for i innstillingen til den siste kulturmeldingen.

Samlede tilskudd vel 6,3 millioner kroner (post 74 og fylkeskommunen).

Den statlige finansieringen bør være som for øvrige region- / landsdelsinstitusjoner og tilskuddet flyttes til kapittel 324, post 71. (Arnestad 2005 a)

ASSITEJ Norge, Norsk Barne- og Ungdomsteaterforum

Tilskudd 2004: kr 354 000

Den norske avdeling av Association Internationale du Theatre pour l'Enfance et la Jeunesse / Assitej, og en fagpolitisk organisasjon på den delen av scenekunstheltet som arbeider med barn og unge, med en sammensatt medlemsmasse (institusjonsteatre, frie grupper, kunstnerorganisasjoner, interesseorganisasjoner, individuelle medlemmer).

Driftutgifter tilsvaret cirka tilskuddet.

Er en organisasjon på linje med Forening for figurteater / UNIMA Norge, og bør få tilskudd over samme budsjettpost (kapittel 324, post 78). (Simonsen 2005 a)

ASSITEJs barne- og ungdomsfestival

Tilskudd 2004: kr 81 000

Arrangeres annet hvert år i Kristiansand. Et samarbeid med SEBUT / Norsk senter for barne- og ungdomsteater, Høgskolen i Agder, er innledet.

Festivalen bør på sikt arrangeres og organiseres mer uavhengig av foreningen Assitej. Tilskuddet bør da vurderes flyttet til post 50 Norsk kulturfond. (Simonsen 2005 a)

Norsk Revy faglig Senter / NRS

Tilskudd 2004: kr 1 443 000

Kompetansesenter og servicesentral for norske revymiljøer, og målet er å arbeide for å høyne nivået på alle felter innen norsk revy. Etablert etter initiativ fra stiftelsen Norsk Revyfestival, med tilskudd fra Kommunaldepartementet. De to stiftelsene er nært knyttet til hverandre.

Samlede driftskostnader cirka 2,4 millioner kroner.

Det er behov for en strategisk klargjøring m.h.t. mangfoldet av arbeidsoppgaver, sett i sammenheng med utviklingstrekk innenfor det amatørbaserte og frivillige kulturlivet generelt, og revyfeltet spesielt. Den framtidige organisatoriske struktur og finansieringsmodell, blant annet i forhold til Norsk Revyfestival, bør utredes nærmere. (Arnestad 2005 c)

Østfold Teater

Tilskudd 2004: kr 753 000

Et verksted for amatørteatervirksomhet og et prosjektteater, med egenproduksjoner med engasjerte skuespillere. I 2004 ble teatret en ren fylkeskommunal virksomhet og fikk nye lokaler i Gamlebyen i Fredrikstad, begge deler som ledd i en videre profesjonalisering av teatret. Har arbeidet mye med utvikling av ny norsk dramatik, ofte med rot i Østfolds språk og kulturarv.

Samlede tilskudd cirka 2,4 millioner kroner (post 74, fylkeskommunen og kommunen).

Østfold Teater bør få regionteaterstatus på linje med Nord- Trøndelag Teater. Den statlige finansieringen bør være som for øvrige region- / landsdelsinstitusjoner og tilskuddet flyttes til kapittel 324, post 78, KKD. (Arnestad 2005 a)

Scenehuset i Oslo

(Senter for dansekunst)

Tilskudd 2004: kr 400 000

Et øvings- og produksjonslokale for norsk dansekunst. Drives av Senter for dansekunst. Tilskuddet bør flyttes til den nye post 75 Dans på kapittel 324, og eventuelt legges inn i tilskuddet til Senter for dansekunst over denne posten. (Simonsen 2005 k)

Stellaris Dans Teater AS

Tilskudd 2004: kr 508 000

En profesjonell scenisk virksomhet med base i Hammerfest, bygget opp siden 1980 av en ildsjel. Aksjeselskap siden 1994, med formål «å produsere forestillinger og turneer, og å markedsføre dans / ballett som kunstform. Selskapet kan også delta i aktiviteter som naturlig inngår i dette». Nordkalott- og Barentsområdet prioriteres, og spesielt Nord-Norge.

Samlede driftskostnader har variert, men har stort sett tilsvart statlige tilskudd.

Stellaris «... har vist seg svært levedyktig. Finnmark og Nord-Norge kan bli enda sterkere representert på dansens område i fremtiden ... bør gis de beste rammer for videreutvikling».

I 2004 vedtok de tre nordlige fylkeskommuner at Stellaris Dans Teater skal bli treårig prøveprosjekt for en landsdelsscene i Hammerfest fra 2005 (jf. den nordnorske kulturavtalen, 70 prosent statlig drift). (Sæter 2004)

Peer Gynt Stemnet

Tilskudd 2004: kr 1 227 000

Har tradisjoner tilbake til 1928 og vært arrangert hvert år på Vinstra og/eller Gålå siden 1967, er vokst til en ti dagers lang kulturfestival, med oppsetningen av Peer Gynt ved Gålå-vann som et viktig innslag. Har gitt kulturelle ringvirkninger i lokalsamfunnet, i form av teaterlag, korbevegelse og utvikling av nye arenaer.

Omsetning i underkant av 10 millioner kroner, med billettinntekter på cirka 50 prosent av de samlede inntektene.

... videre medfinansiering av Peer Gynt-stemnet er eit opplagt statsleg ansvar. Det må finnast budsjettmessige løysingar som tydeleggjer at denne medfinansieringa har ei mangeårig ramme – av *minst* same storleik som i dag. (Arnestad 2005 d)

Også på scenekunstheltet omfatter post 74 svært ulike tiltak, fra virksomheter som nærmer seg *scenekunstinstitusjoner* (Grenland Friteater, Det Åpne Teater / DÅT, Figurteatret i Nordland / FIN) via *regionale teateriltak* (Buskerud Teater, Østfold Teater, Nord-Trøndelag Teater, Norsk Revyfraglig Senter, Stellaris Dans Teater AS) til *organisasjoner* (Danse- og Teatersentrum) samt et mer *festivalpreget tiltak* (Peer Gynt Stemnet). Der finnes også et *lokalt forankret tiltak* som Markedet for Scenekunst, som har opparbeidet seg en nasjonal rolle.

Skal Kulturrådet følge den anbefaling som evalueringer av Det Åpne Teater / DÅT gir, er det nødvendig å se DÅT i en større scenekunstpolitisk sammenheng enn den Kulturrådet alene råder over. I evalueringen ligger en oppfordring til å tenke helhet, og en forvaltning av DÅT etter

de retningslinjer som skisseres, er avhengig av aktivt samarbeid med andre aktører innenfor norsk scenekunst, så vel blant institusjonsteatrene som prosjektteatre og frie grupper. For å få dette til kan en mulig vei å gå være å relansere DÅT som et prøveprosjekt, med det mål å reorganisere virksomheten i henhold til de anbefalinger evalueringen gir, og gjøre tilskudd utover prøveperioden avhengig av at slike mål nås. Det krever antakelig en aktiv rolle fra Kulturrådets side, for det første for å klarlegge det scenekunstpolitiske grunnlaget for en omlegging i tråd med evalueringen, og dernest med å legge til rette for et forpliktende samarbeid mellom DÅT og andre aktører. Kanskje kan et seminar med fokus på den nye, norske dramatikkenes plass innenfor så vel det institusjonaliserte som det frie scenekunstheltet være starten på en slik prosess.

Det er flere tiltak på post 74 innenfor scenekunst som representerer en spesiell utfordring for en statlig forvaltning: De synes å være – eller ha vært – knyttet til initiativtakerne / grunnleggerne på en måte som gjør det vanskelig, og kanskje lite fruktbart, å skille virksomhet fra person. Det gjelder særlig Grenland Friteater og Nordic Black Theatre, og det har også preget DÅT i stor grad. Disse vurderes som vellykkede tiltak og satsninger som bør ha tilskudd til ordinær drift. Samtidig er det høyst usikkert om dette er virksomheter som bør videreføres som fasttømrede organisasjoner med faste driftstilskudd, uavhengig av de personer som har startet og drevet dem fram. Kanskje kan DÅTs skiftende og uklare stilling i en viss utstrekning forklares med at det nettopp har vært en ambisjon å forvandle DÅT på denne måten, fra en fleksibel, gründerdrevet virksomhet til en fast institusjon?

Ett stort tiltak, Figurteatret i Nordland / FIN, og ett lite tiltak, Markedet for Scenekunst i Sandefjord, har klar lokal forankring samtidig som de spiller en nasjonal rolle. Det samme gjelder Norsk Revy faglig Senter. Finansieringsnøklene for statlig versus regional / lokal finansiering varierer og bør antakelig drøftes nærmere. Det festivalpregede Peer Gynt Stemnet faller i samme kategori. Når det gjelder Stellaris Dans Teater, har Nordnorsk kulturråd lenge arbeidet for å gjøre dette til kjernen i en nordnorsk landsdelsscene for dans. Dette støttes av de nordnorske kunstnerorganisasjonene og de tre nordnorske fylkesrådene for kultur. Dersom en slik satsning virkelig gjøres, blir det vel et spørsmål om en fortsatt plassering på post 74 vil være den mest hensiktsmessige, eller om tiltaket bør flyttes til kapittel 324 og/eller komme inn under den nordnorske kulturavtalen.

Oppsummering

De 58 evalueringsrapportene presenterer et bredt bilde av et mangfoldig kunst- og kulturliv som i det store og hele ser ut til å fungere etter forutsetningene, og som når de mål som har vært satt. Rapportene gir et omfattende kunnskapsgrunnlag for den videre forvaltningen av de enkelte tiltakene på post 74 både på kort og lang sikt. De inneholder en rekke forslag til endringer, grep og forbedringer som bør følges opp. Sammen med forvaltningsoversikten i siste del av kapittel 3 utgjør enkeltevalueringene også et helt nødvendig grunnlag for å diskutere utviklingen og sammensetningen av post 74 i et mer prinsipielt og langsiktig perspektiv. De forskjellige forslagene om flytting av tiltak til andre budsjettkapitler og -poster blir diskutert i neste kapittel.

Forvaltningen av post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd

Siden slutten av 1980-tallet har det pågått en mer eller mindre åpen diskusjon om Kulturrådets virksomhet generelt og om de delegerede forvaltningsoppgaver spesielt. Meningene har variert med skiftende regjeringer, departementsledelser og stortingsflertall, og med forskjellige ledere og medlemmer av og direktører i Norsk kulturråd. Bakgrunnen for den første delegeringsfasen fra 1995 lå som tidligere nevnt i den omorganisering som fra begynnelsen av 1990-tallet ble satt i gang i Kulturdepartementet. Da ytterligere oppgaver ble foreslått delegert fra 2000, var målet å bygge opp «en mer enhetlig faglig forvaltning» og dessuten legge til rette for «bedre sammenheng og helhetsperspektiv i de kulturpolitiske prioriteringene».

En enhetlig faglig forvaltning kan tilstrebes på ulike nivåer; det kan dreie seg om en allmenn kompetanse i kunst- og kulturspørsmål generelt, eller en spesifikk fagkunnskap om bestemte felt, ordninger og tiltak. Teksten i St.prp. nr. 1 fra 1999–2000 går ikke nærmere inn på slike spørsmål. Men ettersom dette gjelder overføring av oppgaver til Norsk kulturråd, ligger det nær å tolke målet om mer enhetlig faglig forvaltning som noe som skal gjelde *innenfor Norsk kulturråd*, fordi tiltakene

overføres nettopp hit. Slik kan vurderingsgrunnlag, tilskuddskriterier m.v. for alle de postene eller midlene Kulturrådet har ansvar for, bli sett i sammenheng. Hvis ikke dette er meningen, er det knapt noen *faglig* grunn til å delegere til akkurat Norsk kulturråd. En slik tolkning kan i praksis bety at det samme faglige grunnlaget og de samme typer skjønnsmessige vurderinger skal ligge til grunn for tilskudd både fra både post 74 og post 50, og/eller at tiltak og tilskudd helt eller delvis kan flyttes fra den ene budsjettposten til den andre, for at ulike typer av tilskudd skal kunne komplettere hverandre.

For å belyse en slik forståelse av målene om enhetlig faglig vurdering og bedre sammenheng og helhetsperspektiv, diskuterer dette kapitlet først forvaltningsgrunnlaget for post 74, i forhold til post 50 Norsk kulturfond. Derneft drøftes det faktiske samspillet mellom de to budsjettpostene fra 1995 til 2004, deriblant enkelte grep som synes nødvendige for å oppnå et slikt samspill, både i forhold til en del spesifikke tiltak og når det gjelder posten som helhet.

Formelt grunnlag og saksgang for post 74

Post 74 inngår som en «vanlig» post i KKD's budsjettproposisjon, der tilskudd til *en rekke tiltak er spesifisert*, med til dels øremerkede bevilgninger. I tillegg inneholder posten noen uspesifiserte midler, i 2004 vel syv prosent av den samlede budsjettposten.⁴⁰ Tilskudd over post 74 blir som alle statlige tilskudd formelt bare gitt for ett år, men de har i utgangspunktet *ingen tidsbegrensning* knyttet til seg, og betegnes derfor ofte som driftstilskudd eller faste tilskudd.

Budsjettforslaget for post 74 fremkommer på denne måten: Alle tiltak som får tilskudd over post 74, sender sin budsjettsøknad om tilskudd for det etterfølgende år til Norsk kulturråd, innen en frist tidlig på året, vanligvis 1. mars. Søknadene blir behandlet i de respektive fagseksjoner i Norsk kulturråd, det vanlige har vært en periode på 14 dager. Fagseksjonenes vurderinger blir så gjennomgått av direktøren og lagt fram for rådet i form av *en samlet budsjettsøknad* for hele post 74. Denne budsjettsøknaden går vanligvis fra Norsk kulturråd til departementet innen utgangen

40 Post 74 ble foreslått til vel 109 mill. kr til sammen, det samlede tilskuddet til spesifiserte tiltak var på vel 101 mill. kr, og ikke-spesifiserte midler følgelig på vel 7,8 mill. kr (St.prp. nr. 1, 2003–2004:45, 168–169).

av mars, og inngår deretter i en styringsdialog mellom departementet og Norsk kulturråd. Grunnlaget for styringsdialogen er slik:

Styringsdialogen vil finne sted gjennom budsjettprosessen. Det vil si at Kulturrådet fremmer budsjettøknad for tiltak som allerede er lagt til, eller som er aktuelle for, denne budsjettposten. Departementets tildelingsbrev vil spesifisere rammer for bevilgningen. Dette vil kunne innebære større eller mindre grad av handlefrihet for rådet, alt fra disponeringen av en pott til tiltak innenfor et visst område til at departementet fastsetter summer og forutsetninger for tilskudd til enkelttiltak. Ordningen vil gi mulighet for stor variasjon i departementets styringsgrad (St.prp. nr. 1, 1999–2000:34).

Kulturrådets samlede budsjettøknad blir på denne måten del av departementets egen budsjettprosess, der departementet kan legge føringer og foreslå nye tiltak. Resultatet av denne saksgangen, der altså styringsdialogen med Norsk kulturråd inngår, legges så fram for Stortinget som en del av statsbudsjettet. Gjennom komitébehandlingen og Stortingets vedtak får så post 74 sin endelige profil. Stortinget kan både endre den samlede bevilgning og bestemme at nye tiltak skal få tilskudd. Den økonomiske rammen for post 74 blir så meddelt Norsk kulturråd gjennom to tildelingsbrev høsten før det aktuelle budsjettåret. Først kommer et foreløpig tildelingsbrev med departementets budsjettforslag, og dernest et endelig tildelingsbrev etter at Stortinget har vedtatt budsjettet.

Det formelle grunnlaget for post 50 Norsk kulturfond er annerledes, og forskjellen er viktig. Kulturfondet er *en årlig avsetning* som Stortinget bevilger, uten at representantene diskuterer eller tar stilling til enkelttiltak. Og departementet skal bare godkjenne hovedfordelingen for Norsk kulturfond, det vil si fordeling av fondsmidler til de ulike fagområdene som billedkunst, litteratur, musikk, osv., og så legge forslaget til hovedfordeling fram for vedtak ved kgl. res., hvilket betyr regjeringen. Verken departementet eller Stortinget kan instruere Norsk kulturråd om enkeltvedtak for post 50 Norsk kulturfond innenfor disse rammene, bare gi mer generelle føringer, for eksempel ved å øke eller minske bevilgningen til Kulturfondet som helhet eller komme med ønsker og forslag om fremtidig disponering av fondsmidler (Mestad 2002). Denne forskjellen mellom post 50 Norsk kulturfond og post 74 kommer blant annet til uttrykk i detaljnivået på de føringer departementet kan gi, og de vedtak Stortinget kan fatte. For post 74 kan både departement og Storting instruere individuelt, både gjennom særskilte instruksjoner og gjennom budsjettvedtak (St.meld. nr. 48, 2002–2003:

226). Det vil i praksis si at Norsk kulturråd kan bli pålagt å gi tilskudd til konkrete tiltak, uavhengig av om de er prioritert av rådet selv eller ikke.⁴¹ I motsetning til dette er det altså Norsk kulturråd selv som beslutter hvilke konkrete tiltak og virksomheter som skal få tilskudd over post 50 Norsk kulturfond.⁴² Likevel har det hendt at Stortinget har forholdt seg til Norsk kulturfond på en måte som kunne oppfattes som et direkte inngrep i fondet: I 2000 ble Kulturfondet redusert med fire millioner kroner i det reviderte statsbudsjettet, og i 2001 med én million kroner. Denne millionen ble plassert på kapittel 324 post 78 på departementets budsjett og bevilget til Oslo Dansekompani (se kapittel 2).⁴³ Mange oppfattet dette som et angrep på Kulturrådets autonomi, en undergraving av faglighetens rolle i kulturpolitikken, og dermed også som en uthuling av prinsippet om en armlengdes avstand mellom staten og kunsten (Mangset 2003).

En annen viktig forskjell mellom post 74 og post 50 er den *type tilskudd* som blir gitt fra de to postene. Her kan det være hensiktsmessig å skjelne mellom tre ulike typer: *driftstilskudd til (faste) tiltak, tilskudd fra faste ordninger, og tidsavgrensede enkelttilskudd / prosjekttilskudd*. Tilskudd fra post 74 er driftsstøtte til bestemte tiltak, og selv om betegnelsen *faste tiltak* er sløftet i overskriften i budsjettet, har dette i praksis fungert som faste driftstilskudd over et uspesifisert antall år. I forskriftene for Norsk kulturfond står det derimot at tilskudd fra fondet i første rekke skal gis til enkelttiltak og til forsøksvirksomhet på kunst- og kulturområdet, og ikke gå til støtte av ordinær drift av institusjoner og

41 For 2004 øket Stortinget *post 74* i forhold til departementets forslag (fra kr 109 337 000 til kr 111 137 000), og med klar spesifisering på hvordan – dvs. til hvilke tiltak – økningen skulle brukes. Her var det altså ikke snakk om generelle føringer i form av ønsker for en framtidig forvaltning, men prioritering av bestemte tiltak med fastsatte beløp.

42 Storkomiteens ønsker for den framtidige forvaltningen av post 50 fikk denne formen i 2003: Norsk kulturråd ble bedt om å utarbeide objektive kriterier i nær kontakt med relevante miljøer for tildeling av festivalstøtte, Kulturrådet skulle gi departementet en vurdering av Stiftelsen Skifestivalen for mennesker med psykiske lidelser, og rådet ble bedt om å se nærmere på mulighetene for å gi støtte til prosjektet Flyt' Gjøa i Fredrikstad, det siste med henvisning til at Østfold fylke får lite statlige kulturmidler generelt (Kultur- og kirkedepartementet 2003).

43 Mestad (2002:7–11) gjennomgår debatten og konkluderer med at Stortinget statsrettslig sett sto fritt til å gjøre et slikt vedtak. Av dette trekker han den konklusjon at Stortinget kan endre bevilgningen til Norsk kulturfond, men ikke gi direkte pålegg om bruk av fondsmidler i forhold til enkelttiltak.

organisasjoner.⁴⁴ En stor del av fondsmidlene går riktignok til såkalt faste tilskuddsordninger (som innkjøpsordningen på litteratur og musikkområdet, tilskudd til fri scenekunst og lignende), noe som ofte føres som argument *mot* at Norsk kulturråd også i dag primært spiller en rolle som arena for det nye og nyskapende. Men det er stor forskjell med hensyn til fleksibilitet og langsiktighet mellom tilskudd under slike ordninger og ordinære driftstilskudd. Selv om avsetningene til selve ordningene er (nokså) faste og stabile, har ikke tilskudd til de enkelte tiltak under ordningene nødvendigvis samme karakter. De blir gitt for en begrenset tid og blir hvert år vurdert i forhold til nye søknader / tiltak innenfor ordningen. Det er derfor stadig rom for dynamikk i Kulturrådets tildelinger fra post 50 Norsk kulturfond, selv om en stor del av Kulturfondet er bundet opp i tilskuddsordninger.

Post 74 i praksis

Forvaltningens praksis er slik: Mens alle søknader om tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond behandles i forhold til ulike frister gjennom året, blir alle tilskudd fra post 74 behandlet i én bolk og én gang i løpet av årets første kvartal. Søknader på post 74 går ikke gjennom rådets system med fagutvalg (noe som ikke forhindrer at hele eller deler av fagutvalgene kan trekkes inn på mer uformelt grunnlag, når fagseksjoner eller andre ser behov for det). «Kulturrådet bestemmer hvor beslutningsmyndigheten innen Kulturrådet skal ligge,» heter det i proposisjonsteksten (St.prp. nr. 1 1999–2000:33), så formelt er det ingenting i veien for å trekke inn rådets ulike utvalg på en systematisk måte. Når dette ikke har vært praktisert, synes det først og fremst å bunne i stor arbeidsmengde og korte tidsmarginer.

Mens tilskudd fra post 50 Norsk kulturfond blir gitt på grunnlag av kriterier som er redegjort for i regler og vedtekter, synes det å herske usikkerhet omkring hva som skal legges til grunn for faglige vurderinger og prioriteringer av tiltakene på post 74. Det gjelder så vel i forhold til det å gi eksisterende tiltak økonomiske muligheter for videreutvikling og lignende, som til nye tiltak som vil søke om tilskudd. Det virker som det er

⁴⁴ Paragraf 3 i forskrift for tilskudd fra Norsk kulturfond, fastsatt 29.01.00, endret 15.06.01. Se også Mestad 2002, s. 2 ff.

forvirring om hvor nye tiltak skal sende sine søknader,⁴⁵ og opplysninger som gis, synes å variere. Noen ganger blir Kultur- og kirke departementet oppgitt som riktig instans, noen ganger Norsk kulturråd, og noen ganger blir søkeren oppfordret til å gå lobbyveien om stortingskomiteen. Man kan vel ikke se bort fra at denne uklarheten ved post 74 har bidratt til å øke lobbyvirksomheten fra kulturlivets aktører.

Usikkerheten med hensyn til vurderingskriterier for tiltak på post 74 kan ha sammenheng med at begrunnelsene for at tilskudd i sin tid ble gitt, lå utenfor Kulturrådet. I alle fall er inntrykket at saksbehandlingen av post 74-tiltak varierer med nærheten til tilskudd og ordninger som finnes innenfor post 50, i den forstand at det samme faglige vurderingsgrunnlaget kan brukes når det er slektskap mellom tilskudd over post 50 Norsk kulturfond og tiltak på post 74. Men flere saksbehandlere i Norsk kulturråd gir uttrykk for at søknader fra tiltak på post 74 ikke blir realitetsvurdert. Tiltakene eksisterer i et slags forvaltningstomrom: Tilskudd er blitt videreført, med lønns- og prisjusteringer, men uten at man har tatt stilling til nye planer eller endrede behov blant tiltakene.

I praksis er det også uklart hvordan begrepet *styringsdialog* i forbindelse med budsjettprosessen skal forstås, og hva slags rolle den faktisk spiller. Det er Kulturrådets leder og direktøren som deltar i styringsdialogen, ikke rådet som sådan. Kulturrådets budsjettøknad for hele post 74 er utgangspunktet for dialogen, men i proposisjonsteksten står det som sitert overfor at ordningen med styringsdialog vil kunne innebære *større eller mindre grad av handlefrihet for rådet ... og gi mulighet for stor variasjon i departementets styringsgrad* (St.prp. nr. 1, 1999–2000:34). Teksten sier ingenting om hva slags (faglige og/eller politiske) premisser dialogen skal bygge på, og heller ikke hvordan ansvarsdelingen mellom departementet og Norsk kulturråd er tenkt, utover at den åpenbart er ment å variere, fra gang til gang eller fra sak til sak. Inntrykket er at Kulturrådets budsjettøknad for post 74 i praksis er blitt tatt til følge når den ikke har forutsatt store endringer i sammensetningen av tiltak på posten og/eller i

45 Dette underbygges av det faktum at mange av tiltakene på post 74 omtalte tilskuddene som driftstilskudd fra Kultur- og kirke departementet i sine egne evalueringer, til tross for at forvaltningsansvaret for flere år siden var overført til Norsk kulturråd, som jo presumptivt skal være en annen slags, mer faglig, aktør. Svar som Norsk kulturråd gir (potensielle) søkere om midler fra post 74, formidler samme inntrykk av uklarhet: «Norsk kulturråd bevilger ikke penger til festivaler eller til ordinær drift. Søknad om støtte til dette over statsbudsjettet må sendes til normal tid og bare for ett år om gangen.» (brev til Assitej Norge, 28.09.99)

tilskudd til enkelttiltak. Forslag om nye tiltak blir drøftet gjennom styringsdialogen,⁴⁶ men det synes ikke å være aktuelt for Kulturrådet å stryke etablerte tiltak på post 74 uten at dette er godkjent på forhånd. Det er jo for så vidt også logisk, ettersom tiltakene på post 74 stort sett er blitt plassert der av departementet selv og/eller Stortinget. Stramme budsjettammer har gjort at rådets søknader om økninger bare sjelden har gått gjennom. Departementet har på den andre siden sløffet, føyd til eller plussert på beløp til spesifikke tiltak utover det som Kulturrådet har fremmet i sin søknad. For eksempel satte Kulturrådet opp Bergen senter for elektronisk kunst / BEK i sin budsjettøknad for 2004. Dette tilskuddet ble sløffet i departementets forslag (St.prp. nr.1, 2003–2004:168), men så tatt inn igjen på post 74 av stortingskomiteen. Også påplussinger gjennom økte beløp og/eller nye tiltak fra departementet og/eller Stortinget, representerer inngrep i den uavhengige faglige vurderingen som Kulturrådets forvaltning ellers skal bygge på, all den stund rådet ville kunnet prioritert annerledes enn det gjorde, dersom det hadde hatt en slik utvidet ramme til rådighet. Da for eksempel folkedanssatsningen innenfor Noregs Ungdomslag etter budsjettforlik i Stortinget ble et nytt tiltak på post 74 i 2004,⁴⁷ var det uten noen forutgående faglig vurdering i Norsk kulturråd. Det faglige grunnlag for Norsk kulturråds forvaltning og prioriteringer vil derfor alltid kunne overprøves av politiske og/eller forvaltningsmessige hensyn når det gjelder tiltak på post 74, og erfaringen viser at dette skjer jevnlig. Departementet kan prioritere annerledes enn Kulturrådet, og Stortinget annerledes enn departementet.

Dette betyr med andre ord at det er uklart når de faglige kriterier veier tyngst, og når politiske prioriteringer har forrang. Denne uklarheten skaper da også åpenbart forvirring blant de av kulturlivets aktører som søker om statlige kulturmidler, noe det blant annet finnes eksempler på i de egevalueringer som tiltakene på post 74 har levert som ledd i evalueringsarbeidet. Der omtaler mange tilskuddet over post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd som «Tilskudd fra Kultur- og kirkedepartementet».

46 For 2005 la Kulturrådet selv inn tre nye, mindre tiltak på post 74, uten «godkjenning», fordi det var noen udisponerte midler på posten. Rådet har altså et visst handlingsrom så lenge det finnes frie midler.

47 I denne sammenheng er det kanskje viktig å understreke at selv om Stortinget vedtar at et tiltak skal få tilskudd, er det Kultur- og kirkedepartementet som bestemmer at tiltaket skal legges til post 74 under Norsk kulturråd, og ikke for eksempel til post 78 i departementets budsjett.

Den handlefrihet for Kulturrådet som nevnes i proposisjonen i forbindelse med post 74, varierer altså proporsjonalt med departementets / Stortingets bruk av sine styringsmuligheter. Det gjelder også Kulturrådets faglige skjønn, som for post 74 i praksis settes til side i den grad dette skjønnet ikke er i overensstemmelse med departementets og/eller Stortingets prioriteringer. Departementet og Stortinget har reelt sett det endelige ord når det gjelder sammensetning av og tilskudd fra post 74. Man må derfor kunne si at Kulturrådet i denne sammenheng fungerer mer som departementets forlengede arm, enn en instans som forvalter midler til kunst og kultur etter prinsippet om en armlengdes avstand (Mangset 2003).

Bortsett fra flytting av enkelte tiltak til post 50 Norsk kulturfond (se nedenfor), er alle delegerte forvaltningsoppgaver / tiltak på post 74 videreført, i den forstand at de har fortsatt å få årlige tilskudd over denne posten i den tiden de har vært forvaltet av Norsk kulturråd.

Samspill mellom post 50 og post 74?

En gjennomgang av de delegerte forvaltningsoppgavene / post 74 fra 1995 til 2004 viser at av de 77 tiltak som hadde vært på post 74 inntil 2004, er 12 tiltak gått ut av posten i løpet av disse årene.⁴⁸ I alt seks av disse er flyttet til post 50, noe som vel må tas som uttrykk for et visst samspill mellom budsjettpostene (se tabell 2, vedlegg 2). Disse er:

- innvandrerkultur, delegert forvaltningsoppgave i 1995 og 1996 og gått inn i Mosaikkprogrammet på post 50,
- tilskudd til frie sceniske grupper, delegert forvaltningsoppgave i 1995 og så over til post 50 som egen ordning,
- turné-, transport- og festivalstøtte, som var på post 74 i 2000–2003 og er blitt til TARP-ordningen (Turné-, transport- og festivalstøtten til rock og populærmusikk) under post 50,
- bestillingsverk (musikk), på post 74 i 2000 og så samordnet med Kulturrådets egen ordning for bestillingsverk,
- AKKS, en musikkorganisasjon som var del av 1990-årenes tilskudd til Samlet Norsk Rock, på post 74 i 2000 og så innlemmet i ordningen Tilskudd til landsomfattende Musikkorganisasjoner,

48 Tatt i betraktning at det i 2004 bare er 58 tiltak på post 74, skulle 19 tiltak ha gått ut av posten. Når det bare kan spores 12, må det skyldes sammenslåinger av mindre tiltak / tilskudd.

- historiske spill, på post 74 i 2000 og så innlemmet i avsetningen til scenekunst på post 50.

Disse omplasseringene er åpenbart kommet i stand fordi det har vært nærhet mellom tiltakene på post 74 og ordningene på post 50. Tiltak som er flyttet på dette grunnlaget, kan da vurderes på linje med andre tilsvarende virksomheter og tilskudd, noe som nettopp gir grunnlag for en enhetlig faglig vurdering og et bredere perspektiv. I tråd med dette anbefaler *denne evalueringen* tilsvarende omplasseringer av enkelte tiltak på post 74, på grunnlag av evalueringsrapportene om de 58 tiltakene som var på posten i 2004 (jf. kapittel 4). Det gjelder *Tilskudd til lokale konserntinitiativ / LOK-ordningen, Hell Blues Festival* og *Valdres Sommersymfoni*, som foreslås flyttet fra post 74 og til post 50. Tilskudd til lokale konserntinitiativ har sterke berøringspunkter med andre tilskuddsordninger på musikkfeltet innenfor post 50, først og fremst festivalstøtteordningen. Det kan derfor være en fordel å kunne se disse i sammenheng på en annen måte enn det som er mulig når de er plassert på hver sin budsjettpost med ulikt forvaltningsgrunnlag. *Hell Blues Festival* og *Valdres Sommersymfoni* synes å ligge nær andre tiltak som får tilskudd over Festivalstøtteordningen på post 50. Dersom Noregs Ungdomslag – folkedanssatsningen fortsatt skal forvaltes av Norsk kulturråd, kan det tenkes at dette initiativet kan utformes som et (prøve)prosjekt og også få tilskudd over post 50. Disse forflytningene kan for så vidt også finne støtte i den siste kulturmeldingen, der det heter at:

Det er ikkje utan vidare berrsynt kvifor somme tilskottsordningar er plasserte på post 74, medan andre er bygde inn i avsetjinga på post 50 (St.meld. nr. 48, 2002–2003:70).

En annen form for samspill ligger i den motsatte bevegelsen, nemlig at tiltak som har fått prosjektbaserte, tidsbegrensede tilskudd fra post 50, går over til å få faste driftstilskudd fra post 74. Det har vært tilfellet for de flerkulturelle tiltakene *Internasjonalt kultursenter og museum, Du Store Verden!*, *Stiftelsen Horisont / Mela, Samspill* og *Stiftelsen Cosmopolite*, hvorav de fire siste i større eller mindre grad hadde vært del av Mosaikkprogrammet innenfor post 50 før de ble tiltak på post 74. Denne overgangen må sees på bakgrunn av økningen av post 74 i 2002 nettopp for å samle «alle tilskudd til formål som spesifikt tar sikte på å fremme kulturelt mangfold under Kulturdepartementets budsjett» under Norsk kulturråd (St.prp. nr. 1, 2001–

2002:59, se kapittel 3). Ettersom dette i første rekke var departementets initiativ, var vel denne omplasseringen av tiltak fra post 50 til post 74 like mye resultat av generelle forvaltningsmessige / kulturpolitiske hensyn som av Norsk kulturråds kunst- og kulturfaglige prioriteringer.

Ytterligere seks tiltak er kommet på post 74 (inntil 2004) etter tidligere å ha fått tilskudd over post 50. Det gjelder *Stiftelsen Cosmopolite, Bergen senter for elektronisk kunst / BEK, Lofoten Internasjonale Kunstfestival / LIAF, Valdres Sommersymfoni, Trondheimsolistene* samt *Grenland Friteater med Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival / PIT*. Bare de to første av disse, Cosmopolite og Bergen senter for elektronisk kunst / BEK, er anbefalt flyttet til post 74 av Norsk kulturråd selv, på grunnlag av Kulturrådets egne faglige vurderinger.⁴⁹ De øvrige er blitt plassert på post 74 ut fra politiske prioriteringer. Trondheimsolistene hadde hatt ensemblestøtte i flere år fra post 50, og likeledes hadde Grenland Friteater hatt årlige tilskudd over avsetningen til fri scenekunst siden 1982 (jf. forvaltningsoversikten i kapittel 3).

Denne omplasseringen av tiltak fra post 50 til post 74 kan derfor ikke sies å være et resultat av samspill mellom postene ut fra en enhetlig faglig vurdering i Norsk kulturråd. Tilfellet Grenland Friteater og Trondheimsolistene kan tjene som eksempler på dette, og på problemer knyttet til det ulike forvaltningsgrunnlaget for de to postene generelt og dermed også til Kulturrådets rolle som en faglig instans spesielt. Begge tiltakene hadde i flere år vært vurdert og fått tilskudd, etter faglige vurderinger og i sammenheng med annen scenekunstvirksomhet og andre musikkensembler. Som andre tilskuddsmottakere ønsket de seg og hadde behov for større og mer langsiktige tilskudd enn det hadde vært rom for på post 50. En mulighet ville være å tilføre Kulturfondet mer midler, slik at disse (og andre) tiltak kunne få større tilskudd på grunnlag av en helhetlig faglig vurdering innenfor Norsk kulturråd. I stedet ble de vurderinger som lå til grunn for å «forfremme» Grenland Friteater og Trondheimsolistene alene til post 74, foretatt utenfor Norsk kulturråd, samtidig som tilskuddet ble plassert på post 74, som skal forvaltes nettopp av Norsk kulturråd.

49 Stiftelsen Cosmopolite ble flyttet fra post 50 til post 74 av Norsk kulturråd fra 2002. Som tidligere nevnt var Bergen senter for elektronisk kunst / BEK foreslått til post 74 av Kulturrådet, men kom ikke med på listen over tiltak som departementet foreslo midler til i 2004 under kapittel 320, post 74, jf. St.prp. nr. 1, 2003–2004:168. Gjennom Stortingets budsjettbehandling ble det likevel bevilget kr. 500 000, og dette ble øket med kr. 700 000 av Norsk kulturråd.

Det er en fordel å ha flere instanser som kan gi tilskudd til kunst og kultur. I enhver faglig vurdering på dette området er det uunngåelig med et visst skjønn, og derfor er det viktig med flere aktører og alternative muligheter. Dette vil kunne styrke både mangfoldet og kunstens uavhengighet av politiske føringer. Men de ulike veiene inn på post 74 (gjennom departementet, Stortinget og/eller Norsk kulturråd) framstår ikke som slike alternativer, men derimot som inkonsekvens i forhold til målet om helhetlig faglig vurdering innenfor Norsk kulturråd. Den type forskjellsbehandling mellom likeartede tiltak på post 50 som de fleste av de siste årenes plasseringer på post 74 er eksempel på, gir også et uheldig inntrykk av tilfeldighet når det gjelder hva slags tilskudd som blir gitt til hvilke tiltak.

Sammensetningen av post 74

Et annet problem med å få til en helhetlig faglig vurdering så vel som en bedre sammenheng, ligger i profilen på post 74 samlet sett. Allerede blant de første delegerte forvaltningsoppgaver som kom til Norsk kulturråd i 1995, er det flere som må sies å ligge langt utenfor rådets (tradisjonelle) ansvarsområde. Kulturtiltak på Svalbard og kulturtiltak i regi av Norges Døveforbund har for eksempel en klar velferdspolitisk profil. Denne mangel på sammenheng i startfasen mellom delegerte forvaltningsoppgaver og ansvarsområdene / tilskuddene på post 50, kan forklares med at hovedgrunnen den gang var å avlaste Kulturdepartementet. Tiltakene som kom i 2000, fra henholdsvis Rikskonsertene og Riksteatret, lå vel i utgangspunktet nærmere Kulturrådet. Men også blant disse var det tiltak som tidligere var blitt delegert til de to institusjonene mer av hensyn til departementets behov for avlastning enn av et mål om en helhetlig faglig sammenheng. Så selv om argumentet om enhetlig faglig forvaltning ble løftet fram ved delegeringen i 2000, finnes det også blant disse tiltak som – i det minste i sin art – ligger fjernt fra rådets arbeidsområder. Tilskudd til ulike typer organisasjoner (som Assitej, Landsforbundet Teaterets Venner) kan være et eksempel her. Blant tiltakene på post 74 i 2004 er det også ett – Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner – som er kommet til Norsk kulturråd av andre, utenforliggende grunner. Denne ordningen ble i mange år forvaltet av Norsk musikkråd, inntil to av de største musikkorganisasjonene meldte seg ut, og Musikkrådet ikke lenger ble ansett som tilstrekkelig upartisk til å forvalte en generell ordning.

Det virker rimelig å anta at de tiltak som er forblitt på post 78 Ymse faste tiltak på departementets budsjett, ikke forutsettes å bygge på samme type faglige vurderinger som tilskudd fra Norsk kulturråd gjør. Dette burde implisere at de tiltakene som faktisk er blitt overført til Norsk kulturråd, er relevante for eller ligger i nærheten av de områder og oppgaver som rådet gir tilskudd til over post 50 Norsk kulturfond. På den måten kan man tenke seg at det skulle etableres et tilsvarende faglig vurderingsgrunnlag for post 74 og post 50, annerledes enn det som skal gjelde for de tiltak som fortsatt er på post 78 på de ulike fagkapitler på departementets budsjett. Men overraskende nok finnes en del tilsvarende / parallelle / nært tilknyttede tiltak *både* på post 78 og post 74. Det gjelder for eksempel fagsammenslutningen Assitej Norge på post 74 i forhold til UNIMA Norge på post 78, Scenehuset på post 74 i forhold til Senter for Dansekunst på post 78, og Jeunesses Musicales Norge på post 74 i forhold til Norsk musikkråd på post 78.

For å kunne etablere et enhetlig faglig vurderingsgrunnlag for tiltak på henholdsvis post 74 og post 50, synes det viktig med en viss sammenheng og konsekvens i sammensetningen av post 74. Derfor foreslår *denne evalueringen* at en del tiltak flyttes til andre budsjettkapitler og -poster. Dette vil antakelig også gi bedre utgangspunkt for et helhetsperspektiv, ved at likeartede tilskudd og virksomheter lettere kan sees i sammenheng.

Det gjelder for det første *Jeunesses Musicales* og *Assitej*, som bør flyttes til henholdsvis post 78 på Musikkapitlet (323) og Scenekunstkapitlet (324). Begrunnelsen er nærhet til Norsk musikkråd og organisasjonen Norsk forening for figurteater / Unima Norge, som begge får tilskudd over post 78. Det tilskuddet til Assitej som eventuelt flyttes, bør ikke omfatte den barneteaterfestival som Assitej har vært hovedarrangør for. Evalueringen anbefaler mindre tette bånd mellom organisasjonen Assitej og Barneteaterfestivalen, og selve festivalen synes å høre hjemme i Norsk kulturråd. Videre tilskudd til dette bør gis på betingelse av at man starter arbeidet med å videreutvikle festivalen, også når det gjelder organisering og tilknytning.

Arkiv- og dokumentasjonstjenester på musikkområdet (det vil si deler av Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv og Norsk visearkiv) må karakteriseres som utpreget faste tiltak. Skal de tjene noen hensikt, må poenget nettopp være å gjøre virksomheten så kontinuerlig og stabil som mulig, og i en viss forstand nærmest uavhengig av skiftende kulturpolitiske prioriteringer og grep. Derfor vil den typen faste tiltak som arkiv- og dokumentasjonstjenester på musikkområdet er, antakelig ha den mest hensiktsmessige plassering på kapittel 323, post 78.

Ole Bull Akademiet / OBA er en veletablert institusjon med en utpreget utdanningsprofil. Akademiet inngår som en viktig brikke i den nasjonale utdanning innen folkemusikk og -dans og får i dag en del av sitt tilskudd over Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett. Det bør vurderes om ikke hele eller i alle fall en større del av tilskuddet bør komme derfra, og den øvrige delen eventuelt flyttes til kapittel 323, post 78, der tilskuddet til Rådet for folkemusikk og folkedans / Rff i dag ligger.

Endelig foreslås det at tilskuddet til *Kulturtiltak på Svalbard* går inn i det generelle Svalbard-budsjettet og øremerkes befolkningen i Longyearbyen. I Svalbard-budsjettet finnes kultur- og velferdsmidler på linje med tilskuddet over post 74, og det synes derfor ikke å være noen grunn til fortsatt å forvalte dette som eget tiltak.

Etter at den andre delegeringsrunden startet i 2000, har kulturbudsjettet fått både et nytt budsjettkapittel (kapittel 315 Frivillighetsformål) og en ny budsjettpost på kapittel 324 (Post 75 Dans). Grensene mellom det frivillige og det lønnede, mellom amatører og den profesjonelle, har aldri vært enkel å trekke på kunst- og kulturområdet, og Norsk kulturråd har da også drøftet dette i flere sammenhenger (Arnestad og Osland 1996, Simonsen 1989). Kanskje er dette vanskeligere i dag enn noen gang (Aslaksen 2004 a), men ikke desto mindre foregår det en tenkning omkring statens forhold til frivillighet, der også tiltak på kulturområdet trekkes inn. Den siste kulturmeldingen har et kort kapittel 15 om dette, og i Kultur- og kirke departementets rapport om forvaltning av tilskudd til frivillige organisasjoner brukes faktisk ett tiltak som i dag får tilskudd over post 74, som eksempel på en paraplyorganisasjon som er relevant i denne sammenhengen (Du store verden! jf. Kultur- og kirke departementet 2004:14). Det er en rekke andre tiltak på post 74 som bør vurderes i en slik sammenheng.

Det gjelder for det første tilskuddet til *Norges Døveforbund – kulturtiltak, Landsforbundet Teatrets Venner*. Disse ligger relativt fjernt fra Kulturrådets øvrige satsninger og kan ha mer sammenheng med tiltak på det nye kapittel 315 Frivillighetsformål. Kanskje hører også *Noregs Ungdomslags satsning på folkedans* mest naturlig under dette kapitlet.⁵⁰

50 Dette kom som nevnt til post 74 i 2004 gjennom budsjettforliket i Stortinget høsten 2003, og det framstår som noe anakronistisk at denne beskjedne delen av NUs virksomhet skal være et *fast tiltak* til en organisasjon som finansierer sin øvrige virksomhet på helt andre måter, og som klart faller inn under begrepet *frivillig organisasjon*, slik dette er definert i Kultur- og kirke departementets rapport fra 2004 om frivillige organisasjoner.

Også *Norske Kyrkjeakademi / NKA og Nordland Akademi for kunst og kultur* bør vurderes flyttet til frivillighetskapitlet. Det er flere argumenter for å se Norske kyrkjeakademi og Nordland akademi for kunst og kultur i sammenheng, og knyttet til frivillighetsområdet, selv om dette ikke er umiddelbart innlysende ut fra beskrivelsen av dette budsjettkapitlet i den siste stortingsproposisjonen.⁵¹ Men ut fra den omtalen av det frivillige feltet som departementets egen rapport fra 2004 gir (Kultur- og kirke departementet 2004), er det liten tvil om at tiltak som Norske kyrkjeakademi og Nordland akademi for kunst og kultur hører hjemme her. Og selv om det første i navnet dreier seg mest om livssyn og det andre om kunst og kultur, er begge akademier arenaer for viktige eksistensielle spørsmål. Den konkrete organisering av de to tiltakene er forskjellig, men de har viktige likhetstrekk som kulturorganisasjoner, med vekt på opplysning / dannelse mer enn på opplæring, og på innsikt mer enn på kunnskap. Samtidig ligger begge tiltakenes virkeområder relativt fjernt fra Kulturrådets andre oppgaver.

Det virker også rimelig å vurdere en – i det minste delvis – flytting av *Ungdommens kulturmonstring* til det nye kapitlet. Ungdommens kulturmonstring har klare berøringspunkter med aktiviteter under Frifondparaplyen og bør også sees i sammenheng med disse. Omtalen av post 72 under det nye kapittel 315 Frivillighetsformål er i proposisjonen for 2004–2005 i sin helhet viet organisasjonene som i dag er ansvarlige for Frifond-midlene.

Å plassere *de av de landsomfattende musikkorganisasjonene som kan regnes som frivillige organisasjoner* i mer tradisjonell forstand, på det nye kapittel 315 bør også overveies. De landsomfattende, profesjonelle, faglig baserte musikkorganisasjonene ligger nærmere Kulturrådets forvaltningsansvar, i den grad rådet på sikt skal fortsette å gi faste tilskudd til drift av organisasjoner.

Endelig bør tilskuddet til *Scenehuset* flyttes til den nye post 75 Dans, på kapittel 324. Fra 2005 får Senter for Dansekunst sitt tilskudd herfra, og ettersom det er Senter for Dansekunst som driver Scenehuset, synes dette å være den mest hensiktsmessige plassering av tilskuddet som fra 2001 er gått over post 74.

51 Dette kapitlet består foreløpig av fire poster, post 70–73, hvorav post 72 Tilskudd til frivillig virksomhet er relevant i vår sammenheng. For budsjettåret 2004–2005 er posten imidlertid begrenset til en omtale av barns og unges kulturaktivitet, dvs. de tiltak som allerede var besluttet overført. St.prp. nr. 1, 2004–2005: 41–44.

Post 74 har altså hatt en uklar profil, og fordelingen av tiltak mellom post 74 og post 78 virker lite konsekvent. I beste fall kan man si at den prioriterte liste over tilskudd som Norsk kulturråds budsjettøknad for post 74 utgjør, kan tjene som signal til departement og Storting om hva Kulturrådet med grunnlag i sitt faglige skjønn ser som ønskelig framover. Men dette signalets status er høyst uklart. En opprydding i posten på linje med det som foreslås her, er for så vidt også i tråd med den siste kulturmeldingen. Der peker departementet selv på at:

... det framstår som noko tilfeldig kva for faste tiltak som per datum budsjettmessig er plasserte på den posten som Norsk kulturråd forvaltar (kapittel 320 post 74), og kva for faste tiltak som ligg til departementet på ulike 78-postar (St.meld. nr. 48, 2002–2003:227).

Oppsummering

Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd består av faste tilskudd til en rekke spesifiserte tiltak som i utgangspunktet stort sett ikke har vært prioritert av Norsk kulturråd selv. I forvaltningen av post 74 kan Kulturrådet instrueres i, det vil si pålegges, å gi tilskudd til bestemte tiltak som er prioritert av departementet og/eller Stortinget. Til forskjell fra dette er post 50 Norsk kulturfond en årlig avsetning som Norsk kulturråd selv disponerer på grunnlag av kunst- og kulturfaglige vurderinger.

Slik grunnlaget for forvaltningen av post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd er i dag, gir det små muligheter for enhetlige faglige vurderinger eller for helhetsperspektiv i de kulturpolitiske vurderinger. Sammenhengen med tiltak som får tilskudd over post 50 Norsk kulturfond, er uklar. Det gjelder både det faglige vurderingsgrunnlaget og de ulike typer tilskudd som kan gis. Ettersom post 74 i overveiende grad har bestått av tiltak som ikke Kulturrådet selv har prioritert, har det også vært uklare kriterier for hvordan tiltakene på posten skal vurderes. Rådets faglige vurderinger både når det gjelder etablerte og nye tiltak, kan settes til side av forvaltningsmessige og/eller politiske prioriteringer, og det faglige skjønnets status er derfor skjørt og begrenset for denne postens vedkommende.

Inntil 2003 har seks tiltak vært flyttet fra post 74 til post 50 for bedre å kunne vurderes i sammenheng med tilsvarende virksomheter som får tilskudd fra Kulturfondet. Denne evalueringen anbefaler at ytterligere tre tiltak på post 74 flyttes til post 50.

Inntil 2003 har ni tiltak kommet fra post 50 og til post 74. For de fleste av dem har det ikke ligget en enhetlig faglig vurdering innenfor Norsk kulturråd til grunn for omplasseringen.

Sammensetningen av post 74 framstår som nokså tilfeldig, og denne evalueringen foreslår en del tiltak flyttet. Dette vil kunne skape bedre sammenheng og konsekvens, først og fremst i forhold til post 50 Norsk kulturfond, 78-postene på Kultur- og kirke departementets fagkapitler og det nye kapittel 315 Frivillighetsformål.

I praksis synes post 74 å ha utgjort en vanskelig gråsoner for Norsk kulturråd som kollegialt organ i de årene den har eksistert. Det virker som diskusjonene mellom Kulturrådet og departementet stort sett har vært begrenset til enkelte tiltak og prioriteringer i de årlige styringsdialoger ved hver ny budsjettøknad. Etter 2000 synes heller ikke Kulturrådet selv å ha diskutert de prinsipielle sidene ved forvaltningsgrunnlaget for post 74 og de konsekvenser disse kan ha for Norsk kulturråds rolle og plassering i forhold til kunst- og kulturlivet. Den konkrete forvaltningen av post 74 har så langt resultert i at alle tiltak er blitt videreført, de fleste på post 74 og enkelte ved å bli flyttet til post 50. Kulturrådet har manglet de premisser for forvaltningen av post 74 som hadde kunnet skape større bevegelse og mer dynamikk, først og fremst i form av klare(re) kriterier for å vurdere tiltak samt myndighet til å fatte endelige vedtak i henhold til faglige prioriteringer. For kunst- og kulturlivet betyr det uklare forvaltningsgrunnlaget for post 74 også uklare strukturelle betingelser samt en betydelig forvirring med hensyn til hvem som bestemmer hva, og på hvilket grunnlag.

Norsk kulturråd: Byråkratisk forvalter eller dynamisk aktør?

Som vist i kapittel 3 er ikke Norsk kulturråds *formelle stilling* innenfor den statlige kulturforvaltning endret siden rådet ble etablert i 1965. Ikke desto mindre er Kulturrådets *faktiske rolle* annerledes i dag. Saksmengden har vokst betraktelig, og rådets administrasjon og fagutvalg med den. Store deler av kunstlivet har endret seg, med en langt høyere andel frilanskunstnere i virksomhet og mer kunstproduksjon på grunnlag av prosjekter og nettverk med kortsiktig finansiering. Dette har øket presset på Norsk kulturråd, samtidig som Kulturrådets tildelinger eller avslag betyr mer for en større del av kunstlivet nå enn før. Endelig har Norsk kulturråd fått delegert nye forvaltningsoppgaver gjennom post 74, slik at de midler som samlet forvaltes av Kulturrådet, er øket betydelig mer enn økningen av post 50 Norsk kulturfond alene. Konsekvensene av disse endringene i Kulturrådets faktiske rolle er langt fra entydige. På den ene siden er Norsk kulturråd en mektigere aktør i dag, i den forstand at rådet forvalter til sammen flere midler, og at rådets vedtak er avgjørende for en større del av kunstlivet. På den andre siden kan det synes som utviklingen også har ført til en opplevelse av avmakt i forhold til et underfinansiert kunstliv, som har andre rammebetingelser enn før og minst like store for-

ventninger til Norsk kulturråd. En del av denne avmakten synes å være knyttet til post 74.

Strategiske spørsmål

Forestillingen om at kunst- og kulturlivet skal *forvaltes* av statlige organer, rommer dypest sett en anomali. Forvaltning og politikk bygger på formålsrasjonalitet; bestemte mål skal oppnås så effektivt som mulig og i henhold til de regler om likebehandling og upartiskhet som gjelder for byråkratiske organisasjoner. Offentlig forvaltning inngår således i en kontekst og bygger på tenkemåter og forutsetninger som kan framstilles som vesensfremmed for det uforutsigbare og nyskapende, det grenseoverskridende og enestående, alt slikt som gjerne tilskrives kunsten. Det faktum at en kunst- og kulturpolitikk i praksis fordrer en byråkratisk organisering for å kunne gjennomføres, rommer derfor et grunnleggende dilemma. Dette dilemma har filosofen Hans Skjervheim beskrevet slik:

... ein prøver å rasjonalisera og planleggja det som ikkje kan gripast av den formale rasjonaliteten og som etter sitt vesen ikkje utan vidare kan planleggjast. Ein prøver å gripa i forvaltningskategoriar det som går ut over og spottar alle forvaltningskategoriar (Skjervheim 1976).

Et slikt dilemma ligger nødvendigvis i bunnen av all kulturpolitikk og vil i den forstand aldri kunne oppheves, med mindre forvaltningen eller kunsten / kulturen skulle endre sin grunnleggende karakter. Men dilemmaet som ligger i denne vesensulikheten, kan møtes på ulike måter som enten kan styrke eller dempe motsetningene. En fruktbar tilnærming vil være å utvikle kunst- og kulturpolitiske virkemidler som er følsomme for kunstlivets særskilte kjennetegn, og gjennom dette fremme en konstruktiv sameksistens.⁵²

Norsk kulturråd ble da også opprettet for å møte dette grunnleggende kulturpolitiske dilemma. Ved siden av å forvalte innkjøpsordnin-

52 Den siste kulturmeldingen kan tolkes i retning av at den forvaltningspolitiske rasjonalitet idag veier tyngre enn kunstens og kulturens virkemåter: «Å føra konkrete arbeidsoppgåver ut av departementet er i samsvar med allmenn forvaltningspolitikk. Norsk kulturråd og administrasjonen har fagkunnskap på dei områda løyvingane gjeld, slik at tildelingane kan skje på eit godt fagleg grunnlag. Samstundes har Kulturrådet røynsle med å følgja opp og evaluera bruken av statlege tilskot på ein effektiv måte.» (St.meld. nr. 48, 2002–2003:228)

gen for ny norsk skjønnlitteratur (som det fra starten var meningen skulle legges andre steder), skulle jo Kulturrådet nettopp være et alternativ til det strengt byråkratiske og formålsrasjonelle. Men i løpet av de 40 årene som er gått siden Norsk kulturråd kom i gang, har for det første Kulturrådet selv endret seg. Rådets arbeidsområde har vokst betydelig, og ikke bare som følge av at nye oppgaver er delegert hit. Selv om rådet stadig er et kollegialt organ på 13 medlemmer, er saksmengde og administrasjon i tilknytning til post 50 Norsk kulturfond vokst betraktelig. Det betyr blant annet at medlemmer av dagens Kulturråd har et fjernere forhold til de aller fleste sakene enn medlemmene av de første rådene hadde, ved at enkeltbeslutninger i stor grad er delegert til rådets fagutvalg. For det andre har utviklingen brakt med seg grunnleggende endringer i kunst- og kulturlivet selv, så vel som i dets rammebetingelser. I tillegg kommer at den statlige forvaltningen er omorganisert i tråd med New Public Management.⁵³

Dette har ført til en gradvis endring i Norsk kulturråds rolle, som så langt særlig synes å ha forsterket tvetydigheten i Kulturrådets basis og virkemåte. Denne tvetydigheten kommer også til uttrykk ved at Norsk kulturråd har betydelig makt i kunst- og kulturlivet i dag, samtidig som Kulturrådet selv synes å erfare mye avmakt i forhold til de oppgaver rådet forventes å ivareta. Det virker derfor som det er en ubalanse mellom rådets faktiske rolle og den forståelse både andre og rådet selv har av denne rolle. Den siste kulturmeldingen slår fast at Norsk kulturråd fortsatt skal være en selvstendig aktør som fatter sine vedtak på et faglig kunst- og kulturpolitisk grunnlag:

Samla sett taler mange tilhøve for at Kulturrådet bør ha ei uavhengig stilling i høve til Storting og regjering, i alle fall for ein del av dei midlane det disponerer, nettopp av di det gjev eit godt grunnlag for at rådet kan vera ein slik aktør i den dynamiske utviklinga som det til no har vore (St.meld. nr. 48, 2002–2003:227).

Men meldingen stadfester samtidig at rådets uavhengige stilling bare bør gjelde for «ein del av dei midlane det disponerer», det vil si for post 50. Den sier med andre ord at post 74 fortsatt skal ha et annet forvaltningsgrunnlag. Dette innebærer imidlertid en videreføring av den tvetydighet som i dag preger Norsk kulturråd, og det understreker behovet for en åpen debatt som kan belyse Norsk kulturråds rolle innenfor dagens kul-

53 En nyttig innføring i hva New Public Management står for, og hvilke praktiske konsekvenser denne forvaltningsmåten har, finnes i Rolland 2005.

turpolitiske landskap. Her bør spørsmålet være om andre løsninger og nye virkemidler er nødvendige for et Norsk kulturråd som i dagens situasjon skal oppmuntre det nye, satse på det ukjente og få fram de gode, men ikke nødvendigvis evigvarende, tiltakene på kunst- og kulturområdet. Det ligger nær å tenke seg at Norsk kulturråd da bør ha ansvar for flere typer tilskudd: kortsiktig prosjektfinansiering samt evaluert driftsfinansiering over kortere eller lengre tid.

Forvaltningen av post 74 – motstridende hensyn?

Når det gjelder forvaltningen av post 74, synes mye av tvetydigheten å bunne i at de delegerte forvaltningsoppgavene fra starten har skullet imøtekomme ulike behov. For Kultur- og kirke departementet har forvaltningen under Norsk kulturråd dels vært begrunnet i behovet for avlastning for løpende forvaltningsoppgaver, deriblant nye tiltak som skal prioriteres, og dels i å få mobilisert et (selvstendig?) kulturfaglig skjønn i forvaltningen av tilskudd til ulike kulturtiltak og -virksomheter. For Stortinget og stortingskomiteen har post 74 i praksis blitt den budsjettposten der nye tiltak kan plasseres, tiltak som komiteen eller partifraksjoner prioriterer gjennom budsjettbehandlingen. Norsk kulturråd har på sin side betonet det nødvendige i å beholde en faglig autonomi, som jo har vært en bærebjelke i kulturrådssystemet i dets norske variant, og som vises i konstruksjonen så vel av Kulturfondet som av Kulturrådet som et kollegialt fagorgan. De mange fagutvalg som er etablert, er uttrykk for det samme.

Disse ulike behovene knyttet til post 74 kan hver for seg være både rimelige og legitime. Problemet i denne sammenhengen er at de synes å fordra ulike løsninger. Denne evalueringen av post 74 viser at verken arbeidsoppgaver eller forvaltning er organisert på en slik måte at ansvarsforholdet er klart og kriterier for prioriteringer tydelige. Det synes derfor vanskelig å iverksette en mer hensiktsmessig og dynamisk forvaltning av posten så lenge premissene ikke er klarere, og posten skal ivareta mål og behov som stiller ulike krav.

Dersom delegering av forvaltningsoppgaver til Norsk kulturråd skal videreføres i tråd med departementets forslag fra 1999–2000, blir en gjennomdrøfting særlig viktig. En post 74 som vil vokse i samme omfang som hittil, eller enda sterkere, vil kunne utgjøre like mye eller mer midler enn post 50 Norsk kulturfond om ikke svært mange år. Dersom Norsk

kulturråd skal forvalte post 74 ut fra de samme uklare og motsetningsfylte premissene som i dag, vil Kulturrådets legitimitet som et kulturfaglig, uavhengig organ høyst sannsynlig uthules. Alle vil tjene på at man klarer hva som skal være delegeringens reelle siktemål, og så organiserer forvaltningen etter dette. Det gjelder ikke minst de tiltak som nå er på posten, samt potensielle nye søkere om statstilskudd.

Mulige løsninger for post 74?

Utfordringen ligger altså i å finne forvaltningsmåter for post 74 og de tiltak som er plassert der, som tar høyde for de ulike behov som posten skal fylle. For tiltak som får tilskudd fra post 74 i dag, og for nye søkere, er det viktig med klare ansvarsforhold og reell oppfølging av de tilskudd som blir gitt. Dernest har Kultur- og kirkedepartementet behov for å kunne delegerer tiltak, både slike som i dag finnes på 78-postene på budsjettets ulike fagkapitler, og nye tiltak som departementet prioriterer og Stortinget vedtar. Endelig bør Norsk kulturråd ha en profil og en rolle som uavhengig, faglig basert aktør i kulturpolitikken. Dette er viktig for Kulturrådet selv og ikke minst for de kunst- og kulturtiltak som skal søke om midler.

Den enkleste måten å forene disse hensynene på synes å være at Norsk kulturråd får *en rent rådgivende rolle* i forhold til post 74. Da vil saksbehandlingsarbeidet være delegert til Norsk kulturråd, mens beslutningsansvaret helt og udelt vil ligge i departementet. En slik løsning vil gi klarere signaler til tiltak og søkere på post 74 om hvor avgjørelsen om tilskudd ligger, og den gir ingen løfter om at det er Kulturrådets faglige vurderinger som vil være utslagsgivende. Ved å gi Norsk kulturråd en ren saksbehandlings- / rådgivningsrolle for alt som ikke faller inn under post 50 Norsk kulturfond, kan man også unngå eller i alle fall redusere den uheldige sammenblandingen av roller for Norsk kulturråd som følger med forvaltningsgrunnlaget for post 74 i dag, nemlig det å skulle være *både* en uavhengig faglig instans *og* departementets forlengede arm. Kulturrådet vil da langt tydeligere enn i dag kunne fortsette som et uavhengig kunst- og kulturfaglig råd, i tråd med rådets rolle fra starten.

På den andre siden vil en ren rådgivningsrolle for Norsk kulturråds del i forhold til post 74 ikke gi grunnlag for den form for helhetlig faglig forvaltning og helhetsperspektiv i de kulturpolitiske prioriteringene som delegeringen har hatt som siktemål fra 2000. Ut fra denne rapportens gjennomgang av post 74 synes det nødvendig også å *delegere Norsk kul-*

turråd det reelle ansvaret for post 74 dersom slike mål skal nås. Dette ansvaret må omfatte både sammensetningen av posten og utviklingen av de enkelte tiltakene, innenfor de budsjetttrammer som departementet foreslår og Stortinget vedtar. Da vil tilskudd fra post 50 og post 74 kunne vurderes i sammenheng, for spesifikke tiltak så vel som for områder som helhet, og tiltak vil kunne flyttes fra post 50 og til post 74 (og omvendt) ut fra kunst- og kulturfaglige vurderinger.

En slik løsning vil kunne dekke nye behov som utviklingen på kunstsektoren har skapt, det vil si noe av det behov for finansiering / statlige tilskudd utover de kortsiktige prosjektilskuddene som kunstlivet i dag har, uten at det medfører at tilskuddene blir gjort faste, eller at tiltak vokser til institusjoner. Kunst- og kulturlivet trenger muligheter for å få tildelt fastere tilskudd over et begrenset antall år, og et slikt behov kan da en omorganisering av post 74 være med på å fylle. Gjennom å ha det fulle ansvar for post 74, vil Kulturrådet kunne utvide sitt repertoar av tilskuddstyper, slik at det ikke er begrenset til tilskudd til enkelttiltak på kortsiktig basis, som jo er grunnlaget for post 50 Norsk kulturfond. Post 74 kan da bestå av mer langsiktig finansiering for enkelte tiltak og virksomheter. Dette vil være i tråd med signaler og ønsker som kom fram i departementets budsjettproposisjoner midt på 1990-tallet:

Departementet ser det som viktig at rådet i større grad tek eit ansvar for å sikre vidare oppfølging av prosjekt som rådet meiner bør vidareførast ut over forsøksperioden. Det inneber nær kontakt med aktuelle statlege organ, fylkeskommunar, kommunar eller private institusjonar, alt etter kva rådet finn formålstenleg.

Dei prosjekta som Kulturrådet vurderer som vellykka og som bør vidareførast, må halde fram som forsøksprosjekt til eventuell vidare finansiering er sikra, sjølv om forsøksperioden vil bli noko utvida ut over tre år (St.prp. nr. 1, 1994–95:41).

Samme tekst ble gjentatt året etter, altså i proposisjonen for 1995–96, mens spørsmålet ikke er berørt i senere budsjettproposisjoner. Det er nærliggende å koble *fraværet* av denne teksten i stortingsproposisjonene etter 1996 nettopp til den tanke at delegerte forvaltningsoppgaver til Kulturrådet fra 1995 (også) skulle kunne fungere som en noe mer langsiktig finansiering av vellykkede tiltak. For Norsk kulturråd har det jo vært et dilemma så vel som et paradoks knyttet til det å ikke kunne sikre et vellykket tiltak en eksistens utover de begrensede prøveperiodene som har vært Kulturrådets varemerke. Mange av rådets «faste» ordninger på de forskjellige fagområdene er da også vokst fram (delvis) som et svar på dette. Innenfor en ordning kan

et (vellykket) tiltak få tilskudd gjennom flere år, uten at dette sementerer virksomheten som sådan og skaper nye, faste institusjoner. Slike ordninger kan derved ivareta noe av dynamikken på lengre sikt, samtidig som tilskuddene kan blir mer langsiktige og forutsigbare.

Å gi Norsk kulturråd det fulle ansvaret for forvaltningen av post 74 ville altså kunne innebære at intensjonen om noe mer langsiktighet også kunne følges opp. Slik kunne Kulturrådet også oppnå bedre balanse mellom langsiktig og kortsiktig finansiering, mellom kontinuitet og dynamikk, ved å ha muligheter for å gi tidsbegrensede tilskudd som verken er støtte til midlertidige prosjekter på den ene siden eller fast driftsstøtte til institusjoner på den andre. Slik kan man til en viss grad dekke behov fra nye initiativ og tiltak som befinner seg mellom de tradisjonelle, faste institusjonene og de korttidsavgrensede prosjektene. Institusjonaliserte nettverk og samarbeidende formidlingsarenaer kan være eksempler på denne kategorien tiltak. Post 74 vil da kunne bli en form for mellomstasjon mellom post 50 Norsk kulturfond og post 78, der man kan plassere de vellykkede tiltak som til syvende og sist skal føres videre som faste tiltak.

En forvaltning av post 74 på et slikt grunnlag vil altså kunne gi muligheten for å videreføre vellykkede satsninger som har hatt tilskudd fra post 50, som et fast tiltak for et begrenset antall år på post 74. I en slik situasjon er det da antakelig viktig å holde post 50 Norsk kulturfond klart atskilt fra post 74 i Kulturrådets egen forvaltning, ettersom en enhetlig forvaltning på denne måten også kan medføre at driftsmidler spiser seg inn på prosjektmidler. Grunnen til det er enkel: Det er ofte lettere å videreføre en virksomhet som fungerer, enn å satse på noe nytt og ukjent som kanskje ikke vil bli hva det lover. Og hvis ikke Norsk kulturråds profil som et råd for det nye og uprøvde opprettholdes, med kortsiktige tilskudd til enkelt- og prøveprosjekter, vil Kulturrådet da gradvis selv kunne utvikle seg mot rollen som en (mer) byråkratisk forvalter. Her er det *tids-horisonten* på tilskuddene som er viktig, det er i det relativt kortsiktige at muligheter for fleksibilitet og nyorientering ligger, ikke i om tilskuddene betegnes som driftstilskudd eller prosjekttilskudd. I praksis vil jo ofte prosjektmidler (også) gå til drift, og omvendt.

Bør post 74 deles?

Men å vurdere tilskudd fra post 74 i sammenheng med tilskudd fra post 50, synes å være relevant bare for de eller den type tiltak som ligger nær

opp til Norsk kulturråds arbeidsområder, det vil si den type kunst- og kulturprosjekter som også faller inn under post 50 Norsk kulturfond. Det er for å ivareta disse områdene at Kulturrådet er oppnevnt, og det er med tanke på disse vurderingene at kompetansen i rådets mange utvalg trekkes inn. Som redegjort for i kapittel 5 omfatter post 74 i dag også tiltak som synes å ligge (langt) utenfor Kulturrådets og fagutvalgenes spesialkompetanse, tiltak som det verken er mulig eller fruktbart å se i sammenheng med tilskudd og prioriteringer på post 50. Derfor ligger det nær å tenke seg en deling av post 74, ved at postens sammensetning gjennomgås for å få til logiske avgrensninger både til post 50 og 78-postene på departementets budsjett. Dette er jo som tidligere fremhevet heller ingen fremmed tanke i den siste kulturmeldingen.

Dette bringer imidlertid fram et annet spørsmål: Hvordan skal departementets behov for å delegere ansvar for ulike tiltak da tas hånd om? Hvem skal ha ansvar for den løpende forvaltning av de kulturtiltak som ligger utenfor Kulturrådets område, det vil si post 50 Norsk kulturfond, men som heller ikke lenger har noen naturlig plass i et departement omorganisert etter nye forvaltningsprinsipper? En del av tiltakene på post 74 synes i dag å høre mer logisk hjemme på andre budsjettkapitler, men ikke alle. Det er dessuten sannsynlig at Kultur- og kirke departementet vil ha behov for ytterligere delegering, særlig av mindre tiltak / tilskudd. Og det er like sannsynlig at også Stortinget vil bevilge tilskudd til nye tiltak i årene framover. Slike tiltak vil det iblant være naturlig å vurdere i sammenheng med tilskudd over post 50, men slett ikke alltid.

En mulighet vil være å beholde forvaltningen av slike «resttiltak» innenfor Norsk kulturråds administrasjon, men på en slik måte at Kulturrådet som kollegialt organ ikke selv blir belastet med denne delen av forvaltningen av post 74. Da vil rådet kunne bruke sin kapasitet på en mer aktiv forvaltning av tiltak som kan falle inn under både post 74 og post 50 Norsk kulturfond, der jo både rådsmedlemmenes og utvalgsmemberenes kompetanse og ekspertise ligger. Resttiltakene som faller utenfor, kan Kulturrådet delegere til direktør / administrasjon som en form for løpende forvaltningsoppgaver på grunnlag av en mer allmenn kulturfaglig sakkyndighet på et mer generelt nivå enn den faglige kompetansen som rådet og dets mange utvalg utøver. Den proposisjonsteksten som ligger til grunn for post 74 i dag, må tolkes slik at det er opp til Norsk kulturråd selv å foreslå en slik deling av posten (St.prp. nr.1, 1999–2000:33). Men det forutsetter at Norsk kulturråd har det reelle ansvar for i alle fall deler av post 74.

Kanskje vil det være riktig at slike restiltak som blir liggende utenfor rådsmedlemmenes faglig baserte forvaltning av postene 50 og 74, organiseres i en direktoratspreget avdeling innenfor Norsk Kulturråd med ansvar for løpende forvaltningsoppgaver. Da vil i tilfelle dagens forvaltning av post 50 Norsk kulturfond, samt den delen av post 74 som har sammenheng med tiltak under post 50, kunne utgjøre én av to avdelinger innenfor et større og noe annerledes Norsk kulturråd. Denne avdelingen vil da ha et uavhengig kulturfaglig kollegium på linje med dagens råd som kjerne, mens den andre blir et direktorat for departementet og vil kunne pålegges ansvar for nye tiltak som andre enn Kulturrådet selv prioriterer.

Justeringer eller reform?

De forslag som forsøksvis er lagt fram her, må betegnes som *justeringer* av dagens praksis. Men det er tvilsomt om denne typen justeringer er tilstrekkelig for å få til en mer hensiktsmessig ansvars- og arbeidsdeling i kulturpolitikken, i lys av de store endringer vi har sett de siste 15–20 årene. Flere av enkeltevalueringen av de 58 tiltakene på post 74 peker på at det savnes en mer generell opprydding, og at det er behov for å se felt i sammenheng på en annen måte enn det som hittil har vært gjort. Det gjelder for eksempel folkemusikk- og folkedansfeltet, den regionale scenekunstopolitikken og tilskudd / tiltak som gjelder den nye norske dramatikens plass. Slik opprydding etterlyses både av hensyn til en enhetlig faglig vurdering og en mer konsekvent prioritering, og ut fra prinsipper om likebehandling av like saker.

Selv om det ligger utenfor denne evalueringens mandat, er det derfor nærliggende å etterlyse en bredere diskusjon av kulturpolitiske mål og virkemidler enn den som gjelder Norsk kulturråd og post 74 alene. Som tidligere framhevet er det viktig at ulike tilskuddstyper med forskjellige tids-horisonter blir drøftet i et større perspektiv, og at ulike løsninger for å sikre rimelig kontinuitet i kunst- og kulturlivet utenfor de store, tunge institusjonene blir diskutert. For at Norsk kulturråd skal kunne drive det som i dag kalles en dynamisk forvaltning, synes det viktig at rådet kan disponere frie fondsmidler (post 50) samtidig som det har mulighet til å gi driftstilskudd for et varierende antall år, i noen tilfeller over et relativt langt tidsrom, slik en reorganisert post 74 kan gi rom for.

På den andre siden bør kanskje ikke Norsk kulturråd gjøres *for* viktig, slik rådet kan komme til å bli dersom det blir *den eneste aktør* som kan

gi slike muligheter til de mange ulike virksomheter på kunst- og kulturområdet. En god statlig kulturpolitikk er ikke bare avhengig av at det er konsekvens og sammenheng i den overordnede prioriteringen og den sentrale forvaltningen. *Mangfold* er et sentralt mål for kulturområdet, så nettopp her er det viktig at ikke alle kunstnere og alle kulturtiltak er avhengige av én og samme instans for å få realisert nye prosjekter. Mangfoldet sikres best når det finnes alternative kanaler for tilskudd, med rom for forskjellige vurderinger.

Litteratur

- Arnestad, Georg og Lidvin M. Osland (1996): Norsk kulturråd og det frivillige kulturlivet. Arbeidsnotat nr. 11, Norsk kulturråd-utredning 1996.
- Arnestad, Georg (2002): Tilbødet veks, etterspørselen stagnerer. Trekk ved kulturøkonomi og kulturens økonomi i Noreg. I Bjørkås, S. (red.). Kulturproduksjon, distribusjon og konsum. Kulturpolitikk og forskningsformidling bind III. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Arnestad, Georg (2005 a): Endå fleire teaterinstitusjonar? Ei evaluering av Nord-Trøndelag Teater, Østfold Teater og Buskerud Teater. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, mai 2005.
- Arnestad, Georg (2005 b): Norsk Folkemusikk- og Danselag (NFD). Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, april 2005.
- Arnestad, Georg (2005 c): Norsk Revyfaglig Senter. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, juni 2005.
- Arnestad, Georg (2005 d): Peer Gynt Stemnet. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, februar 2005.
- Aslaksen, Ellen K. (2000): Teater ut til bygd og by? Scenekunstformidling på 90-tallet – to forsøksprosjekter og to tenkemåter. Norsk kulturråd, rapport nr. 16/2000.
- Aslaksen, Ellen K. (2004 a): Kunstlivets grenseland – om amatører og profesjonelle. I Røyseng, S. og D. Solhjell (red.): Kultur, politikk og forskning. Festskrift til Per Mangset på 60-årsdagen. Bø: Telemarksforskning.
- Aslaksen, Ellen K. (2004 b): *Ung og lovende. Unge kunstneres erfaringer og arbeidsvilkår*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Berkaak, Odd Are (2005): Det flerkulturelle feltet. Evaluering av Center for afrikansk kulturformidling (CAK), Cosmopolite Scene, Internasjonalt kultursenter og museum (IKM), Samspill, Horisont og Du store verden. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, februar 2005.

- Berthelsen, Herman (red.) (1994): råd for uråd. Norsk kulturråd gjennom 30 år. Oslo: Grøndahl Dreyer.
- Beyer, Edvard (1985): Norsk kultur og Norsk kulturråd – i går, i dag – og i morgen? I Kultur og kulturpolitikk. Norsk kulturråd – fortid og framtid. Oslo: Cappelen.
- Bjørkås, Svein (2004 a): Kvalitetsparadokset. I Meyer, Siri og Svein Bjørkås (red.): Risikoser. Om kunst, makt og endring. Norsk kulturråd, rapport nr. 33/2004.
- Bjørkås, Svein (2004 b): Et Timbuktu for moderne mellomlag. I Røyseng, S. og D. Solhjell (red.): Kultur, politikk og forskning. Festskrift til Per Mangset på 60-årsdagen. Bø: Telemarksforskning.
- Budsjettinnst. S. nr. 2, 1999–2000, til Stortinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
- Budsjettinnst. S. nr. 2, 2003–2004, til Stortinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
- Christensen, Tom (1997): Utvikling av direktoratene – aktører, tenkning og organisasjonsformer. I Christensen, Tom og Morten Egeberg (1997): *Forvaltningskunnskap*. Oslo: Tano Aschehoug.
- Danielsen, Anne (2005 a): De regionale jazzsentrene – en evaluering av vestnorsk, midtnorsk, østnorsk og sørnorsk jazzsenter. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Danielsen, Anne (2005 b): Kulturkirken Jacob. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Delegasjonsreglementet for Norsk kulturråd, godkjent av Kulturdepartementet 10.09.1996.
- Det Åpne Teater (2005): Evaluering ved et utvalg bestående av Susan Fazakerley, IdaLou Larsen og Tom Remlov. Sekretær Jørgen Langdalen. Norsk kulturråd, notat nr. 59/2005.
- Fjeldstad, Anton (2001): Norsk kulturråd. Organisering, arbeidsform og løyingspraksis. Upublisert notat, 23.10.2001.
- Fjeldstad, Anton (2002): Skatt på «det frie ord»? Diskusjonen om avgift på bøker og blad. Norsk kulturpolitikk 1800–2000, upublisert arbeidsnotat nr. 7/2002.
- Gjerde, Bjartmar (1985): Da Kulturfondet og Kulturrådet ble opprettet. I: *Kultur og kulturpolitikk. Norsk kulturråd – fortid og framtid*. Oslo: Cappelen.
- Gripsrud, Jostein (red.) (2002): Populærmusikken i kulturpolitikken. Norsk kulturråd, rapport nr. 30/2002.
- Innst. S. nr. 220, 1999–2000. Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen om omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 2000 (St.pr. nr. 61, 1999–2000).
- Innst. S. nr. 155, 2003–2004. Innstilling til Stortinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om St.meld. nr. 48, 2002–2003 Kulturpolitikk fram mot 2014.
- Kultur- og kirkedepartementet (2003): Tildelingsbrev til Norsk kulturråd 2003/754 KU/ KU1 EvF:pbp, 19.12.2003.
- Kultur- og kirkedepartementet (2004): Forvaltning av tilskudd til frivillige organisasjoner. Kartlegging, vurdering og utviklingsområder. Rapport fra koordineringsutvalget for departementenes forhold til frivillige organisasjoner. Mai, 2004.
- Langdalen, Jørgen (2002): Musikkliv og musikkpolitikk. En utredning om musikkensembelene i Norge. Norsk kulturråd, rapport nr. 31/2002.

- Langdalen, Jørgen (2005 a): Dokumentasjon og informasjon på musikkområdet. Evaluering av Musikkinformasjonssenteret, Norsk Jazzarkiv, Norsk Visearkiv og Europas Blues Senter. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, april 2005. Norsk kulturråd, www.kulturrad.no.
- Langdalen, Jørgen (2005 b): Evaluering av Danse- og teatersentrum. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, april 2005. Norsk kulturråd, www.kulturrad.no.
- Langdalen, Jørgen (2005 c): Evaluering av foreningen Ny Musikk. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, april 2005. Norsk kulturråd, www.kulturrad.no.
- Langdalen, Jørgen (2005 d): Evaluering av Nordic Black Theatre. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, april 2005. Norsk kulturråd, www.kulturrad.no.
- Langdalen, Jørgen (2005 e): Friteater på fast grunn. Evaluering av Grenland Friteater og Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74. Norsk kulturråd, www.kulturrad.no.
- Langdalen, Jørgen (2005 f): Marked for scenekunst. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, april 2005. Norsk kulturråd, www.kulturrad.no.
- Læg Reid, Per og Ove K. Pedersen (red.) (1999): Fra opbygning til ombygning i staten. Organisationsforandringer i tre nordiske lande. København: Jurist- og Økonomiforbundets Forlag. Særlig kap. 6, som også finnes i forvaltningsbasen på <http://www.nsd.uib.no>
- Mangset, Per (2003). Norsk kulturråd. Armlengdesprinsipp under press. I Larsen, Charlotte Rørdam (red.): Kunstråd. Kulturpolitisk forskning og debat, nr. 3. Århus: Kulturpolitisk forskningscenter. Mai 2003.
- Mangset, Per (2004a): «Mange er kalt, men få er utvalgt.» Kunstnerroller i endring. Bø: Telemarkforskning, rapport nr. 215/2004.
- Mangset, Per (2004b): Unge skuespillere på et kunstfelt i endring. Bø: Telemarkforskning, arbeidsrapport nr. 15/2004.
- Mestad, Ola (2002): Om styringsgrunnlaget for Norsk kulturråd. Notat til Kultur- og kirke departementet, 31.1.2002.
- Nesheim, Elef (2001): Ny orkestersatsning: Kvantitativt og kvalitativt. Kultur- og kirke departementet.
- Norsk kulturråd (1984): Årsmelding.
- Norsk kulturråd (1989): Årsmelding.
- Norsk kulturråd (1991): Årsmelding.
- Norsk kulturråd (1993): Årsmelding.
- Norsk kulturråd (1999): Årsmelding.
- Norsk kulturråd (2000): Årsmelding.
- Norsk kulturråd (2002): Årsmelding.
- Norsk kulturråd (2003): Årsmelding.
- Norsk Musikkråd (1997): Fra mangfold til enfold? Kulturorganisasjonene i en brytnings-tid. NMRs småskriftserie nr. 9/1997.
- Ringstad, Vidar (2004): Samfunnsøkonomiske begrunnelser for kulturpolitikken: Hva vet vi egentlig? I Røyseng, S. og D. Solhjell (red.): Kultur, politikk og forskning. Festskrift til Per Mangset på 60-årsdagen. Bø: Telemarkforskning.

- Rolland, Asle (2005): Utredning om brukertilfredshetsmålinger i offentlig sektor. Statistisk sentralbyrå, 18.4.2005.
- Røssaak, Eivind (2005): Selviakttakelse – en tendens i kunst og litteratur. Oslo: Norsk kulturråd / Fagbokforlaget.
- Røyseng, Sigrid (2003): New Public Management møter kunsten. En ny-institusjonell analyse. Nordisk kulturpolitisk tidsskrift nr. 3/2003.
- Simonsen, Mie Berg (1989): Om amatørkultur. Norsk kulturråd, notat.
- Simonsen, Mie Berg (1999). Kunstnere i Norge. Politikk, økonomi, organisering. Oslo: Ad Notam.
- Simonsen, Mie Berg (2005 a): Assitej Norge. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 b): Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse og Prinsesse Astrids Musikkpris. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 c): Jeunesses Musicales Norge. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 d): Kulturtiltak på Svalbard. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 e): Landsforbundet Teatrets Venner. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 f): Musikkverkstedordningen (MVO). Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 g): Noregs Ungdomslag – folkedanssatsningen. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 h): NorgesNettet. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 i): Norske kyrkjeakademi. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 j): Ole Bull Akademiet (OBA). Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 k): Scenehuset i Oslo, v / Senter for dansekunst. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 l): Tilskudd til kulturtiltak – Norges Døveforbund. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 m): Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, februar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 n): Tilskudd til lokale konsertinitiativ – LOK-ordningen. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Simonsen, Mie Berg (2005 o): Ungdommens kulturmonstring / UKM. Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, januar 2005.
- Skjervheim, Hans (1976): Kultur og kulturpolitikk – er dei vindskjeive i høve til kvarandre? I Skjervheim, Hans (1976): Deltakar og tilskodar. Oslo: Tanum-Norli.
- Statskonsult (1998). Statlige tilskudd til rock. Rapport 1998:4.
- Statskonsult (2001). Statlige tilskudd til frivillige organisasjoner. Et diskusjonsgrunnlag. Notat 2001:5.

- Stortingsforhandlingene 1994–95, b. 7, for 8. november 1994.
- Stortingsforhandlingene 1999–2000, b. 7, for 13. desember 1999.
- Stortingsforhandlingene 2003–2004, b. 7, for 1. april 2004.
- St.meld. nr. 8, 1973–74. Om organisering av kulturarbeid.
- St.meld. nr. 52, 1973–74. Ny kulturpolitikk.
- St.meld. nr. 23, 1981–82. Kulturpolitikk for 1980-åra.
- St.meld. nr. 27, 1983–84. Nye oppgaver i kulturpolitikken.
- St.meld. nr. 91, 1965–66. Norsk kulturfond – Årsmelding 1965.
- St.meld. nr. 61, 1991–92. Kultur i tiden.
- St.meld. nr. 48, 2002–2003. Kulturpolitikk fram mot 2014.
- St.prp. nr. 130, 1964–65. Om vedtekter for Norsk kulturfond og retningslinjer for bruken av fondets midler.
- St.prp. nr. 1, 1994–95. Kulturdepartementet.
- St.prp. nr. 1, 1995–96. Kulturdepartementet.
- St.prp. nr. 1, 1999–2000. Kulturdepartementet.
- St.prp. nr. 1, 2000–2001. Kulturdepartementet.
- St.prp. nr. 1, 2001–2002. Kulturdepartementet.
- St.prp. nr. 1, 2003–2004. Kultur- og kirke departementet.
- St.prp. nr. 1, 2004–2005. Kultur- og kirke departementet.
- Sæter, Oddrun (2004): Kunst- og kultur møter i nord. Evaluering av fire prosjekter i Nord-Norge (Figurteatret i Nordland / FIN, Lofoten International Art Festival / LIAF, Nordland akademi for kunst og vitenskap / NAKV og Stellaris Dans Teater). Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, desember 2004.
- Veiteberg, Jorunn (2004 a): Eit nettverk for elektronisk kunst. Ei evaluering av Atelier Nord, NoTAM og BEK. Delrapport i evalueringa av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, desember 2004.
- Veiteberg, Jorunn (2004 b): Evaluering av stiftelsen 3,14 / Hordaland internasjonale fylkesgalleri. Delrapport i evalueringa av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, desember 2004.
- Weisethaunet, Hans (2004 a): Entusiasme og profesjonalitet: En evaluering av kammerorkestret Trondheimsolistene. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, desember 2004.
- Weisethaunet, Hans (2004 b): «Folkelig og rocka»: Evaluering av Hell Blues Festival. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, desember 2004.
- Weisethaunet, Hans (2004 c): Musikktiltak og konkurranser med høyt kunstnerisk ambisjonsnivå for barn og ungdom (Norges Ungdomskor, Norsk Ungdomssymfoniorkestret, Valdres Sommersymfoni og Ungdommens Musikkmeisterskap). Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, desember 2004.
- Weisethaunet, Hans (2004 d): Nordlysfestivalen: Musikkfestival og reiselivsutvikling. Delrapport i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74, www.kulturrad.no, desember 2004.
- Øye, Nils (1980): Skipinga av Norsk kulturfond. Hovedoppgave i historie, Universitetet i Bergen.

Vedlegg 1

Tabell 1: 74-posten – oversikt over tiltak og forskere

TILTAK	FORSKER
Center for Afrikansk Kulturformidling / CAK	ODD ARE BERKAAK
Du Store Verden!	
Internasjonalt kultursenter og museum / IKM	
Stiftelsen Horisont / Mela	
Samspill	
Stiftelsen Cosmopolite	
Stiftelsen 3,14 / Hordaland internasjonale fylkesgalleri	JORUN VEITEBERG
Atelier Nord	
Bergen Senter for elektronisk kunst / BEK	
NoTAM / Norsk senter for teknologi, akustikk og musikk	
Norsk Folkemusikk- og Danselag	GEORG ARNESTAD
Buskerud Teater	
Nord-Trøndelag Teater	
Østfold Teater	
Norsk Revyfaglig Senter / NRS	
Peer Gynt Stemnet	
Vestnorsk jazzsenter	ANNE DANIELSEN
Midtnorsk jazzsenter	

Tabell 1: 74-posten – oversikt over tiltak og forskere (forts.)

TILTAK	FORSKER
Østnorsk jazzsenter, inkl. spillestedet «Blå»	
Sørnorsk jazzsenter	
Kulturkirken Jacob	
Det Åpne Teater / DÅT	JØRGEN LANGDALEN
Grenland Friteater, inkl. Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival	
Nordic Black Theatre	
Markedet for Scenekunst	
Danse- og teatersentrum / DTS	
Ny Musikk	
Musikkinformasjonsenteret / MIC	
Norsk Jazzarkiv	
Norsk visearkiv	
Europas Blues Senter	
Norges Ungdomskor	HANS WEISETHAUNET
Nordlysfestivalen	
Norsk Ungdomssymfoniorkester / NUSO	
Ungdommens musikkmeesterskap	
Valdres Sommersymfoni	
Trondheimsolistene	
Hell Blues Festival	
Figurteatret i Nordland	ODDRUN SÆTER
Stellaris Dans Teater AS	
Nordland Akademi for Kunst og Kultur	
Lofoten International Art Festival / LIAF	
Kulturtiltak på Svalbard	MIE BERG SIMONSEN
Norges Døveforbund, kulturarbeid	
Norske Kyrkjeakademi / NKA	
Ungdommens kulturmønstring / UKM	
Noregs Ungdomslag – folkedanssatsningen	
Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse / DSIM	
Prinsesse Astrids Musikkpris / PAM	
Jeunesses Musicales Norge	
Ole Bull Akademiet / OBA	

Tabell 1: 74-posten – oversikt over tiltak og forskere (forts.)

TILTAK	FORSKER
Landsforbundet Teatrets Venner	
ASSITEJ Norge	
Assitejs barne- og ungdomsfestival	
Scenehuset i Oslo	
NorgesNettet	
Musikkverkstedordningen / MVO	
Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner	
Tilskudd til lokale konsertinitiativ / LOK-ordningen	

Vedlegg 2

Tabell 1: Oversikt over tiltak på kapittel 320, post 74 i 2004

ALLMENNE KULTURFORMÅL	(1 000 kr)
Center for Afrikansk Kulturformidling / CAK	1 041
Kulturtiltak på Svalbard	130
Nordland Akademi for Kunst og Kultur	982
Norges Døveforbund, kulturarbeid	664
Norske Kyrkjeakademi / NKA	1 442
Ungdommens kulturmønstring / UKM	3 126
Du Store Verden!	1 025
Internasjonalt kultursenter og museum / IKM	3 195
Kulturkirken Jacob	1 025
Stiftelsen Horisont / Mela	410
Noregs Ungdomslag – folkedanssatsningen	300
BILLEDKUNST	
Atelier Nord	2 165
Stiftelsen 3,14 / Hordaland internasjonale fylkesgalleri	178
Bergen senter for elektronisk kunst / BEK	1 200
Lofoten International Art Festival / LIAF	300

Tabell 1: Oversikt over tiltak på kapittel 320, post 74 i 2004 (forts.)

MUSIKK	
Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner	14 935
Tilskudd til lokale konsertinitiativ / LOK-ordningen	5 986
Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse / DSIM og Prinsesse Astrids Musikkpris / PAM	1 859
Jeunesses Musicales Norge	524
Musikkverkstedordningen / MVO	11 867
Norges Ungdomskor	308
NorgesNettet	5 859
Norsk Folkemusikk- og Danselag	1 595
Norsk Jazzarkiv	770
Vestnorsk jazzsenter	1 478
Midtnorsk jazzsenter	1 478
Østnorsk jazzsenter, inkl. spillestedet «Blå»	2 005
Sørnorsk jazzsenter	528
Nordlysfestivalen	700
Samspill	527
Stiftelsen Cosmopolite	898
Norsk Musikkinformasjon / MIC	7 981
Norsk Ungdomssymfoniorkester / NUSO	295
NoTAM / Norsk nettverk for teknologi, akustikk og musikk	2 387
Ny Musikk	2 965
Ole Bull Akademiet / OBA	2 535
Ungdommens Musikkmeesterskap	75
Norsk visearkiv	1 218
Hell Blues Festival	527
Europas Blues Senter	1 025
Valdres Sommersymfoni	409
Trondheimsolistene	400

Tabell 1: Oversikt over tiltak på kapittel 320, post 74 i 2004 (forts.)

SCENEKUNST	
Nordic Black Theatre, inkludert utviklingsprosjekt for ungdom	3 685
Grenland Friteater	1 128
Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival	326
Markedet for Scenekunst, Sandefjord	164
Buskerud Teater	675
Danse- og teatersentrum / DTS	1 836
Det Åpne Teater / DÅT	3 502
Figurteatret i Nordland / FIN	4 298
Landsforbundet Teatrets Venner	279
Nord-Trøndelag Teater	2 158
ASSITEJ Norge	354
ASSITEJs barne- og ungdomsfestival	81
Norsk Revyfaglig Senter	1 443
Østfold Teater	753
Scenehuset i Oslo	400
Stellaris Dans Teater AS	508
Peer Gynt Stemnet	1 227
SUM (inkl. kr. 3 000 udisp.)	111 137

Tabell 2: Delegerte forvaltningsoppgaver og Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, 1995–2005 (i 1000 kr). Tiltak og tall i uthevet skrift inngår i evalueringen av Post 74 i 2004. (Kilde: Norsk kulturråds årsmeldinger og St.prp. nr. 1.)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ALLMENNE KULTURFORMÅL											
Center for Afrikansk Kulturformidling/CAK	450	450	500	850	518	627	768	987	1 017	1 041	1 055
Kulturtiltak på Svalbard	115	120	115	115	119	121	123	123	127	130	132
Nordland Akademi for Kunst og Kultur	800	800	850	850	881	897	907	930	958	982	995
Norges Døveforbund, kulturarbeid	410	500	555	500	575	585	675	692	648	664	673
Norske Kyrkjeakademi/NKA	1 050	1 050	1 250	1 250	1 295	1 318	1 334	1 367	1 408	1 442	1 461
Ungdommens Kulturmønstring/UKM	1 300	1 700	1 700	1 700	1 761	1 792	2 861	2 964	3 053	3 126	3 376
Du Store Verden!								1 300	1 000	1 025	1 038
Internasjonalt kultursenter og museum/IKM								3 029	3 120	3 195	3 237
Kulturkirken Jacob								500	1 000	1 025	1 038
Stiftelsen Horisont/Mela								400		410	415
Innvaldrarkultur, mottakarar etter søknad	200	200									
Noregs Ungdomslag – folkedanssatsing										300	304
Samora											500
Dag og Tid											2 500

Tabell 2: Delegerte forvaltningsoppgaver og Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, 1995–2005 (i 1000 kr). Tiltak og tall i uthevet skrift inngår i evalueringen av Post 74 i 2004. (Kilde: Norsk kulturråds årsmeldinger og St.prp. nr. 1.) (forts.)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
BILLEDKUNST											
Atelier Nord	626	735	750	750	1 077	1 096	2 000	2 050	2 112	2 165	2 193
Kunstuka i Norge	204	204									
Stiftelsen 3,14/										178	180
Hordaland internasjonale kunstgalleri											
Bergen senter for elektronisk kunst/BEK										1 200	1 216
Lofoten International Art Festival/LIAF										300	600
MUSIKK											
Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner									11 656	14 935	15 124
Tilskudd til lokale konsertinitiativ/LOK-ordningen						5 440	5 603	5 675	5 845	5 986	6 059
Turné-, transport- og festivalstøtte						4 111	4 017	4 117	4 241		
Bestillingsverk						606					
Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse/DSIM og Prinsesse Astrids Musikkpris/PAM						1 669	1 719	1 762	1 815	1 859	1 883
Jeunesse Musicales Norge (Musikk og ungdom)						285	485	497	512	524	531
Musikkverksted-ordningen/MVO						8 930	10 000	11 250	11 588	11 876	12 016

Tabell 2: Delegerte forvaltningsoppgaver og Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, 1995–2005 (i 1000 kr). Tiltak og tall i uthevet skrift inngår i evalueringen av Post 74 i 2004. (Kilde: Norsk kulturråds årsmeldinger og St.prp. nr. 1.) (forts.)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Norges Ungdomskor (tidl. Norges Barne- og ungdomskorforbund)	225	250	250	255	264	269	285	292	301	308	312
NorgesNettet						5 262	5 419	5 554	5 721	5 859	5 935
Norsk Folkemusikk- og danselag Folkemusikkformål	275	275	575	575	946	946	1 474	1 511	1 556	1 595	1 616
Norsk Jazzarkiv Norsk Jazzforum						579	710	728	750	770	752
Vestnorsk Jazzsenter								1 400	1 442	1 478	1 678
Midtnorsk Jazzsenter								1 400	1 442	1 478	1 497
Østnorsk Jazzsenter								1 900	1 957	2 005	2 031
Sjønorsk Jazzsenter								500	515	528	535
Nordlysfestivalen								700	700	700	0
Samspill								500	515	527	534
Stiftelsen Cosmopolite							350	850	876	898	910
Norsk Musikk- informasjon/MIC (tidl. Musikkinformasjons- senteret)						6 317	6 994	7 469	7 693	7 981	7 629
Norsk Ungdomssymfoniorkester/NUSO (tidl. Norges Musikkoleorkester)	200	210	250	250	259	264	272	279	287	295	299

Tabell 2: Delegerte forvaltningsoppgaver og Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, 1995–2005 (i 1000 kr). Tiltak og tall i uthevet skrift inngår i evalueringen av Post 74 i 2004. (Kilde: Norsk kulturråds årsmeldinger og St.prp. nr. 1.) (forts.)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Norges Musikkorps-Forbund	250	275									
NoTAM/Norsk nettverk for teknologi, akustikk og musikk	600	600	650	600	622	628	1 647	1 688	2 330	2 387	2 418
Ny Musikk						2 568	2 645	2 811	2 895	2 965	3 004
Ole Bull Akademiet/OBA						2 277	2 345	2 403	2 475	2 535	2 568
AKKS						806					
Ungdommens musikkmesterskap (tidl. Ungdommens pianomesterskap)						66	68	70	72	75	76
Norsk Visearkiv						633	652	668	1 188	1 218	1 190
Heil Bluesfestival							500	500	515	527	534
Europa Blues Senter (tidl. Blueshus Notodden)									1 000	1 025	1 038
Musica Sacra											
Magma 2002								400			
Valdres Sommersymfoni										409	414
Trondheimssolistene										400	405

Tabell 2: Delegerte forvaltningsoppgaver og Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, 1995–2005 (i 1000 kr). Tiltak og tall i uthevet skrift inngår i evalueringen av Post 74 i 2004. (Kilde: Norsk kulturråds årsmeldinger og St.prp. nr. 1.) (forts.)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
SCENEKUNST											
Nordic Black Theatre, inkludert utviklingsprosjekt for ungdom								2 214	3 598	3 685	3 733
Grenland Friteater								500	515	1 128	3 000
Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival								308	317	326	326
Markedet for scenekunst, Sandefjord								154	159	164	166
Buskerud Teater (tidl. Buskerud Teaterverksted)						604	623	639	658	675	685
Danse- og teatersentrum/DTS		900	950	950	984	1 002	1 600	1 740	1 792	1 836	1 860
Det Åpne Teater/DÅT						2 588	2 750	3 319	3 419	3 502	3 548
Figurteatret i Nordland/FIN						3 859	3 975	4 074	4 196	4 298	4 354
Landsforbundet Teatrets Venner						264	272	272	272	279	283
Nord-Trøndelag Teater						1 936	1 995	2 045	2 106	2 158	2 558
ASSITEJ Norge	142	142	300	300	311	317	327	335	345	354	359
ASSITEJs barne- og ungdomsfestival								77	79	81	82
ASSITEJs internasjonale sekretariat								103	100		
Norsk Revyfyaglig Senter	628	1 028	1 228	1 228	1 272	1 295	1 334	1 367	1 408	1 443	1 462
Østfold Teater (tidl. Østfold Teaterverksted)						675	696	713	734	753	763

Tabell 2: Delegerte forvaltningsoppgaver og Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, 1995–2005 (i 1000 kr). Tiltak og tall i uthevet skrift inngår i evalueringen av Post 74 i 2004. (Kilde: Norsk kulturråds årsmeldinger og St.prp. nr. 1.) (forts.)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Scenehuset i Oslo (Senter for dansekunst)								379	390	400	405
Teatersentrum	830										
Norsk Teaterunion	40	45									
Frie Sceniske grupper	18 300										
Historiske spill 1						485					
Stellaris Dans Teater AS										508	515
Peer Gynt Stemnet										1 227	1 243
Oktoberdans											200
Contemporary Dance Festival (CODA)											200
Daimini House of Culture											200
MUSEUMS- og andre kulturvernformål											
Kunstnett Norge										1 300	

Stikkord

A–D

ASSITEJ-Norge 55, 81, 121

ASSITEJs barne- og ungdomsfestival 55, 81, 125

Atelier Nord 43, 53, 64, 117, 119, 123

Bergen senter for elektronisk kunst / BEK 39, 53, 57, 65, 93, 96, 123

Buskerud Teater 44, 54, 78, 83, 113, 119, 125

Center for Afrikansk Kulturformidling / CAK 45, 60

Danse- og teatersentrum / DTS 79

Det Åpne Teater / DÅT 14, 43, 55, 59, 79, 83, 120, 125

Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurransse / DSIM 47, 120

Du Store Verden! 45, 62, 64, 95, 119, 123

E–H

Europa Blues Senter 43, 51, 57, 59, 74, 120, 124

Figurteatret i Nordland / FIN 80, 83, 84, 117

Grenland Friteater 44, 54, 57, 77, 83, 84, 96, 115, 120, 125

Hell Bluesfestival 73, 120, 124

I–L

Internasjonalt kultursenter og museum / IKM 46, 59, 62, 119, 123

Jeunesses Musicales Norge 47, 67, 98, 116, 124

Kulturkirken Jacob 43, 46, 57, 62, 76, 114, 120, 123

Kulturtiltak på Svalbard 45, 60, 97, 99, 116, 120, 123
Landsforbundet Teatrets Venner 55, 59, 80, 99, 116, 121, 125
Lofoten International Art Festival / LIAF 53, 57, 65, 117

M–P

Markedet for scenekunst 54, 78, 83, 84, 125
Midtnorsk Jazzsenter 49, 59, 69, 119, 124
Musikkinformasjonsenteret / MIC 71
Musikkverkstedordningen / MVO 47, 67, 68, 121, 124
Nordic Black Theatre 54, 57, 64, 77, 84, 115, 120, 125
Nordland Akademi for Kunst og Kultur 45, 61, 120, 123
Nordlysfestivalen 29, 49, 70, 117, 120, 124
Nord-Trøndelag Teater 44, 55, 80, 83, 113, 119, 125
Noregs Ungdomslag – folkedanssatsingen 46, 63
Norges Døveforbund, kulturarbeid 45, 61, 120, 123
Norges Ungdomskor 43, 48, 67, 117, 120, 124
NorgesNettet 48, 68, 76, 116, 121, 124
Norsk Folkemusikk- og danselag / NFD 68
Norsk Jazzarkiv 48, 68, 98, 115, 120, 124
Norsk Revyfaglig Senter / NRS 81
Norsk Ungdomssymfoniorkester / NUSO 50, 71, 120
Norsk Visearkiv 51, 73, 115, 120, 124
Norske Kyrkjeakademi / NKA 45, 61, 100, 120, 123
NoTAM / 71
Ny Musikk 50, 72, 75, 115, 120, 124
Ole Bull Akademiet / OBA 51, 72, 120, 124
Peer Gynt Stemnet 56, 83, 125
Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival 54, 77, 96, 115, 120, 125

Q–T

Samspill 49, 64, 70, 94, 95, 113, 119, 124
Scenehuset i Oslo 56, 59, 82, 116, 121, 125
Stellaris Dans Teater AS 56, 82, 83, 120, 125
Stiftelsen 3,14 / 64
Stiftelsen Cosmopolite 49, 70, 76, 95, 96, 119, 124
Stiftelsen Horisont / Mela 38, 63, 95, 119, 123
Sørnorsk Jazzsenter 49, 70, 120, 124
Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner 47, 59, 66, 75, 76,
97, 116, 121, 124

Tilskudd til lokale konsertinitiativ 47, 52, 66, 68, 76, 95, 116, 121, 124
Trondheimsolistene 39, 43, 52, 57, 74, 96, 117, 124

U–X

Ungdommens kulturmønstring / UKM 45, 61, 116, 120, 123
Ungdommens Musikkmasterskap 51, 73, 117, 124
Valdres sommersymfoni 52, 74, 95, 120, 124
Vestnorsk Jazzsenter 48, 69, 119, 124

Y–Å

Østfold Teater 44, 56, 82, 83, 113, 119, 125
Østnorsk Jazzsenter 59
Østnorsk Jazzsenter, 49, 69, 120, 124